

KNIHA ŽALMŮ

1/2024

Průvodce studiem Bible

V tomto čtvrtletí otevíráme témata
sobotní školy s teologem

JIŘÍM BENEŠEM

POŘAD **BIBLE PRO
DNEŠEK SLEDUJTE
VŽDY OD SOBOTNÍHO
POLEDNE NA
WWW.HOPETV.CZ**

Najdete nás také na:
fb.com/HopeTV

Web sobotní školy:
sobotniskola.casd.cz

KNIHA ŽALMŮ

1/2024

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Jak číst biblické žalmy
2. „Nauč nás modlit se“
3. „Hospodin kraluje“
4. Hospodin slyší a vysvobozuje
5. Jak zpívat píseň Hospodinovu v cizí zemi?
6. Hospodin povstane
7. „Velké je tvé milosrdenství“
8. Moudrost pro spravedlivý život
9. „Požehnaný, kdo přichází ve jménu Hospodina!“
10. Lekce z minulosti
11. Touha po Bohu na Sijónu
12. Chválu vzdejte Hospodinu
13. „Očekávej na Hospodina!“

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Kniha žalmů

Průvodce studiem Bible

1. čtvrtletí 2024

Autor: Dragoslava Santrac

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba Grafická Studio

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2023

ISBN 978-80-88026-49-5

ISSN 0409-3208

Úvod

Žalmy – důvěrné setkání člověka s Bohem

Žalmy, jak je nacházíme v Bibli, jsou modlitby a písně oslavující Boha. Jejich texty vyjadřují radost, smutek i zoufalství. Zaznívaly v soukromí i na veřejnosti. Autory jsou králové, básníci, kněží i obyčejní lidé. Vyjadřují myšlenky spravedlivých, ale i zlomených, kajících hříšníků. Kniha žalmů slouží mnoha generacím věřících jako kniha modliteb i zpěvník.

Žalmy vděčí za svou mimořádnou hodnotu skutečnosti, že zatímco většina Bible promlouvá k nám, žalmy mluví za nás a s námi. Žalmy přinášejí požehnání, naději a oživení. Jsou návodem pro sebereflexi i zamyšlení nad Boží velikostí. Přinášejí úlevu, když člověk křičí v zoufalství z hlubin trápení. A povzbuzují k novému odevzdání se do Boží ruky. Proto není překvapivé, že mnozí lidé vnímají biblické žalmy jako své vlastní modlitby. Uvědomují si totiž, že žalmy často rezonují s jejich vlastními pocity a zkušenostmi. Martin Luther o Knize žalmů řekl: „Kde lze najít vznešenější slova k vyjádření radosti než v žalmech chvály nebo vděčnosti? V nich můžeme nahlédnout do srdcí všech svatých, jako kdybychom se dívali do čarokrásné zahrady nebo hleděli do nebe. [...] Nebo kde je možné najít hlubší, kajícíjší a smutnější slova k vyjádření zármutku než v žalmech? V nich vidíme do srdcí všech svatých, jako bychom se dívali do tváře smrti nebo hleděli přímo do pekla, tak temná a bezútěšná je scéna, kterou vykreslují měníci se stíny Božího hněvu. [...] Proto je snadné pochopit, proč je Kniha žalmů oblíbenou knihou všech svatých. Neboť každý člověk v ní najde žalmy pro konkrétní příležitost, které vyhovují jeho potřebám, jako by tam byly jen pro něj. V žádné jiné knize nenajde slova, která by stejně, nebo dokonce lépe vyjadřovala jeho pocity.“ (LUTHER M. *Selections From His Writings*. New York: Anchor Books, 1962, s. 39.40)

Abychom zakusili moc žalmů, která mění životy, zpívejme a modleme se prostřednictvím jejich textů. Tak to dělaly generace věřících, kteří biblické žalmy používali k vyjádření své chvály, proseb, vyznání, nářků i díky adresovaných svrchovanému Bohu milosti a spravedlnosti.

Proč vlastně Knihu žalmů studujeme? Stejně jako ostatní části Písma, i biblické žalmy byly napsány v určitém historickém, teologickém a literárním kontextu. Úkolem studia je přiblížit svět žalmů současným čtenářům. Je třeba poznamenat, že zatímco žalmy jsou modlitbami Božího lidu, a dokonce i modlitbami, které se modlil Ježíš jako vtělený Bůh, jsou také modlitbami o Ježíši. Jsou Božím zjevením lidstvu. Dalším úkolem studia biblických žalmů je tedy učit se z nich o všem, co Bůh udělal, dělá a bude dělat pro svět v Ježíši Kristu a jeho prostřednictvím.

Přestože Knihu žalmů tvoří 150 poetických textů, tato sbírka nevznikla náhodným výběrem, jak by se mohlo někomu zdát. Žalmy vydávají svědectví o duchovní cestě, která je společná mnoha Božím dětem. Tato pouť začíná vírou, která je pevně založena na svrchované Boží vládě, kde je dobro odměněno a zlo potrestáno. Během našeho studia budeme zkoumat, co se stane, když do dobře fungujícího světa víry vtrhne zlo. Můžeme mít i tehdy jistotu, že Bůh stále vládne? Jak mohou věřící „zpívat Hospodinovu píseň v cizí zemi“?

Modleme se, aby nás biblické žalmy posilovaly na naší životní cestě, abychom se i jejich prostřednictvím mohli každý den setkávat s Bohem a aby naše setkání byla stále důvěrnější, a to až do dne, kdy uvidíme Ježíše Krista tvář v tvář.

Dragoslava Santrac, PhD, je šéfredaktorkou Encyklopedie adventistů sedmého dne, mimořádnou profesorkou náboženství a Starého zákona a docentkou Starého zákona a biblických jazyků. Je také autorkou části Žalmy 76–150 pro Mezinárodní biblický komentář adventistů sedmého dne.

Jak číst biblické žalmy

Texty na tento týden

1Pa 16,7; Ž 25,1–5; Ž 33,1–3; Ř 8,26.27; Ž 82,8; Ž 121,7

Základní verš

„Řekl jim: ‚To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi a říkal vám, že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v zákoně Mojžišově, v Prorocích a Žalmech.‘ Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu.“ (L 24,44.45)

Žalmy byly po mnoho staletí modlitební knihou a zpěvníkem pro židy i křesťany. A přestože v žalmech znějí lidská slova adresovaná Bohu, nemají svůj původ u smrtelníků, ale u Boha, který inspiroval jejich myšlenky.

Podobně jako v celém Písmu (2Pt 1,21), i v tomto případě Bůh při psaní jednotlivých žalmů autory inspiroval. Sám Bůh k nám v žalmech promlouvá prostřednictvím svých služebníků a také svého Ducha. Ježíš, apoštolové a pisatelé Nového zákona citovali žalmy a mluvili o nich jako o „Písmu“ (Mk 12,10; J 10,34.35; J 13,18). Jsou Božím slovem stejně, jako například kniha Genesis a list Římanům.

Žalmy byly napsány formou hebrejské poezie a jejich autoři byli součástí starověkého Izraele. Ačkoli je poselství žalmů univerzální, odráží se v nich život Izraelců a reflektují různé dějinné události. Přijetí žalmů jako Božího slova a důkladné zkoumání literárních prostředků žalmů i jejich historického, teologického a liturgického kontextu, je základem pro pochopení poselství, které přetrvává přes tisíciletí až do dnešních dnů.

Osnova lekce

V první lekci se nejprve obecněji seznámíme s biblickými žalmy jakožto jedinečným žánrem. Zaměříme se na to, co je důležité k tomu, abychom je správně četli – tedy na to, čím pro věřící Izraelce původně byly, jaký byl jejich záměr a účel v biblických dobách.

- 1Pa 16,7–11: Žalmy jako způsob veřejného chválení Boha (neděle)
- Ž 25,1–5: Žalmy jako vyjádření osobní zkušenosti autorů (pondělí)
- Ž 33,1–3: Žalmy jako nahlédnutí do různých životních situací (úterý)
- 2S 23,1.2; Ř 8,26.27: Žalmy jako Duchem inspirované modlitby (středa)
- Ž 16,8.9: Žalmy jako svědectví o Bohu (čtvrtek)

ZPÍVEJTE HOSPODINU ŽALMY

⁷Tehdy onoho dne nařídil David poprvé, aby Asaf a jeho bratři vzdávali Hospodinu chválu:

⁸Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno, uvádějte národům ve známost jeho skutky, ⁹zpívejte mu, pějte žalmy, přemýšlejte o všech jeho dívech, ¹⁰honoste se jeho svatým jménem, ať se zaraduje srdce těch, kteří hledají Hospodina! ¹¹Dotazujte se na vůli Hospodinovu a jeho moc, jeho tvář hledejte ustavičně. (1Pa 16,7–11)

Osobní studium

Přečti si úvodní verše (1Pa 16,7–11) a dále: Neh 12,8; Ž 18,1; Ž 30,1; Ž 92,1; Ž 95,2; Ž 105,2; Ko 3,16 a Jk 5,13. Co vedlo žalmisty k napsání uvedených žalmů? Při jakých příležitostech Boží lid slyšel tyto žalmy?

Žalmy byly sepsány k uctívání Boha v soukromí i ve společenství. Zpívaly se jako chvalozpěvy při chrámové bohoslužbě, jak to naznačují hudební poznámky, které zmiňují nástroje (Ž 61,1), nápěv písně (Ž 9,1; B21) a přední zpěváky (ČEP) neboli vedoucí chval (ČSP; Ž 8,1).

V hebrejské Bibli nese Kniha žalmů název *Tehilim*. Tento výraz znamená „chvály“ a odráží jejich hlavní cíl – chválit Hospodina. Naše pojmenování *Žalmy* je odvozeno z řeckého slova *psalmoi*, které označuje Knihu žalmů v Septuagintě, nejstarším dochovaném překladu Starého zákona (Tanachu) do řečtiny (druhé až třetí století před Kristem).

Žalmy byly nepostradatelnou součástí uctívání Hospodina. Používaly se například

při zasvěcování chrámu, náboženských svátčích a slavnostech, poutích nebo při ukládání archy smlouvy v Jeruzalémě.

„Poutní písně“ (Ž 120–134) se tradičně zpívaly během putování do Jeruzaléma v době tří hlavních výročních slavností (Ex 23,14–17). „Egyptský Halel“ (Ž 113–118), a „velký Halel“ (Ž 136) se zpívaly během tří hlavních výročních svátků, novoluní a také při posvěcování chrámu. Hebrejské slovo *halel* můžeme přeložit jako „chvála“. „Egyptský Halel“ měl významné místo i během velikonočního sederového večera. Na začátku velikonočního jídla se zpívaly Ž 113 a 114 a na konci Ž 115 až 118 (Mt 26,30). „Denní Halel“ (nazývaný také „žalm chvály“; tvoří ho Ž 145–150) byl začleněn do každodenních modliteb během ranních bohoslužeb v synagoze.

Žalmy byly nejen součástí liturgického uctívání Hospodina, ale také věřící učily, jak mají Boha uctívat ve svatyni. Sám Ježíš se modlil slovy Ž 22 (Mt 27,46). Žalmy našly významné místo i v životě rané církve (Ko 3,16; Ef 5,19).

Aplikace

Dnes už neuctíváme Hospodina v pozemské svatyni, jakou byl chrám. Přesto můžeme použít biblické žalmy při našem uctívání Boha. Jak to můžeme uskutečnit v soukromí a jak ve shromáždění?

POZNÁVÁME ŽALMISTY

¹Davidův. K tobě, Hospodine, pozvedám svou duši, ²v tebe doufám, Bože můj, kéž nejsem zahanben, ať nade mnou moji nepřátelé nejásají. ³Ano, nebude zahanben, kdo skládá naději v tebe, zahanbeni budou věrolomní, vyjdou s prázdnou. ⁴Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po svých stezkách. ⁵Ved' mě cestou své pravdy a vyučuj mě, vždyť jsi Bůh, má spása, každodenně skládám svou naději v tebe. (Ž 25,1-5)

Osobní studium

Jméno krále Davida se objevuje v názvu téměř poloviny biblických žalmů. Právě on se aktivně podílel na utváření liturgie uctívání Hospodina. David byl považován za „líbezného pěvce izraelských žalmů“ (2S 23,1). Také Nový zákon dosvědčuje Davidovo autorství různých žalmů (Mt 22,43-45; Sk 2,25-29.34.35; Sk 4,25; Ř 4,6-8). Mnohé další žalmy složili chrámoví hudebníci, levité: například Asafovy žalmy (Ž 50; 73-83) a žalmy Korachovců (Ž 42; 44-49; 84-85; 87 a 88). Kromě nich jsou jako autoři zmíněni i Héman Ezrachejský (Ž 88), Étan Ezrachejský (Ž 89), Šalomoun (Ž 72 a 127) a Mojžíš (Ž 90).

Přečti si Ž 25,1-5; Ž 42,2; Ž 75,2; Ž 77,2; Ž 84,2.3; Ž 88,2-4 a Ž 89,2. Co prozrazují tyto žalmy o zkušenostech, kterými prošli jejich autoři?

Duch svatý inspiroval žalmisty a používal jejich talent a obdarování ve službě Bohu a společenství víry. Žalmisté byli upřímní a hluboce věřící lidé, přesto byli někdy smutní a podléhali pokušení – podobně jako my

všichni. I když žalmy vznikly už dávno, odráží se v nich mnoho z toho, co prožíváme i my dnes.

„Hospodine, Bože, má spaso, ve dne i v noci před tebou úpím; kéž vstoupí moje modlitba k tobě, nakloň ucho k mému bédování! Samým zlem se sytí moje duše, k podsvětí spěje můj život“ (Ž 88,2-4). V těchto slovech slyšíme srdceryvné volání člověka, které může znít dnes stejně, jako zaznívalo před tisíci let.

Žalmy obsahují široké spektrum témat – od bolesti a těžkostí až po chválu a radost. Žalmisté volali k Bohu, aby je zachránil a aby mohli zakusit jeho nezaslouženou přízeň. Oslavovali Boha za jeho věrnost a lásku a slibovali mu svou neochvějnou oddanost. Žalmy jsou tedy svědectvím o Božím vykoupení a znamením Boží milosti a naděje. Zprostředkovávají Boží zaslíbení všem, kteří vírou přijímají jeho dar odpuštění a nového života. Zároveň se však nesnaží zakrývat nebo zlehčovat bolest, obtíže a utrpení, které vládou v padlém světě.

Aplikace

Z čeho můžeme čerpat naději a útěchu, když víme, že i věrní lidé, jako například žalmisté, zápasili s podobnými obtížemi jako my?

PÍSEŇ DO KAŽDÉ SITUACE

¹Zaplesejte, spravedliví, Hospodinu, přímým lidem sluší se ho chválit. ²Hospodinu vzdejte chválu při citeři, zpívejte mu žalmy s harfou o deseti strunách. ³Zpívejte mu novou píseň, hrejte dobře za hlalolu polnic. (Ž 33,1–3)

Osobní studium

Jaké oblasti lidské zkušenosti zprostředkovávají tyto texty?

Ž 3

Ž 33,1–3

Ž 109,6–15

Žalmy přibližují společenství věřících celou škálu lidských zkušeností. Ukazují, že věřící mohou uctívat Boha v každé situaci a v každém období života. Žalmy podle toho můžeme rozdělit následovně:

(1) *Chvalozpěvy* – vyvyšují Boha za jeho majestátnost a stvořitelickou moc, jeho královskou vládu, soud a věrnost. (2) *Děkovné žalmy* – vyjadřují hlubokou vděčnost za velká Boží požehnání. (3) *Nářky* – jsou upřímným voláním k Bohu v prosbě o vysvobození z problému. (4) *Žalmy moudrosti* – přinášejí praktické pokyny pro spravedlivý život. (5) *Královské žalmy* – poukazují na Krista, který je svrchovaným Králem a Vysvoboditelem Božího lidu. (6) *Historické žalmy* – připomínají minulost Izraele a zdůrazňují Boží věrnost a nevěrnost Izraele; učí tak další generace věřících, aby neopakovali chyby svých předků, ale důvěřovali Bohu a zůstali věrní jeho smlouvě.

Poezie žalmů má osobitou schopnost upoutat čtenáře. I když se některé z těchto básnických prvků ztrácejí v překladu, mnohé z nich můžeme ocenit i v našem rodném jazyce.

1. *Paralelismus* spočívá ve vyjádření slov, frází nebo myšlenek dvakrát různými slovy. Pomáhá tak zdůraznit a lépe pochopit význam těchto duplicitních vyjádření. Například: „Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu!“ (Ž 103,1). Výraz „má duše“ v tomto paralelismu vyjadřuje „celé nitro“, tedy celou lidskou bytost se vším jejím prožíváním.
 2. *Obrazy a symboly* používají obrazný jazyk, aby zapůsobily na smysly čtenářů. Touha po Boží ochraně je například v Ž 17,8 vyjádřena obrazem „skryj mě ve stínu svých křídel“.
 3. *Protiklad (merismus)* vyjadřuje jednotu nebo celistvost pomocí dvojice protikladných vyjádření. „Hospodine, Bože, má spásu, ve dne i v noci před tebou úpím...“ (Ž 88,2). Takové vyjádření znamená *neustálé volání*.
 4. *Hry se slovy* využívají zvuku slov, aby vytvořily slovní hříčku a zdůraznily duchovní poselství. V Ž 96,4.5 tvoří hebrejská slova *elohim* („bohové“) a *elilim* („modly“) slovní hříčku, která má vyjádřit poselství, že „všechna božstva národů“ se jen jeví jako *elohim* („bohové“), ale ve skutečnosti jsou to jen *elilim* („modly“).
- Zmiňme ještě výraz *sela*, který v některých žalmech označuje krátkou přestávku, a to buď jako výzvu k zastavení a zamyšlení nad poselstvím konkrétní části textu, nebo ke změně hudebního doprovodu (Ž 61,5; ČSP).

Aplikace

Které žalmy rád čteš v různých životních situacích – když prožíváš úzkost, obavy, vděčnost a radost?

INSPIROVANÉ MODLITBY

¹Toto jsou Davidova poslední slova: „Výrok Davida, syna Jišajova, výrok muže Nejvyšším povýšeného, pomazaného Bohem Jákobovým, líbezného pěvce izraelských žalmů. ²Hospodinův duch skrze mne mluvil, na mém jazyku byla řeč jeho.“ (2S 23,1.2)

²⁶Tak také Duch přichází na pomoc naší slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním. ²⁷Ten, který zkoumá srdce, ví, co je úmyslem Ducha; neboť Duch se přimlouvá za svaté podle Boží vůle. (Ř 8,26.27)

Osobní studium

Co se z úvodních textů dozvídáme o modlitbě?

2S 23,1.2

Ř 8,26.27

Žalmy jsou Bohem inspirované modlitby a chvály, a proto se v nich Hospodinův hlas spojuje s hlasem jeho lidu. Žalmy se tak stávají intenzivní komunikací s Bohem.

Žalmisté oslovují Boha velmi osobně „můj Králi“ a „můj Bože“ (Ž 5,3; Ž 84,4). Autoři jej často prosí, aby je poslouchal a jednal v jejich prospěch: „přej sluchu mým slovům“ (Ž 5,2), „vyslyš mou modlitbu“ (Ž 39,13), „pohleď na mé pokoření“ (Ž 25,18), „pospěš, odpověz mi“ (Ž 102,3) a „zachraň mě“ (Ž 6,5). Jde o jasná vyjádření modlitby založené na osobním vztahu.

Pozoruhodná krása a přitažlivost žalmů spočívá v tom, že jsou Božím slovem, a zá-

roveň také zbožnými modlitbami a chvalo zpěvy věřících. Žalmy tedy pomáhají Božím dětem navázat velmi důvěrný vztah s Bohem, jak je popsáno v Ř 8,26.27.

Žalmy citoval i Ježíš. Například v L 20,42.43 zaznívá text Ž 110,1: „Vždyť sám David praví v Knize žalmů: ‚Řekl Hospodin mémú Pánu: Usedni po mé pravici, dokud nepoložím tvé nepřátele za podnož tvých nohou.‘“

Přestože některé žalmy vycházejí z konkrétních historických událostí a zkušeností autorů a také ze zkušeností Izraele jako národa, nebo se na ně odvolávají, je třeba zdůraznit, že duchovní hloubka biblických žalmů oslovuje v různých životních situacích, které často překračují kulturní, náboženské, etnické a rodové hranice. Při čtení žalmů zjišťujeme, že vyjadřují naději, chválu, strach, hněv, smutek i bolest – tedy všechno, co prožívají lidé na celém světě, v každé době, bez ohledu na okolnosti. Žalmy nás oslovují jazykem našich vlastních zkušeností.

Aplikace

Co by nám mělo Ježíšovo citování žalmů říci o roli, jakou mohou sehrát v naší vlastní zkušenosti s vírou?

SVĚT ŽALMŮ

Hospodina stále před očmi si stavím, je mi po pravici, nic mnou neotřese. (Ž 16,8)

Po všechny dny byl Bůh naší chloubou, tvému jménu chceme vzdávat chválu věčně. (Ž 44,9)

Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. (Ž 46,2)

Osobní studium

Přečti si následující žalmy: Ž 16,8; Ž 44,9; Ž 46,2; Ž 47,2.8; Ž 57,3; Ž 62,9; Ž 82,8 a Ž 121,7. Jaké místo zaujímá Bůh v životě žalmistů?

Ústřední postavou biblických žalmů je Hospodin. Autoři se snaží v modlitbě a chvále předat Bohu vše, co prožívají. Bůh je svrchovaný Stvořitel, Král a Soudce celé Země. On je Dárcem všeho a pečuje o své děti. Proto mu vždy můžeme a máme důvěřovat. Když se Boží lid dostává do problémů a prožívá trápení, dokonce i jeho nepřátelé se ptají: „Kde je tvůj Bůh?“ (Ž 42,11). Hospodin je vždy přítomným a neselehávajícím Bohem svého lidu a Boží lid se na něj může vždy spolehnout. Žalmy ukazují na dobu, kdy celé stvoření a všechny národy budou uctívat Hospodina (Ž 47,2; Ž 64,10).

Bůh je základem existence celého stvoření a stojí i v centru našeho uctívání. Projevy zbožnosti, které popisují žalmy, se v mnohém zásadně liší od uctívání, jak je chápeme dnes. V biblické kultuře byla bo-

hoslužba přirozeným a nedílným centrem života celého společenství. Proto vše, co se odehrálo v životě Božího lidu – dobré i špatné –, se nutně odrazilo i v bohoslužbě. Bůh slyší volání žalmisty, ať je kdekoli, a odpovídá mu v ten správný čas (Ž 3,5; Ž 18,7; Ž 20,7).

Žalmista si je vědom toho, že Boží přítomnost je v nebi. Bůh však zároveň přebývá i na Siónu, ve svatyni, uprostřed svého lidu. Bůh je daleko, a zároveň blízko, je všudypřítomný, a zároveň je ve svém chrámu (Ž 11,4), skrývá se (Ž 10,1), a zároveň se zjevuje (Ž 41,13). V žalmech jsou tyto zdánlivě vzájemně se vylučující charakteristiky Boha spojeny. Autoři pochopili, že blízkost a vzdálenost jsou v Hospodinu neoddělitelně spojeny (Ž 24,7–10). Uvědomovali si dynamiku tohoto duchovního napětí. Poznání Boží dobroty a Boží přítomnosti uprostřed všeho, co zažívali, posilovalo jejich naději při čekání na Boží zásah. Rozuměli však i tomu, že Bůh je ve svém jednání svrchovaný a může udělat cokoli.

Aplikace

Jak nám žalmy pomáhají pochopit, že Boha nemůžeme omezit jen na některé části naší existence? Do kterých oblastí svého života Boha příliš nezveš? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 2. kapitolu „Šalomounův chrám“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 35–50; OSU 13–18) a oddíl „Moc písně“ ze 17. kapitoly knihy *Výchova* (Ed 167.168; Vých 99.100).

Kniha žalmů se skládá ze 150 žalmů, které jsou rozděleny do pěti knih: První kniha žalmů (Ž 1–41), Druhá kniha žalmů (Ž 42–72), Třetí kniha žalmů (Ž 73–89), Čtvrtá kniha žalmů (Ž 90–106) a Pátá kniha žalmů (Ž 107–150). Toto rozdělení vychází z rané židovské tradice, která je paralelou rozdělení Tóry na pět knih.

Kniha žalmů ukazuje, že již před jejím vznikem existovaly různé jiné sbírky žalmů. Vzpomeňme *Žalmy Kórachovců* (Ž 42–49; 84; 85; 87; 88), *Asafovy žalmy* (Ž 73–83), *Poutní písně* (Ž 120–134) a *Žalmy Haleluja* (Ž 111–118; 146–150); Ž 72,20 svědčí o menší sbírce Davidových žalmů.

Zatímco většina žalmů se pojí s obdobím kralování Davida a ranou monarchií (10. století před Kristem), sbírka žalmů se během následujících staletí postupně rozrůstala. Reflektuje tak období rozděleného království, exilu a poexilního období. Je možné, že hebrejští písaři pod vedením Ezdráše spojili stávající menší sbírky žalmů do jedné knihy, když usilovali o obnovu chrámu a bohoslužeb.

Skutečnost, že obsah Knihy žalmů ustálili zákoníci, neubírá nic na její božské inspiraci. Zákoníci, podobně jako žalmisté, byli oddanými Božími služebníky a jejich rozhodování vedl Bůh (Ezd 7,6.10). Božsko-lidská podstata biblických žalmů je srovnatelná se spojením božského a lidského ve vtěleném Pánu Ježíši. „Bible však obsahuje Bohem sdělené pravdy vyjádřené lidskou řečí, je spojením Božího s lidským. Podobným spojením je také Kristova přirozenost – Kristus je Syn Boží i Syn člověka. O Bibli platí totéž, co platilo o Kristu – „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi“ (J 1,14).“ (GC 8; VDV 9)

Otázky k rozhovoru

1. Jak rozumíte tomu, že biblické žalmy jsou božsko-lidské modlitby a chvalozpěvy? Jak nám tato (možná těžko pochopitelná myšlenka) pomáhá uvědomovat si blízkost, kterou chce Bůh prožívat se svým lidem? Jak si na základě toho můžeme představit, jak blízko je Bůh lidstvu a každému z nás?
2. Ve třídě sobotní školy si povídejte o době, kdy jste v Knize žalmů našli něco, co vás přímo oslovilo ve vaší situaci. Jakou útěchu a naději jste v ní našli?

„Nauč nás modlit se“

Texty na tento týden

Ž 18,49.50; Ko 3,16; Jk 5,13; Ž 44; Ž 22; Ž 13; Ž 60,2–6

Základní verš

„Jednou se Ježíš na nějakém místě modlil; když přestal, řekl mu jeden z jeho učedníků: ‚Pane, nauč nás modlit se, jako tomu učil své učedníky i Jan.‘“ (L 11,1)

Zdá se, že mezi některými křesťany převládá přesvědčení, že pouze spontánní modlitba formulovaná vlastními slovy je skutečnou modlitbou. Když však Ježíšovi učedníci požádali svého Učitele, aby je naučil modlit se, dostalo se jim velké přednosti. Ježíšovu modlitbu dnes vnímáme jako vzor pro naše modlitby.

Díky Boží prozřetelnosti se dnes uprostřed Písma nachází celá kniha modliteb – Kniha žalmů. Díky tomu nejen vidíme, jak se modlil Boží lid ve starověku, ale tyto modlitby jsou pro nás také inspirací, jak se můžeme modlit my dnes.

Od nejstarších věků měly žalmy velký vliv na to, jak se Boží lid modlil, dokonce i na Ježíšovy modlitby (viz 1Pa 16,7.9; Neh 12,8; Mt 27,46; Ef 5,19). Tento týden se podíváme na to, jak žalmy pomáhaly Božímu lidu překonávat různé životní situace a růst ve vztahu s Bohem. Nezapomínejme, že žalmy jsou v první řadě modlitby. Jsou proto nedocenitelné nejen pro své hluboké teologické myšlenky, ale také pro to, jak mohou obohatit a formovat naše individuální i společné modlitby.

Modlit se slovy žalmů pomohlo mnoha věřícím prožívat a udržovat pravidelný a obohacující modlitební život.

Osnova lekce

Druhá lekce studia biblických žalmů je zaměřená specificky na jejich důležitou roli v osobním modlitebním životě každého věřícího. Zvláštní pozornost bude věnována žalmům „nárků“ v těžkých dobách, které mohou být silnou inspirací pro naše modlitby.

- Ž 18,49.50; Ko 3,16; Jk 5,13: Žalmy jako součást našich osobních modliteb (neděle)
- Ž 44,9–18: Žalmy jako způsob, jak před Bohem vyjádřit své pocity (pondělí)
- Ž 22,2–9: Žalmy jako škola důvěry (úterý)
- Ž 13,2–6: Žalmy jako modlitby naděje a proměny (středa)
- Ž 60,3–7: Žalmy jako inspirace k soucitu s druhými (čtvrtek)

ŽALMY JAKO SOUČÁST MODLITEB

⁴⁹Vysvoboditeli od nepřátel, pozvedáš mě nad ty, kdo proti mně povstávají, ty mě násilníku vyrveš. ⁵⁰Proto ti vzdám, Hospodine, mezi pronárody chválu, budu zpívat žalmy tvému jménu. (Ž 18,49.50)

Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. (Ko 3,16)

Musí mezi vámi někdo snášet zlo? Nechť se modlí. Je někdo dobré mysli? Nechť zpívá žalmy. (Jk 5,13; PMP)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních textech (Ž 18,49.50; Ko 3,16 a Jk 5,13). Jaké místo mají žalmy v modlitebním životě věřícího?

Jestliže chceme, aby se žalmy staly součástí našeho každodenního života, věnujme se pravidelně čtení žalmů. Můžeme začít například hned prvním žalmem a pak pokračovat dál. Dalším způsobem je číst žalmy podle toho, v jaké situaci se právě nacházíme. Existují žalmy nářků, žalmy společného truchlení, žalmy díkůvzdání, oslavné žalmy, žalmy pokání, poučné žalmy (hledání Boží moudrosti a vedení), historické žalmy, poutní žalmy nebo žalmy, v nichž se odráží autorův hněv a rozhořčení. Během tohoto čtvrtletí se budeme věnovat některým z těchto žalmů v kontextu, který nám pomůže pochopit jejich význam.

Jak bychom tedy měli žalmy číst?

Nejprve si žalm přečti, potom o něm přemýšlej a nakonec se jeho slovy můžeš modlit. Uvažování o žalmu se může zaměřit na různé aspekty textu, mezi které patří například způsob, jakým žalmista oslovuje Boha, nebo důvod jeho modlitby. Zamysli se nad tím, v čem je tvá situace podobná žal-

mistově zkušenosti. Přemýšlej, jestli a jak by ti konkrétní žalm mohl pomoci vyjádřit to, co prožíváš. Často můžeme být při takovém uvažování překvapeni zjištěním, jak moc naše prožívání rezonuje s tím, co popisuje autor.

Pokud tě něco v textu znepokojí, zamysli se například nad tím, zda tě žalm nějakým způsobem nevede k tomu, abys poopravil své postoje nebo falešné naděje v situaci, kterou prožíváš. Přemýšlej o poselství žalmu ve světle Kristovy osoby a naděje, kterou máme díky tomu, co pro nás udělal. Buď si vědom skutečnosti, že pokud vnímáme biblický text ve světle Kristova kříže, pomáhá nám to lépe pochopit smysl poselství Písma.

Při čtení žalmů uvažuj i o tom, jakou inspiraci ti text přináší pro tvé vlastní modlitby. Jaký význam mohou mít tyto modlitby pro tebe, pro tvé sborové společenství a pro celý svět? Pros Boha, aby vložil své slovo do tvého srdce a do tvé mysli. Pokud žalm odpovídá situaci někoho, koho znáš, modli se za tohoto člověka. Žalmy se týkají mnoha situací, které prožíváme. Když je čteme a uvažujeme o nich, mohou změnit náš život a naplnit naše srdce poselstvím Písma.

Aplikace

Jak rozumíš Pavlově výzvě „Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství“ (Ko 3,16)? Proč je čtení Bible prvním a nejdůležitějším krokem pro takovou zkušenost?

DŮVĚRA V NESNÁZÍCH

⁹Po všechny dny byl Bůh naší chloubou, tvému jménu chceme vzdávat chválu věčně. ¹⁰Ted jsi však na nás zanevřel a musíme se stydět, s našimi zástupy do boje nevycházíš. ¹¹Před protivníkem nás nutíš ustupovat, oloupili nás ti, kdo nás nenávidí. ¹²Vydáváš nás jako ovce na porážku, rozptýlils nás mezi pronárody. ¹³Lacino jsi prodal svůj lid, žádný zisk jsi z toho neměl. ¹⁴Dovoluješ sousedům nás tupit, svému okolí jsme pro smích, pro pošklebky. ¹⁵Pronárodům učinils nás pořeckadem, národy nad námi potřásají hlavou. ¹⁶Neustále mám před sebou svoje zostuzení, tváře mi pokrývá hanba, ¹⁷když slyším, jak se utrhač rouhá, když mě souží mstivost nepřítele. ¹⁸To všechno nás postihlo, ač na tebe jsme nezapomínali, neznadili jsme tvou smlouvu. (Ž 44,9–18)

Osobní studium

Všichni křesťané znají a zažili chvíle zoufalství a utrpení. I my jsme se nejednou zoufale ptali, co dělá Bůh a proč dovoluje, aby se v našem životě odehrávaly těžkosti, a dokonce i tragédie. Podobnou zkušeností prošli i samotní žalmisté. A díky Boží inspiraci zaznamenali svůj zápas a své pocity.

Přečti si celý Ž 44 a soustřeď se zejména na verše z úvodu (Ž 44,9–18). O čem text žalmu mluví? V čem je žalmistova zkušenost důležitá pro věřící všech dob?

Při výběru žalmů pro společnou bohoslužbu jsme často jednostranní. Některým textům, slovům a pocitům vyjádřeným v žalmech se záměrně vyhýbáme. Podobně jednáme i při našich modlitbách. Taková „autocenzura“ může být znakem naší nejistoty nebo neschopnosti čelit ponuré a temné realitě života. Když do našeho života vstoupí utrpení, může se nás zmocnit pocit, že Bůh s námi zachází nespravedlivě. Přesto často nepovažujeme za správné nebo vhodné vyjadřovat své myšlenky během veřejné bohoslužby. Někteří z nás se dokonce bojí své myšlenky vyjádřit před Bohem i během soukromé modlitby.

Taková uzavřenost by mohla způsobit, že přehlédneme smysl skutečné modlitby či bohoslužby. Neschopnost, neochota nebo strach

přistoupit k Bohu a vyjádřit v modlitbě upřímně a otevřeně své pocity a myšlenky nás často nechává v zajetí naší bolesti a ztrpklosti. Brání nám to také přiblížit se k Bohu s důvěrou a odvahou. Modlíme-li se však prostřednictvím biblických žalmů, můžeme prožívat jistotu, že nemusíme popírat nebo upravovat své pocity a emoce.

Žalm 44 nám například může pomoci otevřeně vyjádřit zkušenost s utrpením, které nečekaně vstoupilo do našeho života. Žalmy nám pomáhají vyjádřit se při modlitbě zcela svobodně, bez obav a pocitu nenáležitosti. Prostřednictvím žalmů můžeme totiž často vyjádřit to, na co nenacházíme slova nebo se je neodvažujeme vyslovit: „Naše srdce se neodklonilo jinam, naše kroky neodbočily z tvé stezky, i když jsi nás deptal v kraji draků, když jsi nás zahalil v šero smrti“ (Ž 44,19,20).

Všimněme si, jak Ž 44 začíná. Autor hovoří o tom, co Bůh v minulosti pro svůj lid udělal. Proto vyjadřuje svou důvěru v Boha místo toho, aby spoléhal „na svůj luk“ (Ž 44,7).

Přesto však na Boží lid neustále přicházejí různá trápení. Seznam příčin žalu a nářků je dlouhý a bolestivý. I uprostřed soužení a pochybností však žalmista volá jako zástupce lidí k Bohu: „Na pomoc nám povstaň, vykup nás pro svoje milosrdenství!“ (Ž 44,27). To znamená, že i v těžké době si uvědomuje Boží lásku.

Aplikace

Jak ti minulé zkušenosti, kdy jsi prožíval Boží přítomnost velmi reálně, mohou pomáhat v situaci, kdy do života vstoupí trápení a zdá se ti, že Bůh je daleko a neslyší?

ŽALM ZOUFALSTVÍ

²Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Daleko spása má, ač o pomoc volám. ³Bože můj, volám ve dne, a neodpovídáš, nemohu se ztišit ani v noci. ⁴Ty jsi ten Svatý, jenž trůní obklopen chválami Izraele. ⁵Otcové naši doufali v tebe, doufali, tys jim dal vyváznout. ⁶Úpěli k tobě a unikli zmaru, doufali v tebe a nebyli zahanbeni. ⁷Já však jsem červ a ne člověk, potupa lidství, povrhel lidu. ⁸Všem, kdo mě vidí, jsem jenom pro smích, šklebí se na mě, potřásají hlavou: ⁹„Svěř to Hospodinu!“ „Ať mu dá vyváznout, ať ho vysvobodí, když si ho oblíbil!“ (Ž 22,2–9)

Osobní studium

Řekli jsme, že při modlitbě vedené myšlenkami žalmů mohou věřící bez obav vyjádřit své vnitřní pocity. Díky žalmům je taková modlitba zcela v souladu s Boží inspirací. A navíc, věřící dostává ujištění o naději a Boží přítomnosti.

Přečti si celý Žalm 22. Co se můžeme naučit z tohoto žalmu o důvěře v Boha uprostřed velkého utrpení?

Slova Žalmu 22 mohou pomoci trpícímu člověku vyjádřit jeho pocity smutku, osamělosti a beznaděje: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Daleko spása má, ač o pomoc volám“ (Ž 22,2).

Tato slova jsou známá, protože je vyslovil samotný Ježíš na kříži. Ukázal tím, jak důležité byly žalmy v jeho životě (viz Mt 27,46).

Uprostřed všeho utrpení a zkoušek však v tomto žalmu zaznívají i následující slova: „O tvém jménu budu vyprávět svým bratřím,

ve shromáždění tě budu chválit“ (Ž 22,23). Vidíme, že ačkoli autora jeho pocity vedly k srdceryvnému nářku a zoufalému volání, nepřestal zároveň vyjadřovat svou víru v Hospodina a odhodlání ho chválit.

Tím, že žalmy mohou inspirovat modlitby, nás učí nejen lépe vnímat naši situaci, ale pomáhají nám vírou vidět čas, kdy se náš život obnoví Boží milostí.

Žalmy tak přivádějí věřící k novým duchovním obzorům. Umožňují nám nejen vyjádřit, co prožíváme a jak se cítíme, ale pomáhají nám také posunout se vpřed. Vedou nás k tomu, abychom před Bohem zanechali své břemeno bolesti, zklamání, hněvu a zoufalství a abychom mu důvěřovali bez ohledu na okolnosti.

Posun od nářků ke chvále můžeme pozorovat v mnoha žalmech. Tento pohyb naznačuje duchovní proměnu, kterou věřící zažívá, když v modlitbě dostává Boží milost a útěchu.

Aplikace

Jak se můžeš naučit vidět za hranice svých nynějších trápení a naučit se i uprostřed nich důvěřovat v Boží dobrotu?

OD ZOUFALSTVÍ K NADĚJI

²Dlouho ještě, Hospodine, na mě ani nevzpomeneš? Dlouho ještě chceš mi svou tvář skrývat?

³Dlouho ještě musím sám u sebe hledat rady, strastmi se den ze dne v srdci soužit? Dlouho ještě se bude můj nepřítel proti mně vyvyšovat? ⁴Shlédni, Hospodine, Bože můj, a odpověz mi! Rozjasni mé oči, ať neusnu spánkem smrti, ⁵ať nepřítel neřekne: „Zdolal jsem ho!“ Moji protivníci budou jásat, zhrouťm-li se. ⁶Já v tvé milosrdenství však doufám, moje srdce jása nad tvou spásou. Budu zpívat Hospodinu, neboť se mě zastal. (Ž 13,2–6)

Osobní studium

Každý věřící může čas od času prožívat období, kdy se mu Boží přítomnost zdá být velmi vzdálená. V nesnázích, které prožíváme my nebo někdo jiný, si pak klademe otázku: *Jak je možné, že se nám to stalo?*

Žalmisté byli lidé jako my. I oni se dostávali do těžkých, bolestivých životních situací. Ani nám se krize nevyhýbají. Někdy se do složitých zkoušek dostáváme pro naše hříchy, jindy však trápení přichází bez zjevného důvodu a my máme – podobně jako Jób – pocit, že jsme si utrpení a bolest ničím nezavinili. Takové situace jsou časté.

Přečti si Ž 13. Jaké dva hlavní emocionální stavy můžeme vyzpozorovat v tomto žalmu? Jaké rozhodnutí podle tebe přineslo radikální změnu do žalmistova pohledu na situaci, ve které se ocitl?

„Dlouho ještě, Hospodine, na mě ani nevzpomeneš? Dlouho ještě chceš mi svou tvář skrývat?“ (Ž 13,2). V žalmistových slovech je cítit zoufalství a beznadějný způsobená pocitem, že ho Bůh opustil. Mohlo by se nám zdát, že takový postoj hraničí s rouháním. Vždyť v Písmu nás Bůh opakovaně ujišťuje, že nás neopustí.

13. žalm poukazuje na způsob, jak se vyhnout další běžné chybě, kterou je zaměře-

ní výhradně na sebe a své problémy. Tento žalm může změnit naši modlitbu a naše chápání tak, že znovu potvrdíme Boží věrnost a neměnnost jeho vztahu k lidem.

Přestože žalm začíná nářkem a stížnostmi, nekončí u nich. A to je velmi důležité! Vede nás k tomu, abychom se vědomě rozhodli důvěřovat Boží vykupitelské moci (Ž 13,6). Pomáhá nám překonat náš strach a úzkost (Ž 13,2–5) a otevřít se v očekávání Boží záchrany. Tak se může náš nářek změnit v chválu a zoufalství v naději (Ž 13,6).

Pokud bychom žalmy jen bezmyšlenkovitě opakovali bez hlubšího pochopení jejich významu, nepřineslo by to do našeho života skutečnou změnu. Když se modlíme slovy žalmu, měli bychom prosit Ducha svatého, aby nám dal sílu jednat tak, jak nás tento žalm vede. Žalmy jsou Božím slovem. Jejich hlavním cílem není informovat nás o pocitech autora, ale formovat náš charakter a naše jednání. Zaslíbení žalmů se z Boží milosti stávají v životě věřících realitou. Dovolme Božímu slovu, aby nás formovalo podle jeho vůle a spojovalo nás s Kristem. Vždyť náš Spasitel dokonale projevil Otcovu vůli a jako vtělený Boží Syn se modlil i prostřednictvím žalmů.

Aplikace

Jak tě mohou tvé zkoušky přiblížit k Bohu? Proč, pokud si nedáme pozor, nás naopak mohou problémy od Boha vzdálit?

„NAVRÁT SE K NÁM!“

³Zanevřels na nás, Bože, prolomils naše řady, stíhal nás hněv tvůj. Navrát se k nám! ⁴Zemí jsi otřásl, rozštěpil jsi ji; scel její trhliny, neboť se hroutil! ⁵Vlastnímu lidu dals okusit tvrdost, dals nám pít víno, až závrať nás jímá. ⁶Dopustils, aby ti, kdo se tě bojí, korouhev k ústupu před lukem zvedli. ⁷Aby tvoji milí byli zachováni, pomoz svou pravici, odpověz nám! (Ž 60,3-7)

Osobní studium

Při jakých příležitostech by podle tebe byl úvodní text (Ž 60,3-7) vhodnou modlitbou? Jaký užitek můžeme mít ze žalozpěvů i v radostných obdobích života?

Žalmy nářků se obecně chápou jako modlitby lidí, kteří prožívají těžká období v oblasti tělesné, duševní nebo duchovní (nebo – jak to často bývá – ve všech najednou).

To však neznamená, že bychom se těmto žalmům měli v dobrých časech vyhýbat. Ano, někdy se může zdát, že slova žalmu nejsou v souladu s tím, co zrovna věřící prožívá. Přesto mohou být žalozpěvy užitečné i pro věřící, kteří právě neprocházejí zkouškou a trápením.

1. Žalozpěvy nám mohou pomoci lépe si uvědomit, že utrpení je součástí všeobecné lidské zkušenosti a že vstupuje do života spravedlivých i bezbožníků. Žalmy nás ujišťují, že Bůh vládne, o všem ví a v době problémů nám dává sílu a řešení. I v tomto žalmu vidíme autora uprostřed soužení („zemí jsi otřásl“; Ž 60,4) vyjadřovat, že jeho konečnou nadějí je Boží vysvobození.

2. Žalmy nás učí soucitu s trpícími. Když vyjadřujeme svou spokojenost a vděčnost Bohu, zejména na veřejnosti, musíme myslet na ty méně šťastné. Jistě, možná se nám právě teď daří a my bychom rádi vyjádřili svou radost, ale kolem nás je mnoho lidí, kteří se trápí a prožívají nesmírnou bolest. Modlit se slovy žalmů plných nářku nám může pomoci nezapomenout na ty, kteří procházejí bolestným obdobím. Žalmy by v nás měly vyvolat soucit a touhu sloužit trpícím tak, jako to dělal Ježíš.

„Svět je jeden velký lazaret. Kristus přišel uzdravit nemocné a osvobodit zotročené ze satanova zajetí. V něm bylo zdraví a síla. Dával svůj život nemocným, trpícím a posedlým démony. Nikoho, kdo k němu přišel a prosil o uzdravení, neposlal pryč. Věděl, že nemocní, kteří jej žádali o pomoc, si svou chorobu zavínili sami, přesto je neodmítl. Jakmile se těchto nebohých lidí dotkla Ježíšova moc, uvědomili si svoji hříšnost a mnozí z nich byli zbaveni nejen svých tělesných neduhů, ale i nemocí své duše. Evangelium má i v dnešní době stále stejnou moc, proč bychom se tedy neměli i my dočkat stejných výsledků?“ (DA 823; TV 525)

Aplikace

Kdo z tvého okolí potřebuje právě teď nejen tvé modlitby, ale také pomocnou ruku? Jak mu můžeš pomoci?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si Ž 42,8 a 17. kapitolu „Poezie a zpěv“ z knihy *Výchova* (Ed 159–168; Vých 94–100). Jaká je podle těchto textů souvislost mezi modlitbou a písní?

Ellen G. Whiteová popisuje Davidovy kající žalmy (např. Ž 51) jako jazyk jeho duše. Modlitby vyjadřovaly pravou povahu jeho smutku nad hříchem (viz SC 24.25; CVP 26–28). Povzbuzuje věřící, aby se naučili nazpaměť texty ze žalmů jako prostředek k prožívání vědomí Boží přítomnosti v jejich životě. Vyzdvihuje také Ježíšův zvyk – modlil se slovy žalmů v době pokušení a skličujícího strachu. Poznává také: „Tento příběh se může opakovat i v naší duchovní zkušenosti. Slova duchovních písní často otevírají v naší duši prameny pokání, víry, naděje, lásky a radosti. [...] Při společných bohoslužbách je zpěv projevem úcty ke Spasiteli stejně jako modlitba. Mnohé písně jsou vlastně modlitbami.“ (Ed 162.168; Vých 96.100)

Když se modlíme a zpíváme žalmy, ztotožňujeme se s vytrvalostí, smělostí, odvahou a nadějí žalmistů. Povzbuzují nás, abychom pokračovali v naší duchovní cestě, a utěšují nás, že v trápení a problémech nejsme sami. I jiní lidé prošli temnými obdobími, a přesto díky Boží milosti zvítězili. Žalmy nám navíc připomínají to, že Kristus za nás prosí, protože „je stále živ a přimlouvá se...“ (Žd 7,25).

Když společenství věřících zapojuje žalmy do svých bohoslužeb a také modliteb, pomáhá mu to uvědomovat si celou škálu lidských zkušeností a učí věřící zapojit se do různých aspektů této zkušenosti. Žalmy jsou božsko-lidské modlitby a písně. Zařazování žalmů do bohoslužby přivádí věřící společenství do Boží blízkosti, blíže k jeho mocné uzdravující milosti.

Otázky k rozhovoru

1. Proč spontánní modlitba není jediným způsobem modlitby? Jak mohou žalmy obohatit náš modlitební život?
2. Jak mohou žalmy obohatit naše společné modlitby? Uvažujte o některých praktických způsobech, jak může váš místní sbor rozvíjet zařazení žalmů do bohoslužeb.
3. Co prozrazují žalmy o složitosti lidské cesty víry a síle uzdravující Boží milosti?

„Hospodin kraluje“

Texty na tento týden

Ž 8; Ž 100; Ž 97; Ž 75; Ž 105,7–10; Ga 3,26–29; Ž 25,10

Základní verš

„Hospodin kraluje! Oděl se důstojností. Oděl se Hospodin, opásal se mocí. Pevně je založen svět, nic jím neotřese.“ (Ž 93,1)

Žalmy velmi jasně podporují víru ve svrchovanou Boží vládu. Bůh stvořil a udržuje vše, co stvořil. Je svrchovaným Králem nad celým světem a jeho vláda je založena na právu a spravedlnosti. Jeho zákony a ustanovení jsou dobrá a vedou k životu ty, kteří je dodržují. Hospodin je spravedlivý Soudce a udržuje řád světa tím, že odměňuje spravedlivé a trestá bezbožné. To vše však činí ve svém čase, ne podle našich představ a přání.

V tom všem hraje zvláštní roli Boží smlouva s Izraelem. Dává světu naději a jistotu, protože připomíná Hospodinovu spásu. Hospodin přijal Izrael za své vzácné vlastnictví a židé dostali v dějinách speciální postavení. Bůh je věrný své smlouvě a nepřestává se starat o svůj lid ani tehdy, když jsou lidé nevěrní, a dokonce se někdy uchylují i k otevřené vzpouře.

Svrchovaná Boží vláda tak dává světu bezpečí a jistotu. Žalmisté chtějí, aby čtenář pochopil tuto základní pravdu. Ta je motivuje plně sloužit Bohu a přináší jim prosperitu.

Osnova lekce

Třetí lekce se zaměřuje na to, jak biblické žalmy představují Boha a jeho charakter – jako úžasného a jedinečného vládce celého vesmíru, který je velký, silný a mocný.

- Ž 100: Žalmy představují Boha jako Stvořitele (neděle)
- Ž 97: Žalmy představují Boha jako velkého Krále (pondělí)
- Ž 75: Žalmy představují Boha jako Soudce (úterý)
- Ž 105,7–10: Žalmy představují Boha jako toho, kdo je věrný své smlouvě (středa)
- Ž 19,8; 93,5: Žalmy představují Boha a jeho nařízení jako spolehlivé (čtvrtek)

„HOSPODIN JE BŮH, ON NÁS UČINIL“

¹K díkůvzdání. Hlahol Hospodinu, celá země! ²Radostně služ Hospodinu! Vstupte před jeho tvář s plesem! ³Vězte, Hospodin je Bůh, on nás učinil, a ne my sami sebe, jsme jeho lid, ovce, které pase. ⁴Vstupte do jeho bran s díkůvzdáním, do nádvoří jeho s chvalozpěvem! Vzdávejte mu chválu, dobrořečte jeho jménu, ⁵neboť Hospodin je dobrý, jeho milosrdenství je věčné, jeho věrnost do všech pokolení! (Ž 100)

Osobní studium

Přečti si Ž 8 a Ž 100. Jak tyto žalmy představují Boha a lidi? Co tyto žalmy odhalují o Božím charakteru?

Při zdůraznění Hospodinovy svrchovanosti hraje v žalmech klíčovou roli stvoření. Nebesa, která jsou dílem „jeho rukou“, zřetelně „vypravují o Boží slávě“ (Ž 19,2–5; Ž 97,6). Hospodinovo jméno je vznešené na celé zemi (Ž 8,2.10). On je Stvořitelem všeho, nemá počátek (Ž 93,2) ani konec (Ž 102,26–28). Je věčný a převyšuje všechna pohanská božstva, která jsou jen dílem „lidských rukou“ (Ž 115,4). Modly mají ruce, ale „nemohou hmatat“ (Ž 115,7), zatímco Hospodin „má v svých rukou hlubiny země“ a „souš vytvořily jeho ruce“ (Ž 95,4.5).

Několik žalmů zobrazuje Boží moc nad přírodními silami, o kterých jiné národy věřily, že jsou božstvy (např. Ž 29; Ž 93; Ž 104). Biblické žalmy vydávají svědectví o tom,

že Hospodin kraluje nad celým stvořením a je svrchovaný ve své moci a důstojnosti. Žalm 100,3 otrásá lstivým tvrzením, že jsme nezávislí. Text zdůrazňuje: „... on nás učinil, a ne my sami sebe, jsme jeho lid...“

O Boží lásce svědčí i stvoření. Všechno, co existuje, vděčí za svou existenci Bohu, který život také udržuje (Ž 95,7; Ž 147,4–9). Všimněme si, že Bůh nedal lidem jen existenci, ale starověký Izrael je „jeho lid, ovce, které pase“ (Ž 100,3). Pojem „jeho lid“ odhaluje Boží touhu po blízkém vztahu s lidmi.

Pouze Stvořitel má moc požehnat a způsobil, aby se jeho lid rozrostl, a proto je jediné Hospodin hoden uctívání a důvěry. Mnohé žalmy vyzývají celou zemi, moře a vše, co je v něm, a všechno, co dýchá, aby všichni společně s radostí chválili Hospodina.

Boží sláva je viditelná ve stvoření, a to dokonce i v tom padlém, hříšném stvoření. Žalmy připomínají, že Hospodin si zaslouží naše uctívání.

Aplikace

„Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš?“ (Ž 8,5). Jaká je tvá odpověď Bohu jako tvému Stvořiteli? Jestliže Bůh „vyvolává jménem“ všechny hvězdy (Ž 147,4), o co větší můžeme mít jistotu, že se stará i o nás!

„HOSPODIN KRALUJE“

¹Hospodin kraluje! Zajásej, země, raduj se, ostrovů množství! ²Oblak a mrákota jsou kolem něho, spravedlnost a právo jsou pilíře jeho trůnu. ³Žene se před ním oheň, kolikolem sežehne jeho protivníky. ⁴Nad světem planou světla jeho blesků, země to vidí a svíjí se v křeči. ⁵Hory se před Hospodinem jako vosk taví, před Pánem veškeré země. [...]

⁹Vždyť ty, Hospodine, jsi nejvyšší nad celou zemí, neskonale převyšuješ všechny bohy. ¹⁰Vy, kdo milujete Hospodina, mějte v nenávisti zlo, on stráží duše svých věrných, svévolníkům je z rukou vytrhuje. (Ž 97,1–5.9.10)

Osobní studium

Skutečnost, že Hospodin je Stvořitel, je neoddělitelně spojena s tím, že Hospodin je také svrchovaný Vládce. Prohlášení „Hospodin kraluje!“ slavnostně zaznívá v Ž 93,1; Ž 96,10; Ž 97,1 a Ž 99,1. Jeho ozvěny jsou slyšet v celé Knize žalmů.

Hospodin kraluje, je oděn nádherou, mocí a důstojností (Ž 93,1; Ž 104,1). Zahaluje ho nejen oblak a mrákota (Ž 97,2), ale také světlo (Ž 104,2). Tyto metafory vyvyšují Královu moc a nádheru. Vyjadřují jedinečnou Boží velikost, která převyšuje lidské chápání.

Přečti si Ž 97. Co charakterizuje Hospodinovu vládu (Ž 97,2.10)? Jak je vyjádřena jeho vláda nad zemí (Ž 97,1.5.9)?

Hospodinova vláda se projevuje v jeho díle stvoření (Ž 96,5), spasení (Ž 98,2) a soudu (Ž 96,10). Hospodin kraluje nad celým světem (Ž 47,7–10). Boží království je věčné a nic se mu nevyrovná v moci a majestát-

nosti (Ž 45,7; Ž 93,1.2; Ž 103,19). Hospodinova vláda je založena na milosrdenství a spravedlnosti. Stvořenému světu přináší pořádek a stabilitu (Ž 98,3; Ž 99,4). Tato vláda spojuje nebeské i pozemské bytosti v oslavě Boha (Ž 103,20–22; Ž 148). Mnohé žalmy ukazují, že celé lidstvo uznává svrchovanou Boží vládu (Ž 96,10; Ž 97,1; Ž 99,1 a Ž 145,11–13).

Pravdou však je, že zdaleka ne všichni lidé, natož vládcí, Boha uctívají a přijímají jeho panování. Hospodinově vládě neustále vzdorují bezbožní, kteří ho odmítají, vysmívají se mu a utlačují jeho lid (Ž 14,1; Ž 74,3–22). Žalmista však důvěřuje Božímu jednání a je si jistý, že Bůh soudí spravedlivě (Ž 68,22; Ž 73,17–20). A to i přesto, že při pohledu na prosperitu bezbožných lidí prožívá pochybnosti a trápí ho, že Bůh často se svými soudy čeká. Vírou se Boží lid raduje z nastolení Božího království díky Kristově vykupitelské službě a čeká na jeho završení při Kristově druhém příchodu (Mt 12,26–28; 1K 15,20–28).

Aplikace

„Vy, kdo milujete Hospodina, mějte v nenávisti zlo...“ (Ž 97,10). Proč by nás láska k Bohu měla vést k nenávisti vůči zlu? Jak spolu tyto dvě myšlenky souvisejí?

„JEN BŮH JE SOUDCE“

²Vzdáváme ti chválu, Bože, vzdáváme ti chválu! Tvé jméno je blízko, vypráví se o tvých dívech. ³„Já určím tu chvíli, kdy vykonám soud dle práva. ⁴Země se rozplyne se všemi, kdo na ní sídlí; já jsem to, kdo dává pevnost jejím sloupům.“ ⁵Potřeštěncům říkám: Nechte ztřeštěnosti! Říkám svévolníkům: Nezvedejte rohy! ⁶Nezvedejte svoje rohy vzhůru, nemluvte s tak drzou šíjí! ⁷Nikdo od východu, nikdo od západu, nikdo od hornaté pouště, ⁸jenom Bůh je soudce: jednoho poníží, druhého povýší. ⁹Hospodin má v ruce kalich: víno kvasí, je plné příměšků, z něho nalévá a vypijí je i s kaly až do dna všichni svévolníci země. ¹⁰A já to budu navěky hlásat, budu zpívat žalmy Jákovovu Bohu. ¹¹A všem svévolníkům srazím rohy, rohy spravedlivého se zvednou. (Ž 75,2–11)

Osobní studium

Proč je podle Ž 75 drzé chování potřeštěnců zbytečné?

Jako svrchovaný Král je Hospodin i Zákonodárcem (Ž 99,7) a Soudcem (Ž 98,9; Ž 97,2). Bezbožní neustále ohrožují spravedlivý řád, který Bůh na světě ustanovil. Hospodin však bude svět soudit a nakonec ukončí vládu zla (Ž 75,9–11; Ž 96,13).

Žalm 75 několika obrazy poukazuje na neodvolatelné zničení bezbožných. Zobrazuje kalich se zkvašeným vínem (Ž 75,9), kterým vyjadřuje intenzitu Božího hněvu (Jr 25,15; Zj 14,10). Sražení rohů svévolníkům znázorňuje konec jejich moci a vlády. Naopak, rohy spravedlivých „se zvednou“ (Ž 75,11). Bůh sám určí, kdy uskuteční svůj soud (Ž 75,3). Závěrečný soud a vynesení rozsudku proběhne na konci časů (Ž 96,13; 1K 15,23–26).

Součástí Hospodinova soudu je zkoumání srdcí lidí. „Hospodin na lidi pohlíží z nebe, chce vidět, má-li kdo rozum, dotazuje-li se po Boží vůli“ (Ž 14,2; viz Gn 6,5.8). Oba texty ukazují, že vykonání Božího soudu nad svě-

tem předchází jeho posuzování života lidí a hledání těch, kteří mohou být zachráněni. Tento předadventní soud se nazývá také „vyšetřující“. Jeho prostřednictvím Bůh obhazuje spravedlivé a rozhoduje o osudu bezbožných.

Jak to probíhá?

Bůh nejprve osvobozuje svůj lid z moci svévolníků (Ž 97,10; Ž 146,9) a „pokorné oslaví spásou“ (Ž 149,4). Potom budou navždy zničeni ti, kteří odmítli nabídku záchran a nebyli ochotni litovat svého jednání (Ž 97,3). Některé žalmy poeticky popisují neúčinnost lidských zbraní proti božskému Soudci (Ž 76,4–7). Přestože Hospodin trestá provinění lidí, je i odpouštějícím Bohem (Ž 99,8). Budou se mu zodpovídat všichni – nejen svévolní, ale také Boží lid (Ž 50,4; Ž 135,14).

Žalmy jsou v souladu s tím, co o soudu zaznává v ostatních biblických textech: Boží soud začíná od Božího lidu a pak se rozšiřuje na celou zemi (Dt 32,36; 1Pt 4,17). Žalmista volá k Hospodinu, aby ho soudil, neboť spoléhá na Boží spravedlnost, která ho bude bránit (Ž 7,9–12; Ž 139,23.24).

Aplikace

Žalmy nás vyzývají k radosti z očekávání Božích soudů (Ž 67,5; Ž 96,10–13; Ž 98,4–9). V čem je Boží soud dobrou zprávou pro ty, které „přikrývá“ Kristova krev?

„VĚČNĚ PAMATUJE NA SVOU SMLOUVU“

Vždyť Hospodin svůj lid neodvrhne, své dědictví neopustí. (Ž 94,14)

⁷Je to Hospodin, náš Bůh, kdo soudí celou zemi. ⁸Věčně pamatuje na svou smlouvu, na slovo, jež přikázal tisícům pokolení. ⁹Uzavřel ji s Abrahamem, přísahou ji stvrdil Izákovi, ¹⁰stanovil ji Jákobovi jako nařízení, Izraeli jako smlouvu věčnou... (Ž 105,7–10)

Osobní studium

Téma Božího soudu vyvolává důležitou otázku: Jak může prožívat Boží lid pokoj s Bohem a mít jistotu spasení v době soudu? Co o tom říkají dnešní texty?

Ž 94,14

Ž 105,7–10

Boží lid je v bezpečí, protože Hospodino „obydlí je na Sijónu“ (Ž 76,2.3) a Bůh uzavřel věčnou smlouvu se svým lidem, se svým vzácným vlastnictvím (Ž 94,14; Ž 105,8–10). Bůh nezůstává jen u slibů, že nezavrhně lid, kterému se zavázal smlouvou. Hospodin aktivně jedná, aby jej zachoval v bezpečí. Odpouští lidem hříchy (Ž 103,3), učí je, žehná jim a posiluje je (Ž 25,8–11; Ž 29,11; Ž 105,24). Boží soudy mají obrátit lidi ke spravedlnosti a ukázat, že Bůh o ně pečuje (Ž 94,8–15).

Žalm 105 jako celek ukazuje, že Hospodin byl během celých dějin věrný smlouvě, kterou uzavřel s Izraelem. Ve všem, co se stalo, v dobrém i špatném, byl Bůh přítomen. Svou prozřetelností vedl Josefa do Egypta a jeho prostřednictvím zachránil během krutého hladomoru nejen svůj lid, ale i ostatní národy v této oblasti (Ž 105,16–24). Hospodin

povolal Mojžíše, aby vyvedl svůj lid z egyptského otroctví. Vyjití z Egypta provázela mnohá znamení a zázraky, jejichž původcem byl Bůh (Ž 105,25–38).

Hospodin dal svému lidu zaslíbenou zemi (Ž 105,11.44) a poskytoval mu neustálou ochranu (Ž 105,12–15). Rozmnožil ho (Ž 105,24), osvobodil od nadvlády otrokářů (Ž 105,37.38) a postaral se o jeho každodenní potřeby (Ž 105,39–41). Hospodin má nepochybně svrchovanou moc nade vším, co se týká jeho lidu. Žalmisté se snažili, aby na tuto pravdu národ nikdy nezapomněl.

Skutečnost, že Bůh „pamatuje“ na svou smlouvu, znamená mnohem více, než jen skutečnost, že „nezapomíná“ na svůj lid. Smlouva ho vždy vede k činům (Gn 8,1; 1S 1,19; Ž 98,3; Ž 105,42–44). Je to podobné, jako když jsou lidé vyzváni, aby „pamatovali“ na Boží zákony, zázraky a soudy – neznamená to jen nezapomínat, ale žít tak, aby byl Bůh oslaven.

V souladu se smlouvou je Izrael vyzýván, aby zůstal věrný a dodržoval Boží zákony (Ž 78,5–7; Ž 105,45). Boží lid je také povolán vydávat svědectví o Bohu, protože si Bůh přeje, aby se všechny národy připojily k jeho lidu (Ž 105,1.2). Svět je tak díky smlouvě všemohoucího a milosrdného Boha v bezpečí (Ž 89,29–35).

Aplikace

Proč můžeme díky Ježíši na sebe vztáhnout zaslíbení daná starověkému Izraeli? (Viz Ga 3,26–29.)

„SPOLEHLIVÁ JSOU TVÁ SVĚDECTVÍ“

Hospodinův zákon je dokonalý, udržuje při životě. Hospodinovo svědectví je pravdivé, nezkušenný jím zmoudří. (Ž 19,8)

Tvá svědectví jsou naprosto věrná. A tvému domu přísluší svatost do nejdelsích časů, Hospodine! (Ž 93,5)

Osobní studium

Jaké myšlenky jsou zdůrazněny v uvedených textech?

Ž 19,8

Ž 93,5

Ž 119,165

Ž 1,2.6

Ž 18,31

Ž 25,10

Skutečnost, že Hospodin vládne ve světě jako svrchovaný Stvořitel, Král a Soudce, se projevuje ve spolehlivosti jeho svědectví. Svědectví (hebrejsky *edut*; „nařízení“, „zákon“) odkazují na soubor zákonů a nařízení, kterými Bůh upravuje a organizuje náboženský a společenský život svého lidu (Ex 32,15). Jsou „naprosto věrná“ (Ž 93,5), odrážejí stálost, trvalost a neměnnost nejen Hospodinovy vlády, ale i světa, který Bůh stvořil a udržuje (Ž 93,1.2). Hebrejské slovo přeložené jako „věrná“ („jistá“; „věrohodná“)

vyjadřuje hodnověrnost a pevnost (2S 7,16; 1Pa 17,23). Boží zákony jsou neměnné a nezníitelné.

Bůh ručí za integritu svých zaslíbení a příkazů. Boží věrnost zaručuje neměnný charakter jeho vlády a zároveň žádá od lidí odpověď důvěry a poslušnosti.

Nedostatek spravedlnosti ve světě biblické žalmy poeticky popisují jako otrěsy samotných základů země (Ž 18,8; Iz 24,18–21). Boží zákon učí, jak spravedlivě žít, aby člověk obstál. Spravedliví se nemusí znepokojoval, protože jsou pevně zakořeněni v Božím zákoně, který poskytuje stabilitu a bezpečnost. Jejich srdce „pevně doufá v Hospodina“ (Ž 112,1.6.7). Použité hebrejské slovo *kun* také znamená „být neochvějný“ nebo „být v bezpečí“. Ti, kdo milují Boží zákon, „o nic neklopýtou“ (Ž 119,165). Prožívají nejen Boží ochranu, ale také jeho vedení (Ž 1,2.3.6).

Žalmista popisuje Boží slovo jako „světlo“ na jeho cestě (Ž 119,105), které ho chrání před „osidlem“ svévolníků (Ž 119,110). Ti, kdo milují Boží zákon, prožívají velký pokoj (Ž 119,165). To však neznamená, že by do jejich života nepřicházely různé zkoušky (Ž 119,161). Jejich klid vyplývá z toho, že přebývají v Boží přítomnosti a mají s ním živý vztah.

Aplikace

Jak ti v životě pomáhá dodržování Božích zákonů, pravidel a svědectví? Co se stalo, když jsi na ně nedbal?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si Žalm 86,5.15 a 1. kapitulu „Bezpodmínečná láska“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 9–15; CVP 10–15). Jak nám pravda, že Bůh je láska, pomáhá lépe porozumět různým popisům Boha a jeho skutků v žalmech?

Tento týden jsme se při našem studiu zaměřili na některé klíčové popisy Boha a jeho jednání, který tvoří základy světa a dělá ho pevným a bezpečným. Žalmisté volají k Bohu, který je Stvořitel, Král, Soudce, Zákonodárce a podle smlouvy i Zachránce. Boží postavení a dílo, které koná, charakterizují i jeho další jména a tituly. Bůh je mimo jiné představen jako Pastýř (Ž 23,1; Ž 80,2), Skála spásy (Ž 95,1) a Otec (Ž 68,6; Ž 89,27). Ve světě můžeme prožívat jistotu a bezpečí i přes chaos, který se odehrává v souvislosti s velkým sporem. Bůh je totiž svrchovaný a věrný ve všem, co říká i co dělá. Přestože se těmito teologickým tématům nevěnujeme do hloubky, naznačují různé způsoby, jakými se Bůh zjevuje v žalmech.

Při našem studiu je důležité pamatovat na to, abychom žalmy četli ve světle Božího charakteru lásky a milosti. Božím plánem je zachránit svět a obnovit jeho počáteční dokonalost. „Čím více se snažíme poznat, jaký Bůh je, a čím více přemýšlíme o kříži Ježíše Krista, tím více poznáváme Boží laskavost, dobrotu a ochotu odpustit. Zjišťujeme také, že Bůh je čestný a spravedlivý. Poznáváme jeho nekonečnou lásku a soucit, které jsou daleko větší než láska matky vůči neposlušnému dítěti.“ (SC 15; CVP 15) V žalmech vidíme, že i když lidé pro svou vzpouru čelili Božímu soudu, neustále Boha vzývají. Vědí totiž, že Boží hněv nebude trvat věčně. To, co trvá věčně, je Hospodinovo milosrdenství. „Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšš milosrdný“ (Ž 103,8).

Otázky k rozhovoru

1. *V čem je pochopení reality velkého sporu klíčové pro pochopení, proč je v našem světě tolik nepokoje, chaosu a utrpení, a to i přes Boží dokonalou vládu a svrchovanost? Co všechno nám pomáhá vysvětlit koncept velkého sporu?*
2. *Jak by měla víra v Boha jako Stvořitele formovat naše vlastní postavení a náš vztah k ostatnímu stvoření? Co se stane, když se lidé od této pravdy vzdálí (Ž 106,35–42)?*
3. *Co bylo špatné na modlách pohanských národů v biblických časech (Ž 115,4–8)? Čím se vyznačují současné modly? Proč jsou pro naši cestu s Bohem stejně nebezpečné jako modly minulosti?*
4. *Jak by mělo život věřících ovlivňovat vědomí, že Boží soud začíná od jeho lidu? Jak Bůh soudí svůj lid? Co je cílem tohoto soudu?*

Hospodin slyší a vysvobozuje

Texty na tento týden

Ž 139,1–18; Ž 121; Ž 17,8; Mt 23,37; 1K 10,1–4; Žd 4,15.16

Základní verš

„Ty, kdo úpěli, Hospodin slyšel, ze všech soužení je vysvobodil.“ (Ž 34,18)

Žalmy opakovaně zdůrazňují, že svrchovaný Hospodin, který stvořil a udržuje vesmír, se zároveň zjevuje jako osobní Bůh, který se sklání k lidem a udržuje s nimi vztah.

Bůh je blízko svému lidu a svému stvoření na nebi i na zemi (Ž 73,23.25). Přestože „si postavil trůn na nebesích“ (Ž 103,19) a „jede pustinami“ (Ž 68,5), je zároveň „blízko všem, kteří volají k němu, všem, kdo ho volají opravdově“ (Ž 145,18). Žalmy zdůrazňují, že Hospodin je živý Bůh, který jedná ve prospěch těch, kdo ho vzývají (Ž 55,17–23). Žalmy mají mimořádný význam, protože jsou nejen inspirovány Bohem, ale jsou také adresovány tomu, kdo slyší naše modlitby a odpovídá na ně.

Měli bychom si uvědomit, že nejlepší odpověď na Hospodinovu blízkost spočívá v tom, že mu budeme důvěřovat a budeme žít podle jeho příkázání. Z dějin Izraele se můžeme naučit, že Bohu jde právě o takovou víru a poslušnost.

Osnova lekce

Při čtvrtém zamyšlení nad Žalmy se opět blíže podíváme na to, jak představují Boha. Tentokrát ovšem nebude důraz položen na velkého a silného Boha „nad námi“, ale na to, jak biblické žalmy představují Boha, který je nám velmi blízký a který se o nás s láskou zajímá.

- Ž 139,13–18: Žalmy představují osobního Boha, který zná každého z nás (neděle)
- Ž 40,2–4; 50,15: Žalmy představují Boha, který nás slyší a stará se o nás (pondělí)
- Ž 17,7–9; 31,2–4: Žalmy představují Boha jako naše „útočiště“ v těžkých dobách (úterý)
- Ž 114: Žalmy představují Boha jako našeho Zachránce a Vysvoboditele (středa)
- Ž 27,5: Žalmy představují Boha jako toho, kdo nabízí pomoc ze své „svatyně“ (čtvrtek)

TOBĚ NEZŮSTALA SKRYTA JEDINÁ Z MÝCH KOSTÍ

¹³Tys to byl, kdo utvořil mé ledví, v životě mé matky jsi mě utkal. ¹⁴Tobě vzdávám chválu za činy, jež budí bázeň: podivuhodně jsem utvořen, obdivuhodné jsou tvé skutky, toho jsem si plně vědom. ¹⁵Tobě nezůstala skryta jediná z mých kostí, když jsem byl v skrytosti tvořen a hněten v nehlubších útrobach země. ¹⁶Tvé oči mě viděly v zárodku, všechno bylo zapsáno v tvé knize: dny tak, jak se vytvářely, dřív než jediný z nich nastal. ¹⁷Jak si vážím divů, které konáš, Bože! Nesmírný je jejich počet, ¹⁸sčel bych je, ale je jich víc než písku. Sotva procitnu, jsem s tebou. (Ž 139,13–18)

Osobní studium

Přečti si Žalm 139,1–18. Co tyto verše říkají o Boží moci (Ž 139,1–6), Boží přítomnosti (Ž 139,7–12) a o Boží dobrotě (Ž 139,13–18)? Jaký vliv má na Boží zaslíbení jeho velikost?

Chtěl jsi někdy někomu pomoci, ale neměl jsi na to možnosti nebo prostředky? A zřejmě i tobě už se stalo, že se ti někdo snažil pomoci, ale vůbec nevěděl, co vlastně potřebuješ. Na rozdíl od těch nejlaskavějších lidí s nejlepšími úmysly má Bůh dokonalé poznání o nás a naší situaci. A navíc, má prostředky, které nám mohou opravdu pomoci. Proto jeho zaslíbení pomoci a záchrany není jen nějakou povrchní fráží, nýbrž neotřesitelným ujištěním.

Bůh zná žalmistu tak dokonale, že ho před ním nedokázalo skrýt ani lůno matky (Ž 139,13.15). Boží poznání se týká času (Ž 139,2), vnitřního prožívání (Ž 139,2.4) i prostoru (Ž 139,3) – tedy celé žalmistovy existence. Dokonalé Boží poznání jednotlivce souvisí s tím, že je Stvořitelem a že má o každého člověka osobní zájem. Takový zájem se projevuje v jeho péči o všechny lidi.

Ohromující pravda o tom, jak důvěrně nás Bůh zná, by nás neměla vyděsit. Naopak, měla by nás vést do Ježíšovy náruče.

Vždyť Ježíš toho pro nás udělal na kříži tolik! A navíc, prostřednictvím víry v Ježíše jsme dostali dar „Boží spravedlnosti“ (Ř 3,5.21).

Boží přítomnost je znázorněna obrazem Boha, který dosahuje až do „podsvětí“ (šeo, „hrob“) a „temnoty“ (Ž 139,8.11.12), i když v takových místech obvykle Boha nehledáme (Ž 56,14). Jeho přítomnost všude je znázorněna i obrazem, kdy žalmista letí na „křídlech jižní záře“ (pojmenování pro „východ“) až po „nejzazší moře“ („západ“; Ž 139,9) a Bůh je všude. Všechny tyto obrazy vyjadřují pravdu, že ve vesmíru neexistuje místo, kde bychom mohli být mimo Boží dosah. I když Boha nelze ztotožnit s přírodou a příroda není součástí Boha (jak to učí například panteismus), je celému stvoření blízko, protože ho nejen stvořil, ale také udržuje (viz Žd 1,3).

Bůh o nás všechno ví a zároveň jedině on nám může pomoci a obnovit nás. Když si žalmista nově uvědomí Hospodinovu velikost, chválí Boha a opět mu plně důvěruje. Skutečnost, že Bůh nás zná a zkoumá nás, vede žalmistu k vděčnosti. Vždyť právě fakt, že Bůh o nás ví všechno, dává žalmistovi naději, že z jeho života odstraní vše, co tvoří překážku mezi ním a Hospodinem.

Aplikace

Pro některé je poměrně děsivá představa, že Bůh o nich všechno ví, a že dokonce zná i jejich nejtemnější tajemství. Proč je v této souvislosti evangelium naší jedinou nadějí?

UJIŠTĚNÍ O BOŽÍ PĚČI

²Všechnu naději jsem složil v Hospodina. On se ke mně sklonil, slyšel mě, když o pomoc jsem volal. ³Vytáhl mě z jámy zmaru, z tůně bahna, postavil mé nohy na skálu, dopřál mi bezpečně kráčet ⁴a do úst mi vložil novou píseň, chvalozpěv našemu Bohu. Uvidí to mnozí a pojme je bázeň, budou doufat v Hospodina. (Ž 40,2-4)

Áž mě potom budeš v den soužení volat, já tě ubráním a ty mě budeš oslavovat. (Ž 50,15)

Na Hospodina slož svoji starost, postará se o tebe a nedopustí, aby se kdy spravedlivý zhroutil. (Ž 55,23)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních verších (Ž 40,2-4; Ž 50,15; Ž 55,23). Jak Bůh vstupuje do našich každodenních záležitostí?

Hospodin se v Písmu zjevuje jako živý Bůh, který jedná ve prospěch těch, kdo ho vzývají.

Žalmista říká: „Hospodina stále před oči si stavím, je mi po pravici, nic mnou neotřese“ (Ž 16,8). Důvěřuje Bohu a volá k němu (Ž 7,2; Ž 9,11). Hospodin ho vyslechne, i když volá „z hlubin bezedných“ (Ž 130,1.2). Žalmista vyznává, že žádná životní okolnost neunikne svrchované Boží vládě. Proto jsou slova žalmisty naplněna nadějí, a to i když prožívá zoufalství a bezmoc.

Žalm 121 slaví moc Stvořitele v životě jednotlivce. Autor má jistotu: „pomoc mi přichází od Hospodina“. Čeho se tato pomoc týká?

1. „Nedopustí, aby uklouzla tvá noha...“ (Ž 121,3). Obraz „nohy“ často popisuje životní cestu člověka (Ž 66,9; Ž 119,105; Př 3,23). Hebrejský výraz vyjadřující, že se něco nepohne, nezachvěje, popisuje bezpečí, které Bůh dává světu (Ž 93,1) a Sijónu (Ž 125,1).
2. „... nedříme ten, jenž tě chrání. Ano, nedříme a nespí ten, jenž chrání Izraele“ (Ž 121,3.4). Obraz Hospodina jako ochránce

Izraele (Ž 121,5), který dává pozor a neusne, zdůrazňuje jeho neustálou bdělost a připravenost jednat ve prospěch svých dětí.

3. „Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc“ (Ž 121,5.6). Výraz „stín“ připomíná oblakový sloup v době exodu (Ex 13,21.22). Hospodin tedy poskytuje svému lidu fyzické i duchovní útočiště.
4. Hospodin je „po pravici“ (Ž 121,5) svého lidu. Pravá ruka obvykle označuje silnější ruku člověka, ruku, která jedná (Ž 74,11; Ž 89,14). Zde vyjadřuje Boží blízkost a skutky ve prospěch lidu (Ž 16,8; Ž 109,31; Ž 110,5).
5. „Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky“ (Ž 121,6-8). Bůh chrání svůj lid před vším zlem. Ani „slunce“, ani „měsíc“ mu neublíží. Bůh bude „navěky“ chránit „vycházení“ i „vcházení“ svého lidu (Ž 121,8). Takovými poetickými obrazy autor podtrhuje komplexní a neustálou Boží péči.

Jak můžeme toto uvažování uzavřít? Žalmista důvěřuje Boží láskyplné péči. Tato důvěra je pro nás povzbuzením, abychom se i my spoléhali na Hospodina, jeho moc, věrnost a péči.

Aplikace

Jak můžeš i ty prožívat realitu Boží péče? Jak můžeš lépe spolupracovat s Bohem, abys mu umožnil konat jeho dílo v tobě, pro tebe i prostřednictvím tebe?

HOSPODIN JE ÚTOČIŠTĚM V SOUŽENÍ

⁷Ukaž divy svého milosrdenství, spasiteli těch, kdo před útočníky se k pravici tvé utíkají. ⁸Ochráňuj mě jako zřitelnici oka, skryj mě ve stínu svých křídel ⁹před svévolníky, kteří zahubí mě chtějí, úhlavními nepřáteli, když mě obkličují. (Ž 17,7–9)

²Hospodine, utíkám se k tobě, kéž nejsem na věky zahanben; pomoz mi vyváznout pro svou spravedlnost! ³Skloň ke mně své ucho, pospěš, vysvobod' mě, buď mi skálou záštitnou, buď opevněným domem pro mou spásu. ⁴Tys můj skalní štít a pevná tvrz má, veď mě pro své jméno a doved' mě k cíli. (Ž 31,2–4)

Osobní studium

Co dělá žalmista v době soužení?

Ž 17,7–9

Ž 31,2–4

Ž 91,1–7

Do života žalmisty vstupují různé problémy. Co v tu chvíli dělá? Obrací se na Hospodina, který je mu útočištěm v každém neštěstí. Důvěra je záměrná, uvážená volba uznat za každých okolností Boží vládu nad vlastním životem. Pokud důvěra nefunguje ve chvílích neštěstí, pak nebude fungovat ani jindy.

Žalmista vyznává: „Mé útočiště, má pevná tvrz je můj Bůh, v nějž doufám“ (Ž 91,2). Toto svědectví pramení z jeho předchozí zkušenosti s Bohem a nyní slouží k posílení jeho víry pro budoucnost. Žalmista nazývá Boha „Nejvyšším“ a „Všemocným“ (Ž 91,1,2), čímž poukazuje na nesmírnou velikost a moc svého Boha.

Žalmista mluví i o jistotě, kterou může člověk najít v Bohu. O Hospodinu hovoří jako o „úkrytu“ (Ž 91,1), „útočišti“, „pevné tvrzi“ („hradu“; Ž 91,2,9), „křídle“, „pavéze“, „krytu“ (Ž 91,4) a nachází u „Nejvyššího svůj domov“ (Ž 91,9). Tyto obrazy představují v žalmistově kultuře bezpečné místo. Stačí pomyslet na nesnesitelně horké slunce na poušti, abychom ocenili stín. Nebo si připomeňme různé války v historii Izraele, a oceníme bezpečí, které poskytuje štít nebo pevnost.

Jaký obraz je použit v textech Ž 17,8 a Mt 23,37. Co se z něho dovídáme o Hospodinu?

Jedna z nejméně použitých metafor je ta, která hovoří o úkrytu, jenž Bůh poskytuje „ve stínu svých křídel“ (Ž 17,8; Ž 57,2; Ž 63,8). Tento obraz vyvolává útěchu a jistotu tím, že připomíná ochranu, kterou poskytuje ptačí matka svým mláďatům. Hospodin je přirovnán k orlovi, který se stará o svá mláďata (Ex 19,4; Dt 32,11), a ke kvočně, která pod křídla shromažďuje svá kuřátka (Mt 23,37).

Aplikace

Jak se můžeme vyrovnat s obdobími, kdy do našeho života vstoupí neštěstí a zdá se, že nevidíme Boží ochranu? Proč takové situace neznamenají, že nás Hospodin opustil?

OBRÁNCE A VYSVOBODITEL

¹Když vyšel Izrael z Egypta, Jákobův dům z lidu temné řeči, ²stal se Juda Boží svatyní, Izrael Božím vladařstvím. ³Moře to vidělo a dalo se na útěk, Jordán se nazpět obrátil, ⁴hory poskakovaly jako berani a pahorky jako jehňata. ⁵Moře, co je ti, že utíkáš, Jordáne, že se zpět obracíš? ⁶Hory, proč poskakujete jako berani, a vy, pahorky, jako jehňata? ⁷Chvěj se, země, před Pánem, před Bohem Jákobovým! ⁸On proměňuje skálu v jezero, křemen v prameny vod. (Ž 114)

Osobní studium

Přečti si 1K 10,1–4. Jak Pavel popisuje příběh exodu? Jaké duchovní poučení nám připomínají události vyjití Izraelitů z Egypta?

Jakým způsobem popisuje Žalm 114 vysvobození izraelského lidu z Egypta Boží mocí?

Žalm 114 používá poetický popis vysvobození Božího lidu z egyptského otroctví. V celém Starém zákoně, a dokonce i v novozákonních textech je vysvobození z Egypta považováno za symbol Boží moci zachránit svůj lid. Přesně to dělá i apoštol Pavel ve verších adresovaných Korintským: skutečný příběh vysvobození z Egypta vnímá jako metaforu, symbol spasení v Ježíši Kristu.

Žalm 114 zobrazuje vysvobození z Egypta i prostřednictvím skutečnosti, že Bůh jako Stvořitel a svrchovaný vládce nad přírodními silami měl moc zachránit svůj lid. Moře, řeka Jordán a hory jsou básnickým jazykem

popsány jako přírodní a lidské síly, které stojí proti Izraeli na jeho cestě do zaslíbené země (Gn 1,44; Joz 3,14–17). Bůh je však vládcem nade vším.

Pro mnohé Boží děti ve všech dobách a na všech místech je cesta do nebeského Jeruzaléma plná nebezpečí. V žalmech nacházíme povzbuzení: „Pozvedám své oči k horám: Odkud mi přijde pomoc? Pomoc mi přichází od Hospodina, on učinil nebesa i zemi“ (Ž 121,1.2).

Hlavní myšlenku Žalmu 114 vystihuje Ježíšovo uklidnění bouře na jezeře a prohlášení, že věřící se nemají čeho bát, protože on přemohl svět (Mt 8,23–27; J 16,33).

Hospodinovy úžasné skutky ve prospěch jeho lidu by měly vést celou zemi, aby se „chvěla“ před jeho přítomností (Ž 114,7). Toto „chvění“ bychom měli chápat spíše ve smyslu respektu a uctívání než strachu (Ž 96,9; Ž 99,1). S Bohem na své straně se věřící nemají čeho bát.

Aplikace

Jakým duchovním nebezpečím čelíme? Potřebujeme si uvědomit, že tyto hrozby jsou pro nás stejně nebezpečné, jako byly pro autory žalmů. Jak se můžeme naučit spoléhat na Boží moc, která nás ochrání, abychom těmto nebezpečím nepodlehli?

POMOC ZE SVATYNĚ

Pozvedám hlas k Hospodinu, a on ze své svaté hory mi už odpovídá. (Ž 3,5)

²Kéž ti v den soužení Hospodin odpoví, kéž je ti hradem jméno Boha Jákobova! ³Kéž ti sešle pomoc ze svatyně, kéž tě podepírá ze Sijónu! ⁴Kéž má na paměti všechny tvé obětní dary, kéž tvou oběť zápalnou rád přijme. (Ž 20,2–4)

On mě ve zlý den schová ve svém stánku, ukryje mě v skrýši svého stanu, na skálu mě zvedne. (Ž 27,5)

Chci navěky pobývat v tvém stanu, utéci se do skrýše tvých hřidel. (Ž 61,5)

Osobní studium

Přečti si texty Ž 3,5; Ž 14,7; Ž 20,2–4; Ž 27,5; Ž 36,9; Ž 61,5 a Ž 68,6.36. Kde nacházejí žalmisté pomoc v soužení?

Motivy duchovního a fyzického útočiště nacházíme zejména v kontextu svatyně. Svatyně poskytuje útočiště utrápeným a je místem pomoci, bezpečí a záchrany. Právě z Boží svatyně přichází posila pro lid a ochrana pro sirotky a vdovy. Žalmista říká: „Ze Sijónu, místa dokonalé krásy, zaskvěl se Bůh“ (Ž 50,2). Spravedlivé Boží soudy budou vyhlášeny ze svatyně a odtud vyjde i Hospodinovo požehnání (Ž 84,5; Ž 128,5; Ž 134,3).

Útočiště ve svatyni dává bezpečí, které převyšuje jakékoli jiné místo na světě, protože ve svatyni osobně přebývá Hospodin. Bezpečí poskytuje především Boží přítomnost, ne chrám jako pevná budova. Je to podobné jako s horou Sijón, na které přebývá Hospodin. Ačkoli Sijón je jen poměrně nízký paho-

rek, díky Hospodinově přítomnosti převyšuje všechny ostatní hory (Ž 68,16.17; Iz 2,2).

„Nemáme přece velekněze, který není schopen mít soucit s našimi slabostmi; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu. Přistupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas“ (Žd 4,15.16). Jak tyto verše souvisejí s pomocí přicházející ze svatyně? V čem můžeme najít podobnost mezi textem v listu Židům a žalmem, které jsme četli výše?

Svatost Božího příbytku vede žalmisty k uznání, že všichni lidé jsou hříšní a nikdo si nezaslouží Boží přízeň. Vyznává, že základem záchrany je Boží věrnost a milost (Ž 143,2.9–12). Nic, co pochází z nás, nám nedává před Bohem žádnou zásluhu. Lidé mohou prosit o jistotu záchrany pouze tehdy, když budou prostřednictvím pokání a přijetí milosti a odpuštění ve správném vztahu s Bohem. Služba ve svatyni představovala spasení, které má svůj původ v Ježíši.

Aplikace

Jakou máš zkušenost s pomocí, jejíž původ je v „Boží svatyni“? Co ti pomáhá důvěřovat Bohu i uprostřed obtíží?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 18. kapitolu „Jákovův noční zápas“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 195–203; NUD 89–92). Co se můžeme naučit z Jákovovy zkušenosti o síle vytrvalé modlitby a bezvýhradné důvěry v Boha?

Žalmy posilují naši víru v Boha, který je spolehlivým a nezpochybnitelným útočištěm pro ty, kteří odevzdají svůj život do jeho mocných rukou. „Bůh dělá velké věci pro ty, kdo mu důvěřují. Pomůže svým dětem, které mu věří, v každé nouzi, pokud mu budou cele důvěřovat a věrně ho poslouchat.“ (PP 493; NUD 234)

S některými žalmy však můžeme mít občas osobní problém. Jde zejména o situace, kdy jejich zaslíbení nejsou v souladu s tím, co právě prožíváme. Tehdy se musíme naučit důvěřovat v Boží dobrotu, která se nejmocněji zjevuje na kříži.

Některé žalmy mohou být zneužity k podpoře falešné naděje. Ježíšova odpověď na satanovo převrácené použití textu Ž 91,11.12 ukazuje, že důvěra v Boha nesmí být zaměňována s pokoušením Boha (Mt 4,5–7) nebo s opovážlivou žádostí, aby Bůh udělal něco, co je v rozporu s jeho vůlí.

„Největší vítězství nejsou ta, jichž bylo dosaženo talentem, výchovou, bohatstvím nebo lidskou přízní. Největší vítězství se dosahují v audienční síni Boha, když se upřímná, zápasící víra plně chopí Boží mocné ruky.“ (PP 203; NUD 92)

Otázky k rozhovoru

1. *Ve třídě uvažujte o odpovědi na poslední otázku v úterní lekci o důvěře Bohu v době problémů a potíží. Jak se dá pochopit, že do života věřících přichází trápení a soužení navzdory úžasným zaslíbením o Boží ochraně, která nacházíme v žalmech? Zamyslete se také nad otázkou: Když žalmisté psali o nádherných zaslíbeních, neprožívali nepřízeň osudu nebo nevěděli o věrných, kteří procházeli obtížemi?*
2. *Jak můžeme budovat bezvýhradnou důvěru v Boha za všech okolností (např. Ž 91,14; Ž 143,8.10; Ž 145,18–20)? Co může zapříčinit ztrátu nebo zpochybnění takové důvěry? Proč je důvěra Bohu v dobrých časech klíčová, abychom se naučili mu důvěřovat i ve špatných dobách?*

Jak zpívat píseň Hospodinovu v cizí zemi?

Texty na tento týden

Ž 79,5–13; Ž 88,4–13; Ž 69,2–4; Ž 22,2; Ž 77; Ž 73,1–20; 1Pt 1,17

Základní verš

„*Jak bychom však mohli zpívat píseň Hospodinovu v té cizí zemi?*“ (Ž 137,4)

Nepotřebujeme studovat Knihu žalmů detailně, abychom zjistili, že žalmy zaznívají v nedokonalém světě, ve světě hříchu, zla, utrpení a smrti. Stvoření, kterému vládne svrchovaný Hospodin a platí v něm jeho spravedlivé zákony, je neustále ohrožováno zlem. Tím, že svět je kvůli následkům hříchu stále zkaženější, stává se země pro Boží lid stále více „cizí zemí“. Tato realita vytváří pro žalmisty problém: Jak žít život víry v cizí, nepřátelské zemi?

Jak jsme již viděli, žalmisté chválí a respektují svrchovanou Boží vládu a moc, jakož i jeho spravedlivé soudy. Vědí, že Bůh je věčným a nikdy neselhávajícím útočištěm a pomocí v dobách problémů. Z tohoto důvodu jsou žalmisté občas zmateni (a kdo ne?) zdánlivou nepřítomností Boha. Vždyť jak si vysvětlit obrovský rozmach zla, a současně věřit v Hospodina, který je svrchovaným Vládce? Tato téměř až nelogičnost se v žalmech projevuje v odpovědích žalmistů na Boží zdánlivé mlčení. Žalmisté ve svých textech reagují nejen na Boží přítomnost, ale také na pocíťovanou Boží nepřítomnost.

Osnova lekce

Žalmy, nad nimiž budeme přemýšlet v páté lekci, mají svůj původ v obtížných životních situacích, v nichž ani hluboce věřící člověk nechápe, proč je Bůh dopustil, a klade mu těžké a „odvážné“ otázky, které jej trápí.

- Ž 74,18–22; 79,5–13: Jaký je Bůh, který mnohdy nezabrání zlu? (neděle)
- Ž 41,2–5; 88: Proč Bůh dovolí příchod nemoci či smrti? (pondělí)
- Ž 42,2–4: Kde je Bůh, když to bolí? (úterý)
- Ž 77: Zapomněl snad Bůh na ty, kteří mu věří? (středa)
- Ž 37,1.8; 49,6–8: Proč se často bezbožným daří, zatímco věrní trpí? (čtvrtek)

ZLÉ DNY

¹⁸Hospodine, rozpomeň se na rouhání nepřítelů, na zbloudilý lid, jenž znevážil tvé jméno.

¹⁹Nevydávej život své hrdličky dravci, na život svých ponižených nikdy nezapomeň, ²⁰přihlédni ke smlouvě! Plno doupat násilí je v temných koutech země. ²¹Kéž zdeptaný není znovu tupen, ponižený ubožák ať chválí tvoje jméno! ²²Povstaň, Bože, a své pře se ujmi, rozpomeň se, že ti bloud utrhá denně. (Ž 74,18–22)

⁵Dlouho ještě, Hospodine? Chceš se pořád hněvat? Bude tvoje rozhorlení planout jako oheň?

⁶Vylej svoje rozhořčení na pronárody, jež neznají se k tobě, na království, která nevývají tvoje jméno...

⁹Bože, naše spásu, pomoz nám pro slávu svého jména, vysvobod' nás, zprošť nás hříchů pro své jméno! (Ž 79,5.6.9)

Osobní studium

Co je hlavní myšlenkou těchto textů?

Ž 74,18–22

Ž 79,5–13

Žalmista se snaží pochopit velký spor mezi Bohem a mocnostmi zla. Poukazuje přitom na nevyzpytatelnou Boží shovívavost a na jeho nekonečnou moudrost a moc.

Problém zla v biblických žalmech je především teologický, jde totiž o otázky týkající se toho, jaký je Bůh. Zničení Jeruzaléma a chrámu se v zásadě považuje za potupení Boha. Otevřelo totiž prostor, aby se pohané mohli rouhat Bohu. Bůh si vyvolil Izrael (dědictví) za svůj lid a toto vyvolení zpečetil smlouvou (Dt 4,32–38, Dt 32,8.9), která měla platit navěky. Koncept Božího dědictví obsahuje také rozměr konce času, protože jednoho dne se všechny národy stanou Božím dědictvím a budou mu sloužit. Představa, že by národy zaútočily na Boží dědictví (Izrael) a uškodily mu, ohrozila či dokonce zpochybnila důvěryhodnost Božích zaslíbení.

Žalmista nepochybně uznává, že hříchy lidu narušily smluvní vztah s Bohem a jsou příčinou všeho, co přišlo jako následek neposlušnosti (Ž 79,8.9). Přežití lidu závisí výlučně na Božím milostivém zásahu a obnovení smluvního svazku prostřednictvím pokání a usmíření. Hospodin je „naše spása“. Toto vyznání vyjadřuje důvěru v Boží věrnost zaslíbením smlouvy (Ž 79,9).

Je však třeba si uvědomit, že ještě důležitější než obnova prosperity Izraele je obhajoba či obrana Božího charakteru ve světě (Ž 79,9). Jestliže zlé činy národů zůstanou nepotrestány, bude se zdát, že Bůh ztratil svou moc (Ž 74,18–23; Ž 83,17–19; Ž 106,47). Jen když Bůh zachrání svůj lid, bude jeho jméno ospravedlněno a vyvýšeno.

Dnes platí stejný princip jako v minulosti. Náš hřích a úpadek mohou způsobit nejen naše zahanbení, ale co je horší, do špatného světla postaví hlavně Boha, jehož jméno vyznáváme. Naše nesprávné činy mohou mít škodlivé duchovní účinky i na naše svědectví a naše poslání. Příliš mnoho lidí se odvrátilo od víry kvůli hříšným skutkům těch, kdo vyznávají Kristovo jméno!

Aplikace

„Při zdokonalování lidské povahy jde o Boží čest i o čest Kristovu.“ (DA 671; TV 430) Jak rozumíš této důležité pravdě? Co by tato myšlenka měla znamenat ve tvém křesťanském životě?

V BRÁNĚ SMRTI

²Blaze tomu, kdo má pochopení pro nuzného, Hospodin ho ve zlý den zachrání. ³Hospodin ho bude ochraňovat, zachová mu život, bude mu na zemi blaze. Zvůli nepřátel ho nevydávej! ⁴Hospodin ho podepře na loži v jeho mdlobách. V nemoci mu změniš celé lůžko! ⁵Pravím: Hospodine, smiluj se nade mnou, uzdrav mě, neboť jsem proti tobě zhřešil. (Ž 41,2–5)

Osobní studium

Jaké zkušenosti popisují uvedené texty?
Jak s tím souvisí tvoje osobní zkušenost?
Ž 41,2–5

Ž 88,4–13

Ž 102,4–6.12.24.25

Tyto modlitby za záchranu před nemocí a smrtí ukazují, že utrpení tohoto světa se velmi bolestně dotýká i Božích dětí. Žalmy odhalují, že i jejich autor může prožívat velké utrpení. Nemá sílu, chřadne jako tráva, nemůže jíst, má místo u mrtvých, leží jako zabítý v hrobě, vypadá jako kostra pokrytá kůží, vzbuzuje odpor u svých přátel, trpí a je zoufalý.

Mnohé žalmy naznačují, že Hospodin dopustil, aby na Izrael přišly potíže pro jejich neposlušnost. Žalmista chápe, že příčinou nemoci může být hřích, proto se odvolává na odpuštění, které přichází před uzdravením (Ž 41,4.5). Některé žalmy (např. Ž 88 a Ž 102) však ukazují, že i nezaviněné utrpe-

ní Božího lidu je realitou života, byť často zcela nepochopitelnou.

V Žalmu 88 je Bůh obviněn z toho, že žalmistu přivedl na pokraj smrti (Ž 88,7–9). Ale i přesto, že autor vyslovuje ty nejodvážnější stížnosti, jeho nářek je jednoznačně aktem víry. Vždyť pokud Hospodin ve své svrchovanosti dovolil, aby do života jeho dítěte vstoupily problémy, je to zároveň on, kdo má moc obnovit blaho ztrápeného člověka.

Na prahu smrti si žalmista připomíná Boží milost, věrnost, spravedlnost a jeho zázraky (Ž 88,11–13). Navzdory pocitu, že je zasažen Bohem, žalmista na Bohu doslova lpí. Přestože trpí, nepopírá Boží lásku a ví, že je jeho jedinou záchranou. Žalmistovo volání ukazuje, že má zkušenost nejen s utrpením, ale že důvěrně zná i Boží milost. V jeho uvažování se utrpení a milost navzájem nevylučují.

Skutečnost, že Bůh dopouští utrpení a zároveň přináší záchranu a vysvobození, je projevem jeho svrchovanosti. Vědomí, že Bůh vládne a o všem ví, vzbuzuje naději. Když čteme Ž 88 ve světle Kristova utrpení, žasneme nad hloubkou jeho lásky, díky níž byl ochoten kvůli lidem i projít branou smrti.

Aplikace

Přemýšlej o Ježíšovi na kříži a o tom, co vytrpěl pro hříchy lidí. Jak by nám vědomí, že Bůh v Kristu trpěl mnohem více než kdokoli z nás, mělo pomoci zachovat si víru i v dobách bolesti a zkoušek?

KDE JE BŮH?

³Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě, Bože! ³Po Bohu žízním, po živém Bohu. Kdy se smím ukázat před Boží tváří? ⁴Slzy jsou chléb můj ve dne i v noci, když se mne každý den ptají: „Kde je tvůj Bůh?“ (Ž 42,2-4)

Osobní studium

Co podle následujících textů způsobuje žalmistovi velkou bolest?

Ž 42,2-4

Ž 63,2

Ž 69,2-4

Ž 102,2-8

Žalmistu trápí osobní bolest i utrpení celého společenství. Zdá se však, že mnohem více ho znepokojuje zdánlivý Boží nezáměr o těžkosti jeho služebníků. Boží nepřítomnost pociťuje jako intenzivní žízeň v suché zemi (Ž 42,2-4; Ž 63,2) a smrtelnou úzkost (Ž 102,3-5). Žalmista se cítí vzdálen od Boha a přirovnává se k osamělým ptákům. „Podobám se pelikánu v poušti, jsem jak sova v rozvalinách, probdím celé noci, jsem jak ptáče, jež na střeše osamělo“ (Ž 102,7,8).

Zmínka o poušti zdůrazňuje pocit odloučení od Boha. „Ptáče, jež na střeše osamělo“, je pryč ze svého hnízda, mimo místa odpočinku. Žalmista volá na Boha „z hlubokých

vod“, které ho odnášejí, tone „v bahně hlubiny“ (Ž 69,2-4; Ž 130,1). Tyto obrazy vykreslují tísnivou situaci, ze které není úniku. Jedinou nadějí je Boží zásah.

Jak reaguje žalmista na zdánlivou nepřítomnost Boha?

Ž 10,13

Ž 22,2

Ž 27,9

Ž 39,13

Je pozoruhodné, že se žalmisté rozhodli nemlčet tváří v tvář Božímu mlčení. Neochvějně věří v modlitbu, kterou směřují k živému a milostivému Bohu. Bůh je přítomen, i když jeho přítomnost není vidět. Je to stále tentýž Bůh, který je slyšel v minulosti, a proto jsou si jisti, že je slyší i nyní.

Boží mlčení vede žalmisty k tomu, aby zkoumali sami sebe a v pokání a pokorných modlitbách hledali Boha. Vědí, že Bůh nezůstane tiše navždy. Žalmy ukazují, že komunikace s Bohem musí pokračovat bez ohledu na životní okolnosti.

Aplikace

Co se můžeme naučit z odpovědí žalmisty na zdánlivou nepřítomnost Boha? Jak se cítíš a jak jednáš v době, kdy se ti zdá, že Bůh mlčí? Co podporuje tvou víru?

„COŽ BŮH ZAPOMNĚL NA SMILOVÁNÍ?“

⁵Nutíš moje oči k bdění, jsem vzrušen a nejsem schopen slova. ⁶Myslím na dny dávnověké, na pradávna léta. ⁷V noci si připomínám, jak jsem na struny hrával, v srdci přemítám a duch můj hloubá: ⁸Zatvrdil se Panovník na věky věků? Nikdy už svou přízeň neprojeví? ⁹Je snad jeho milosrdenství pryč natrvalo? Nebude už mluvit v dalších pokoleních? ¹⁰Což Bůh zapomněl na smilování? V hněvu uzavřel zdroj svého slitování? (Ž 77,5–10)

Osobní studium

Přečti si Žalm 77. Čím autor prochází a jak na svou zkušenost reaguje?

Žalm 77 začíná prosbou o pomoc. Tato modlitba je plná nářku a bolestného vzpomínání na minulost (Ž 77,2–7). Celá bytost žalmisty se v trápení obrací k Bohu. Odmítá se nechat utěšit jakoukoli útěchou kromě té, která přichází od Boha.

Zdá se však, že vzpomínání na Boha zintenzivňuje žalmistovo utrpení. „Připomínám si Boha a sténám, přemítám a jsem na duchu skleslý“ (Ž 77,4). Hebrejsky *hamah*, „sténání“, často zobrazuje „hukot“ rozbouraných vod (Ž 46,4). Podobně je i celá bytost žalmisty ve stavu intenzivního neklidu.

Jak může uvažování o Bohu vyvolat tak silné pocity úzkosti? Série znepokojujících otázek prozrazuje příčinu žalmistova trápení (Ž 77,8–10): Změnil se Bůh? Může Bůh zradit svou smlouvu?

Výrazný kontrast mezi Božími spásnými skutky v minulosti a zdánlivou nepřítomností Boha v přítomnosti způsobuje, že žalmista se cítí být Bohem opuštěný. Pokud se Bůh změnil, pak žalmista nemá žádnou naději. Takový závěr se však snaží odmítnout.

Mezitím žalmista nemůže spát, protože ho Hospodin udržuje v bdělém stavu (Ž 77,5). Toto připomíná jiné biblické postavy, jejichž bdění Bůh využil k uskutečnění svých záměrů (Gn 41,1–8; Est 6,1; Da 2,1–3). Dlouhé bezesné noci vedou žalmistu k uvažování o Hospodinových skutcích vysvození v minulosti a dávají mu novou naději a nový pohled na situaci, v níž se ocitl (Ž 77,6.11).

Ujištění, které žalmista dostává od Boha, nespočívá ve vysvětlení podstaty jeho osobní situace. Jde spíše o potvrzení Boží věrnosti a důvěryhodnosti (podobně jako v příběhu Jóba). Žalmista dostává povzbuzení, aby očekával na Hospodina s vírou, že on je tentýž Bůh, který dělal zázraky v minulosti vyvoleného národa (Ž 77,12–19). Žalmista zároveň zmírňuje svůj postoj. Situaci už nevnímá tak, že ho Bůh opustil, ale že byl s ním, ačkoli jeho přítomnost nebyla zjevná: „Tvá cesta šla mořem, množstvím vod tvá stezka, aniž bylo znát tvé stopy“ (Ž 77,20). Žalmista vnímá Boží vedení dokonce i v situacích, kdy jeho přítomnost není lidským očím zřejmá. Žalmista vyznává, že Bůh je zároveň zjevený i skrytý, a tak chválí Hospodinovu tajemné a svrchované cesty.

Aplikace

Přemýšlej o době, kdy jsi naplno vnímal Boží působení ve tvém životě. Jak ti tato zkušenost může pomoci vyrovnat se s tím, když do tvého života přijdou problémy a trápení?

ABY SPRAVEDLIVÍ NEBYLI POKOUŠENI

“Proč bych se bál ve zlých dnech, když mě obklopují zvrhlí záškodníci, kteří spoléhají na své jmění a svým velkým bohatstvím se chlubí? “Nikdo nevykoupí ani bratra, není schopen vyplatit Bohu sám sebe. (Ž 49,6–8)

Osobní studium

Jakým zápasům čelili žalmisté?

Ž 37,1.8

Ž 49,6–8

Ž 94,3–7

Ž 125,3

V uvedených žalmech zaznívá nárek nad blahobytem bezbožných a zároveň pochybnosti, které tato skutečnost představuje pro spravedlivé. Nejenže se bezbožným daří, oni navíc někdy zcela otevřeně pohrdají Bohem a utlačují jiné. Citlivý věřící je v rozpacích. Neví, jak si má vysvětlit, že světu vládne „žezlo zvuile“ (Ž 125,3), zdá se, že „žezlo práva“ (Ž 45,7) selhává. Proč se tedy nevzdat a nepostavit se na stranu bezbožnosti?

Přečti si text Ž 73,1–20.27. Co pomáhá žalmistovi zvládnout pochybnosti a obtížné období? Jaký je konec svévolníků? (Viz také 1Pt 1,17.)

Ve chvílích, kdy se autor 73. žalmu zaměřoval na vítězící zlo, nedokázal se podívat na svět Božíma očima a vnímat celkový obraz událostí. Skutečnost, že právě zlu se daří, byla pro žalmistu zdrcující. Dopracoval se dokonce k přesvědčení, že víra je zbytečná.

Žalm 73 však ukazuje, že by bylo „směšné ignorovat, že celkovým shrnutím tohoto žalmu je jeho první verš: „Jak je Bůh dobrý k Izraeli, k těm, kdo jsou čistého srdce!“ (BUGENHAGEN, Johannes. *Reformation Commentary on Scripture*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2018, s. 11)

Žalmista se dostává do svatyně, na místo Boží svrchované vlády, a tam si připomíná, že ono každodenní utrpení (Ž 73,14) je jen částečným kouskem mozaiky. Měli bychom proto zaměřit pohled na „konec“, kdy bezbožní budou čelit Božímu soudu. Žalmista nakonec pochopil tuto pravdu ve svatyni a vyznal svou dřívější nerozumnost. Text ukazuje, že realitu lze pochopit pouze duchovním pohledem, nikoli lidskou logikou.

Aplikace

Přináší ti zaslíbení Božího soudu nad světem a nade vším jeho zlem útěchu i přesto, že mnoho zla nyní zůstává nepotrestáno? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 56. žalm a kapitolu „Opravdová radost“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 115–126; CVP 117–125).

Stejně jako žalmisté, klade si i Boží lid všech dob často otázku, jak vůbec může zpívat Hospodinovu píseň v „cizí zemi“. Naši víru ve svrchovanou Boží vládu často ovládnou (někdy velmi vážné) pochybnosti a my začneme uvažovat, zda je Bůh opravdu svrchovaným Vládce, zda má události pod kontrolou a zda je opravdu tak mocný a dobrý, jak o tom mluví Bible.

Písmo ukazuje, že součástí víry není jen důvěra a jistota, ale také nejistota a napětí. Hlavně tváří v tvář zlu a zdánlivé nepřítomnosti Boha mohou být někdy pochybnosti téměř nesnesitelné. Nejistota se však nikdy nesmí týkat Boha, jeho milujícího a spravedlivého charakteru a věrnosti. Přestože žalmisté prožívají ve vztahu k budoucnosti nejistotu, jejich víra v Boží neochvějnou lásku a věrnost zůstává pevná (Ž 36,6–11; Ž 89,3.9).

V tomto bychom měli následovat jejich příklad. „Napněte všechny své síly a dívejte se vzhůru k nebesům, ne dolů na své potíže, pak na své cestě nikdy nezeslábnete. Brzy uvidíte za mraky Ježíše, jak nabízí svou ruku, aby vám pomohl. Jediné, co tehdy potřebujete udělat, je v upřímné důvěře mu podat svou ruku a nechat se vést. Budete-li Ježíši důvěřovat, získáte prostřednictvím víry i naději.“ (5T 578.579)

Chvilé, kdy Bůh „skrývá svou tvář“, nemusí oslabit účinnost modlitby. Naopak tyto příležitosti způsobují, že žalmisté zkoumají sami sebe, připomínají si úžasné Boží skutky spasení a hledají Boha v pokání a pokorné modlitbě (Ž 77,11–13; Ž 89,47–53). „Véra se posiluje prostřednictvím zápasu s pochybnostmi a protivenstvími. Zkušenosti získané v těchto zkouškách mají větší hodnotu než ty nejdražší šperky.“ (3T 555)

Otázky k rozhovoru

1. *Jaké napětí prožívali žalmisté tváří v tvář zlu? Čelili jste podobným pochybnostem? Jak jste se s nimi vypořádali? Jak dnes, v době neklidu a nestability všeho, udržujete svou víru?*
2. *Kde bychom měli hledat odpovědi, když je naše víra v Boha zkoušena? Jak mohou naši víru ovlivňovat lidé, kteří procházejí utrpením a zpochybňují přitom Boží dobrotu a moc?*
3. *Jak byste odpověděli na běžnou otázku, proč je na světě tolik zla, když svět stvořil a udržuje všemocný Bůh lásky? Jak nám pomáhá myšlenka velkého sporu odpovědět na tuto otázku?*

Hospodin povstane

Texty na tento týden

Ž 18,4–19; Ž 41,2–4; Nu 15,7–11; Ž 82; Ž 96,6–10; Ž 99,1–4; Ř 8,34

Základní verš

„Pro útlak ponížených, pro sténání ubožáků teď povstanu,“ praví Hospodin, „daruji spásu tomu, proti němuž svévolník optí.“ (Ž 12,6)

Naše doba není jediná, v níž se rozmáhá zlo, nespravedlnost a útlak. Bylo tomu tak i v době, kdy žili a tvořili žalmisté. A tak jedním z výrazných témat, která nacházíme v žalmech, je vyjádření Božích výhrad proti násilí a útlačku ve světě. Vztahuje se to na minulost i přítomnost.

Ano, Hospodin je trpělivý a většinou neprojevuje svůj hněv okamžitě. Ve své velké shovívavosti nechce, aby někdo zahynul, ale aby lidé činili pokání a změnili způsob svého života (2Pt 3,9–15). A přestože se „čas“ Božího zásahu většinou neshoduje s lidskými očekáváními, brzy přijde den jeho soudu (Ž 96,13; Ž 98,9). Než ten den nastane, potřebujeme důvěřovat Bohu a jeho zaslíbením.

Jen Stvořitel, jehož vláda je založena na spravedlnosti a právu (Ž 89,15; Ž 97,2), může svým svrchovaným soudem poskytnout světu stabilitu a prosperitu. Boží soud přinese osvobození utlačovaných a potrestání bezbožných (Ž 7,7–18).

Takové zaslíbení jsme obdrželi a jednoho dne se uskuteční. Bude to však v době, kterou určí Bůh, ne v době, kterou bychom si přáli my. Tento týden si všimneme, jak tuto myšlenku zdůrazňují autoři žalmů.

Osnova lekce

V šesté lekci se podíváme na biblické žalmy jako na svědectví o důvěře v Boha, který vidí nespravedlnost a lidské trápení a nebude k němu mlčet. Pozornost bude věnována textům, které Boha představují jako toho, který se zastane potřebných a nastolí spravedlnost.

- Ž 18,4–19; 76,5–13: Bůh – mocný bojovník a zastánce (neděle)
- Ž 146,6–10: Bůh – ochránce slabých a utlačovaných (pondělí)
- Ž 82; 69,23–29: Bůh – spravedlivý soudce (úterý, středa)
- Ž 96,6–10: Svatyně – názorný obraz Božího soudu (čtvrtek)

BŮH – MOCNÝ ZASTÁNCE

¹⁴Hospodin na nebi zaburácel, Nejvyšší vydal svůj hlas, krupobití a hořící uhlí. ¹⁵Vyslal své šípy a rozehnal mračna, množstvím blesků je uvedl v zmatek. ¹⁶Tu se objevila koryta vod, základy světa se obnažily, když jsi, Hospodine, zaútočil, když jsi zadul svým hněvivým dechem. (Ž 18,14–16)

⁵Vznešený, jak jasně záříš nad horami rozsápaných! ⁶Zarputilci za kořist ti padli, dřímají svůj sen; všem válečníkům ochrnuly ruce. ⁷Pohrozils, Jákobův Bože, a mrákota obestřela válečné vozy i koně. ⁸Ty vzbuzuješ bázeň. Kdo před tebou obstojí, když vzplaneš hněvem? ⁹Svou při jsi vyhlásil z nebe. Země žila hned v bázni a v míru, ¹⁰když Bůh povstal k soudu pro záchranu všech pokorných v zemi. (Ž 76,5–10)

Osobní studium

Jak je v uvedených textech představen Hospodin? Co tyto obrazy vyjadřují o Boží připravenosti vysvobodit svůj lid?

Ž 18,4–19

Ž 76,5–10.13

Ž 144,5–8

Tyto žalmy chválí Hospodina za jeho úžasnou moc nad silami zla, které ohrožují jeho lid. Zobrazují Boha v jeho majestátu jako bojovníka a soudce. Obraz Boha jako bojovníka je v žalmech častý a znázorňuje, jak rozhodně a s jakou silou Bůh reaguje na volání a utrpení jeho lidu.

Právě odhodlání a rozsah Boží reakce by měly rozptýlit jakékoli pochybnosti, jestli Bohu záleží na trpících, jestli s nimi soucítí, a navíc jestli je schopen porazit zlo. Musíme jen trpělivě čekat, než bude správný čas.

Když Boží lid trpěl nebo byl (jako například David) zapojen do válek a zápasů, vysvobození nepřicházelo díky lidem a jejich možnostem. Král David ve svých bitvách proti nepřítelům Božího lidu chválil a slavil Hospodina jako toho, který stál za všemi jeho vítězstvími. Pro Davida by bylo snadné si připsat zásluhy za mnohé úspěchy a triumfy. On však uvažoval úplně jinak. Věděl, odkud pochází zdroj jeho síly.

Přestože David uvádí, že jej sám Hospodin učil bojovat (Ž 18,35), nikde v žalmech se nespolehá na své vlastní schopnosti. Je to totiž právě Hospodin, kdo bojuje za Davida a vysvobozuje ho (Ž 18,48.49).

Král David, který byl znám jako úspěšný bojovník, přijímá v žalmech roli zkušeného hudebníka a chválí Hospodina jako jediného Osvoboditele a Udržovatele svého lidu (Ž 144,10–15). Oslava Hospodina a modlitba nasměrovaná k Bohu jsou jeho zdrojem síly, která je mocnější než jakákoli válečná zbraň. Jen Bohu je třeba důvěřovat a uctívat ho.

Aplikace

Bez ohledu na to, jaké máš dary, dovednosti a úspěchy, proč je vždy důležité pamatovat na jejich zdroj? Jaké nebezpečí nám hrozí, zapomeneme-li, kdo je původcem našeho úspěchu?

SPRAVEDLNOST PRO UTLAČOVANÉ

⁵Blaze tomu, kdo má ku pomoci Boha Jákobova, kdo s nadějí vzhlíží k Hospodinu, svému Bohu, ⁶jenž učinil nebesa i zemi s mořem a vším, co k nim patří, jenž navěky zachovává věrnost. ⁷Utištěným dopomáhá k právu, hladovým chléb dává. Hospodin osvobozuje vězně. ⁸Hospodin otvírá oči slepým, Hospodin sehnuté napřimuje, Hospodin miluje spravedlivé. ⁹Hospodin ochraňuje ty, kdo jsou bez domova, ujímá se sirotka i vdovy, svévolným však mate cestu. ¹⁰Hospodin bude kralovat věčně, Bůh tvůj, Sijóne, po všechna pokolení. Haleluja. (Ž 146,5–10)

Osobní studium

Přečti si texty Ž 9,19; Ž 12,6; Ž 40,18; Ž 113,7; Ž 146,6–10 a Ž 41,2–4. Jaké poselství pro současnost v nich nacházíme?

Bůh projevuje zvláštní péči a zájem o spravedlnost pro různé skupiny zranitelných lidí – chudých, potřebných, utlačovaných, sirotků, vdov, vdovců a cizinců. Žalmy, podobně jako Zákon a proroci, mluví v tomto bodě velmi jasně (Ex 22,21–27; Iz 3,13–15).

Mnohé žalmy hovoří o „chudých“, „utrápených“ nebo „utiskovaných“. Nemluví o nich však téměř nikdy v národním či náboženském kontextu. Je to proto, aby zdůraznili Boží univerzální péči o celé lidstvo.

V souvislosti s chudými a potřebnými nejde jen materiální chudobu, ale také zranitelnost a bezmoc. Žalmy připomínají Boží soucit a vyjadřují myšlenku, že trpící je sám a nemá jinou pomoc kromě Boha. Chudí a potřební jsou často představeni v kontextu upřímnosti, pravdomluvnosti a lásky k Bohu. Vyznávají úplnou závislost na Bohu

a zřikají se jakéhokoli náznaku sebestřednosti a sebezproszování.

Pečování o potřebné (Ž 41,2–4) je důkazem věrnosti Bohu. Zlo spáchané na zranitelných lidech patřilo v biblické kultuře mezi nejohavnější hříchy (Dt 15,7–11). Žalmy inspirovaly věrné, aby pozvedli svůj hlas proti každému útlaku.

Žalmy také podtrhují marnost toho, když důvěřujeme pomíjivým lidským možnostem. Ty totiž v žádném případě nemohou být zárukou moudrosti a bezpečí. Boží lid musí odolat pokušení vložit víru v záchranu do lidských vůdců a institucí, zejména pokud se neřídí Božími nařízeními.

Náš Hospodin se ve svém milosrdenství ztotožnil s chudými a stal se také chudým, aby jeho chudobou mnozí zbohatli (2K 8,9). Kristovo bohatství zahrnuje osvobození od každého útlatku, který je důsledkem hříchu, a dává nám zaslíbení věčného života v Božím království (Zj 21,4). Ježíš Kristus naplňuje zaslíbení žalmů jako Soudce, který bude soudit každé špatné zacházení s chudými a zanedbání povinností vůči nim (Mt 25,31–46).

Aplikace

Věnuješ se ve svém životě pomoci chudým a potřebným? Jak jim pomáháš?

„DLOUHO JEŠTĚ CHCETE SOUDIT PROTI PRÁVU?“

¹Pro Asafa. V shromáždění bohů postavil se Bůh, vykoná soud mezi bohy: ²„Dlouho ještě chcete soudit proti právu, stranit svévolníkům? ³Dopomozte nuznému a sirotkovi k právu, poníženému a chudému zjednejte spravedlnost, ⁴pomozte vyváznout nuznému ubožáku, svévolným ho vytrhněte z rukou!“ ⁵Nic nevědí, nic nechápou, chodí v tmách, a celá země v základech se hroutí. ⁶„Ač jsem řekl: ‚Jste bohové, všichni jste synové Nejvyššího,‘ ⁷zemřete těž jako jiní lidé, padnete tak jako každý vladař.“ ⁸Bože, povstaň, rozsud' zemi, dědičně ti patří všechny pronárody! (Ž 82)

Osobní studium

Hospodin světil izraelským vůdcům pravomoc udržovat spravedlnost v Izraeli (Ž 72,1–7,12–14). Izraelští králové měli vykonávat své pravomoci v souladu s Boží vůlí. Jejich hlavním zájmem mělo být zajištění míru a spravedlnosti v zemi a zajištění péče o sociálně znevýhodněné. To byla jedna z podmínek prosperity lidu a celé země. Královský trůn byl upevněn díky věrnosti Bohu, ne lidskou silou.

Přečti si celý 82. žalm. Co se děje, když vůdcové překrucují spravedlnost a utlačují ty, které mají chránit?

V Žalmu 82 Bůh vyhláší své soudy nad zkaženými soudci Izraele. „Bohové“ (Ž 82,1,6) zde zjevně nejsou ani pohanští bohové, ani andělé, protože ti nikdy neměli za úkol zajistit pro Boží lid spravedlnost, a proto nemohli být souzeni za to, že to neudělali. Obvinění uvedená v Ž 82,2–4 odrážejí zákony Tóry a jako „bohy“ označují vůdce Izraele (Dt 1,16–18; 16,18–20; J 10,33–35). Bůh se ptá „lidských synů“, zda soudí spravedlivě, a oznamuje jejich trest, protože byli uzná-

ni za nespravedlivé. Vůdci „nic nevědí, nic nechápou, chodí ve tmách“ (Ž 82,5), protože opustili světlo Božího zákona (Ž 119,105).

Písmo jasně říká, že Hospodin je jediný Bůh. On sdílí svou vládu nad světem s ustanovenými lidskými králi a politickými představiteli jako svými zástupci (Ř 13,1). Tito zástupci se však příliš často – nejen v minulosti, ale i v současnosti – uchýlili ke zneužívání odpovědnosti, která jim byla svěřena.

Žalm 82 posměšně odhaluje odpadnutí některých vůdců, kteří měli pocit, že jsou něco víc, že jsou „bohy“ nad ostatními lidmi. Ano, Hospodin dal izraelským vůdcům autoritu a mnohé výsady. Ano, byli nazváni „syny Nejvyššího“ a mohli ho zastupovat v pozemských věcech. Ale Bůh se takových vůdců zříká. Připomíná jim, že jsou smrtelní a podléhají stejným morálním zákonům jako všichni ostatní. Nikdo nestojí nad Božím zákonem (Ž 82,6–8).

Bůh bude soudit celý svět. A Bohu se bude zodpovídat i jeho lid. Nejen vůdci Izraele, ale i všichni ostatní měli napodobovat příklad božského Soudce a vkládat do něj celou svou naději.

Aplikace

Jakou autoritu máš nad ostatními ty osobně (v zaměstnání, v podnikání, v rodině)? Daří se ti vykonávat ji spravedlivě? Co pod pojmem „spravedlnost“ rozumíš v tomto kontextu?

„SEČTI JEJICH NEPRAVOSTI...“

²³Jejich stůl se jim staň osidlem a těm, kdo jsou s nimi zajedno, buď léčkou. ²⁴Dej, ať se jim zatmí v očích, aby neviděli, jejich bedra ustavičně zbavuj síly. ²⁵Vylej na ně svůj hrozný hněv, tvůj planoucí hněv ať postihne je. ²⁶Jejich hradíště ať zpustne, v jejich stanech ať nebydlí nikdo. ²⁷Neboť toho, kterého jsi ty zbil, pronásledovali, vypravují o bolesti těch, které jsi proklál. ²⁸Sečti jejich nepravosti, ať před tebou nejsou spravedliví. ²⁹Nechť jsou vymazáni z knihy živých, nezapsáni mezi spravedlivé. (Ž 69,23–29)

Osobní studium

Jaké pocity vyjadřují žalmisté v těchto textech? Na koho jsou orientovány? Kdo je soudcem podle těchto žalmů?

Ž 58,7–9

Ž 69,23–29

Ž 83,10–18

Ž 94,1.2

Ž 137,7–9

Jedním z častých témat, která nacházíme v žalmech, je prosba o to, aby se Hospodin pomstil na národech a jednotlivcích, kteří mají v úmyslu ublížit nebo již ublížili Božimu lidu. Tyto žalmy nám mohou znít zvláště pro jejich drsný jazyk a zjevný rozpor s biblickým principem lásky k nepříteli (Mt 5,44).

Rozhořčení autorů žalmů tváří v tvář útlaku je však opodstatněné. Žalmisté brali dobro a zlo vážněji než většina ostatních lidí. Byli velmi citliví na všechno zlo a nespravedlnost, která se děje na světě – nejen jim, ale i ostatním lidem.

Navzdory velmi naléhavému volání po pomstě si žalmisté nikdy neosobují provést tuto pomstu sami. Namísto toho ne-

chávací odplatu výlučně v Božích rukou. Žalmy připomínají prokletí, která zaznívají ve smlouvě s Bohem (Dt 27,9–16) a prosí Boha, aby jednal podle svého slibu.

Takové žalmy nejsou jen autorovou modlitbou, ale zaznívají i jako prorocká prohlášení o blížícím se Božím soudu. Ž 137 odráží oznámení o Božím soudu nad Babylónem, podobně jako to můžeme vidět u proroků. Zkáza, kterou Babylóňané přinesli jiným národům, se obrátila proti nim. Žalmy vyjadřují Boží varování, že zlo nezůstane nepotrestáno navždy.

Boží odplata se měří spravedlností a milostí. Boží děti jsou povolány modlit se za ty, kteří s nimi špatně zacházejí, a dokonce doufat v jejich obrácení (Ž 83,19; Jr 29,7).

Samozřejmě, může se nám zdát, že volání po odplatě není v souladu s biblickými normami lásky k nepřátelům. Dříve než se nad takovým voláním pohoršíme, musíme si dát pozor, abychom neznevažovali bolestnou zkušenost, kterou žalmisté popisují. Bůh velmi dobře rozumí utrpení svých dětí. „Velkou cenu má v Hospodinových očích oddanost jeho věrných až k smrti“ (Ž 116,15). Boží soud vyzývá Boží lid, aby pozvedl svůj hlas proti všemu zlu a očekával příchod Božího království v jeho plnosti. Žalmy se stávají hlasem těch, kteří trpí, a dávají jim poznat, že Bůh ví o jejich utrpení a jednoho dne nastolí spravedlnost.

Aplikace

Zřejmě nikomu z nás se nevyhnuly myšlenky na pomstu vůči těm, kteří ublížili nám nebo našim blízkým. Jak nám studované žalmy mohly pomoci lépe pochopit tyto pocity a zaujmout k nim správný postoj?

SVATYNĚ A HOSPODINŮV SOUD

⁶Před jeho tváří velebná důstojnost, moc a lesk v svatyni jeho. ⁷Lidské čeledi, přiznejte Hospodinu, přiznejte Hospodinu slávu a moc, ⁸přiznejte Hospodinu slávu jeho jména! Přineste dar, vstupte do nádvoří jeho, ⁹v nádheře svatyně se klaňte Hospodinu! Svíjej se před ním, celá země! ¹⁰Říkejte mezi pronárody: Hospodin kraluje! Pevně je založen svět, nic jím neotřese. On povede při národů podle práva. (Ž 96,6–10)

Osobní studium

Prostuduj si uvedené texty. Jak souvisí svatyně se soudem a jaké to má pro nás důsledky? Jak nám svatyně pomáhá pochopit, jak se Bůh vypořádá se zlem?

Ž 96,6–10

Ž 99,1–4

Ž 132,7–9.13–18

Hospodinův soud úzce souvisí se svatyní. Svatyně byla místem, kde se změnil žalmistův pohled na problém zla (Ž 73,17–20). Svatyně byla označena jako místo Božího soudu, jak to naznačuje rozsudek podle obřadu „urím“ (Nu 27,21) a velekněžský „náprsník Božích rozhodnutí“ (Ex 28,15,28–30). Proto mnohé žalmy zobrazují Boha na jeho trůnu ve svatyni připraveného soudit svět za jeho hřích a zlo.

Svatyně zjevuje plán spasení. V pohanství se hřích chápal především jako „skvrna“, kterou je třeba odstranit magickými obřady. Naproti tomu Bible představuje hřích jako porušení Božího mravního zákona. Boží svatost znamená, že Bůh miluje

spravedlnost a právo. Boží lid by měl usilovat o totéž a měl by uctívat Boha pro jeho svatost. Boha uctíváme i tím, že zachováváme Boží zákon, který je vyjádřením jeho svatosti.

Svatyně je tedy místem odpuštění hříchů a obnovy spravedlnosti, jak to naznačuje „slitovnice“ (Ex 25,17; ČSP) a „oběti spravedlnosti“ (Dt 33,19; Ž 4,6).

Je důležité uvědomit si, že Bůh odpouští i trestá. „Hospodine, Bože náš, ty jsi jim odpovídal, byl jsi jim Bohem, jenž promíjí, i když jsi jejich skutky stíhal pomstou“ (Ž 99,8). Praktické důsledky toho, že svatyně je místem Božího soudu, se projevují v neustálém uvědomování si Boží svatosti a požadavků na spravedlivý život podle požadavků smlouvy s Bohem.

Hospodinův soud ze Sijónu přináší požehnání spravedlivým a porážku bezbožných (Ž 132,13–18). Svatyně připomínala lidem radostné očekávání příchodu Hospodina jako Soudce. Vyvrcholením těchto očekávání byl Den smíření. Podobně i žalmy posilují jistotu blížícího se příchodu Boha jako Soudce (Ž 96,12.13). Toto očekávání se naplnilo službou Ježíše Krista v nebeské svatyni (Zj 11,15–19).

Aplikace

Přečti si Ř 8,34. Jak nám tento verš ukazuje, že Kristovo dílo v nebeské svatyni je dobrou zprávou pro jeho lid?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si pasáže z 2. kapitoly „Blahoslavenství“ z knihy *Myšlenky o naději* (MB 6–13.29–35; MON 12–16.23–27).

Žalmy jsou protestem proti lidské lhostejnosti vůči nespravedlnosti. Jsou odmítnutím zla a jeho důsledků. Žalmisty nemotivuje touha po pomstě, ale touha oslavovat Boží jméno. Proto není nepatřičné, když se spravedliví radují z pohledu na Boží pomstu za zlo. Tímto způsobem se totiž obnovuje vážnost Božího jména a jeho spravedlnost na světě (Ž 58,11.12). Žalmy vedou lidi k tomu, aby pozvedli svůj hlas proti zlu a toužebně očekávali příchod Božího království v jeho plnosti. V žalmech máme ujištění o Boží útěše a záchraně. Hospodin povstane!

„Pán Ježíš řekl: ‚Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně. Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích‘ (Mt 5,11.12). Poukázal svým posluchačům na proroky, kteří mluvili ve jménu Páně, jako na ‚příklad trpělivosti v utrpení‘ (Jk 5,10). Ábel, první následovník Krista z Adamových potomků, zemřel jako mučedník. Enoch chodil s Bohem a svět se k němu neznal. Noemovi se posmívali jako fanaticovi a panikáři. ‚Jiní zakusili výsměch a bičování, ba i okovy a žalář.‘ ‚Jiní byli mučeni a odmítli se zachránit, protože chtěli dosáhnout něčeho lepšího, totiž vzkříšení‘ (Ž 11,36.35).“ (MB 33; MON 25.26)

Otázky k rozhovoru

1. *Bolestné uvědomění si zla ve světě nebo v osobním životě může způsobit, že se člověk začne ptát, zda Hospodin skutečně vládne. Jak můžeme rozvíjet svou víru, aby obstála i v pokušení a trápení? Na co se musíme zaměřit, abychom si udrželi víru v Boží lásku, dobrotu a moc? Co se můžeme naučit z událostí Kristova kříže o Bohu a jeho charakteru?*
2. *Proč je důležité nespolehat se na lidské prostředky (vůdce, instituce) jako na nejlepší způsob nastolení spravedlnosti ve světě? Proč je naopak důležité spolehat na Boží slovo a soud?*
3. *Jaké jsou praktické důsledky pravdy o tom, že svatyně je místem Božího soudu?*
4. *Jak máme chápat drsný jazyk některých žalmů? Jak nám tento jazyk pomáhá lépe rozumět lidskosti a zranitelnosti autorů takových slov?*

„Velké je tvé milosrdenství“

Texty na tento týden

Ž 136; Ž 51; Ž 130; Ž 113; Ž 123

Základní verš

„Panovníku, chci ti mezi lidmi vzdávat chválu, mezi národy ti budu zpívat žalmy; vždyť tvé milosrdenství až k nebi sahá, až do mraků tvoje věrnost.“ (Ž 57,10.11)

Žalmisté si uvědomují, že z duchovního pohledu jsou chudí a nemají Bohu co nabídnout. Nemají nic, díky čemu by obstáli před svatým Božím trůnem (Ž 40,18). Chápou, že všichni potřebujeme Boží milost, potřebujeme evangelium.

Žalmy zdůrazňují skutečnost, že lidé jsou zcela závislí na Božím milosrdenství. Naštěstí je jeho milosrdenství věčné. Důkazem je Boží stvoření i celé dějiny Božího lidu (Ž 136). Před věčným Bohem je lidský život pomíjitelný jako tráva, ale Bůh se nad námi slitovává, obnovuje naši sílu (Ž 103,3.5.15) a zaslibuje nám život věčný.

Boží lid se raduje z toho, že Hospodin je věrný a svou smlouvu dodrží. Volání lidí, bez ohledu na to, jak je naléhavé, je často naplněno nadějí, protože směřuje k soucitnému nebeskému Otci (Ž 103,13; Ž 68,6; Ž 89,27). Každodenní zkušenosti s Boží milostí a láskou posilují naše odhodlání uctívat a sloužit jedině Bohu – a nikomu a ničemu jinému.

Osnova lekce

V sedmé lekci se zaměříme v Knize žalmů na velké téma Boží milosti a milosrdenství vůči slabým a hříšným lidem. Ve vybraných žalmech uvidíme, jak si jejich autoři uvědomovali svou hříšnost, potřebu Boží milosti, ale také vděčnost za ni.

- Ž 136: Boží milosrdenství je věčné (neděle)
- Ž 51: Slituj se nade mnou, stvoř mi čisté srdce! (pondělí)
- Ž 130: Kdo před tebou, Bože, obstojí? (úterý)
- Ž 113; 123: Boží velikost se projevuje v jeho milosrdenství (středa)
- Ž 103: Naše reakce na Boží milosrdenství (čtvrtek)

„JEHO MILOSRDENSTVÍ JE VĚČNÉ“

¹Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné. ²Chválu vzdejte Bohu bohů, jeho milosrdenství je věčné. ³Chválu vzdejte Pánu pánů, jeho milosrdenství je věčné. ⁴Jedině on koná velké divy, jeho milosrdenství je věčné.

²³Když jsme byli poníženi, rozpomněl se na nás, jeho milosrdenství je věčné. ²⁴A vyrval nás našim protivníkům, jeho milosrdenství je věčné. ²⁵Veškerému tvorstvu dává pokrm, jeho milosrdenství je věčné. ²⁶Chválu vzdejte Bohu nebes, jeho milosrdenství je věčné. (Ž 136,1–4.23–26)

Osobní studium

Jaká je ústřední myšlenka Žalmu 136? Kde nachází žalmista důkazy pro své tvrzení?

Žalm 136 vyzývá Boží lid, aby chválil Hospodina za jeho milosrdenství zjevené ve stvoření (Ž 136,4–9) a v dějinách Izraele (Ž 136,10–22). „Milosrdenství“ (hebrejsky *chesed*, „milost“; „vytrvalá láska“) vyjadřuje Boží dobrotu a věrnost stvoření a smlouvě s Izraelem. Žalm ukazuje, že nesmírná Boží moc a vznešenost jsou založeny na jeho neměnné, vytrvalé lásce.

Hospodin je „Bůh bohů“ a „Pán pánů“ (Ž 136,2.3), což je hebrejské vyjádření, které znamená, že „Hospodin je velký Bůh“ (Ž 95,3). Tyto výroky tedy neznamenají, že by existovali i nějací jiní bohové, ale že Hospodin je jediný Bůh.

Hospodinovy velké zázraky, které nemůže zopakovat nikdo jiný, jsou nepopíratelným důkazem jeho svrchované vlády (Ž 136,4). Bůh stvořil nebe, zemi a nebeská tělesa, která jsou předmětem uctívání pohanů (Dt 4,19). Žalmy však zbavují moci nejen pohanská božstva, ale i všechno ostatní, na co by se lidé mohli obracet jako na zdroj

víry a síly. Z ruky Hospodina vyšlo celé stvoření. Jsou to jen stvořené věci – ne Stvořitel. V tom spočívá podstatný rozdíl.

Obraz Hospodinovy pevné ruky a vztažené paže (Ž 136,12) zdůrazňuje účinnost Boží moci a skutečnost, že jeho milosrdenství dosahuje daleko.

Boží milosrdenství ve stvoření a dějinách by mělo inspirovat jeho lid, aby mu důvěřoval a zůstal věrný jeho smlouvě. Refrén „jeho milosrdenství je věčné“ se v Ž 136 opakuje 26krát, čímž ujišťuje věřící, že Hospodin se nemění a zopakuje svou minulou přízeň i každé následující generaci. Bůh pamatuje na svůj lid (Ž 136,23) a je věrný své smlouvě milosti. Víra v Hospodinovo trvalé milosrdenství je podstatou biblické víry, která zahrnuje radostné uctívání a důvěru a zároveň mlčenlivost a pokání.

Žalm 136 (verše 23–25) končí zdůrazněným Boží péče o celý svět. Boží milosrdenství se vztahuje nejen na Izrael, ale také na celé stvoření. Žalm tedy hovoří o univerzálnosti Boží spásné milosti a vybízí celý svět, aby se připojil k chvále Hospodina (viz také L 2,10; J 3,16; Sk 15,17).

Aplikace

Jak Ježíšova smrt za naše hříchy odhaluje velkou pravdu o Bohu, která spočívá v tom, že „jeho milosrdenství je věčné“?

„STVOŘ MI, BOŽE, ČISTÉ SRDCE“

⁸Ano, v opravdovosti máš zalíbení, dáváš mi poznávat tajuplnou moudrost. ⁹Zbav mě hříchu, očist' yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sníh. ¹⁰Dej, ať slyším veselí a radost, ať jásají kosti, jež jsi zdeptal. ¹¹Odvrať svou tvář od mých hříchů, zahlad' všechny moje nepravosti. ¹²Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. ¹³Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber! ¹⁴Dej, ať se zas veselím v tvé spásy, podepři mě duchem oddanosti. (Ž 51,8–14)

Osobní studium

Přečti si Ž 51,3–7. Proč se žalmista odvolává na Boží milosrdenství?

V duchovně nejtemnějších chvílích svého života král David otvírá své srdce před Hospodinem a prosí ho o odpuštění hříchů (2S 12). Odpuštění je mimořádný Boží dar milosti, výsledek velkého Božího milosrdenství (Ž 51,3). Král David žádá Boha, aby s ním zacházel ne podle toho, co si zaslouží za svůj hřích (Ž 103,10), ale v souladu s Božím charakterem, jehož podstatou jsou milosrdenství, věrnost a soucit (Ž 51,3; Ex 34,6.7).

Přečti si Žalm 51,8–21. Jak tyto verše popisují odpuštění hříchů? Co je cílem Božího odpuštění?

Podstatou Božího odpuštění zdaleka není jen „ospravedlnění“ ve smyslu právního prohlášení o nevině. Odpuštění vytváří v člověku hlubokou změnu, která zasahuje do nejnvtirnějších částí lidské bytosti

(Ž 51,8; Žd 4,12). Odpuštění tedy přináší nové stvoření (Ž 51,12; J 3,3–8). Hebrejské sloveso *bara* přeložené jako „stvořit“ zobrazuje božskou tvůrčí sílu (Gn 1,1). Pouze Bůh může „stvořit“, pouze on může způsobit radikální a trvalou změnu v srdci kajícího člověka (2K 4,6).

David žádá o očistění yzopem (Lv 14,2–8; Ž 51,9). Cítí, že pro svou vinu je vyloučen z Hospodinovy přítomnosti, tak jako je malomocný vyloučen ze společenství, dokud trvá stav jeho nečistoty (Ž 51,13). David se obává, že přinesené oběti nedokážou zajistit jeho úplnou obnovu. Neexistovala totiž žádná obět, která by mohla odčinit jeho předem promyšlené hříchy cizoložství a vraždy (Ex 21,14; Lv 20,10).

Pouze bezpodmínečná Boží milost mohla přijmout Davidovo „zkroušené a zdeptané srdce“ jako obět a vrátit Davida zpět do souladu s Bohem (Ž 51,18.19). Prosbou o očistění yzopem se chce vrátit do Boží přítomnosti.

Aplikace

Bůh odpustil Davidovi cizoložství, podvod a vraždu. Co to říká o Božím milosrdenství? V čem je tento příklad nadějí i pro tebe?

„KDO OBSTOJÍ?“

¹Poutní píseň. Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine, ²Panovníku, vyslyš můj hlas! Kéž tvé ucho pozorně vyslechne moje prosby. ³Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, kdo obstojí, Panovníku? ⁴Ale u tebe je odpuštění; tak vzbuzuješ bázeň. ⁵Skládám naději v Hospodina, má duše v něho naději skládá, čekám na jeho slovo. ⁶Má duše vyhlíží Panovníka víc než strážní jitra, když drží stráž k jitru. ⁷Čekej, Izraeli, na Hospodina! U Hospodina je milosrdenství, hojné je u něho vykoupení, ⁸on vykoupí Izraele ze všech jeho nepravostí. (Ž 130)

Osobní studium

Jak je ve 130. žalmu zobrazena závažnost hříchu a důležitost odpuštění a naděje pro hříšníky?

Velké trápení žalmisty souvisí nejen s jeho vlastními hříchy, ale také s hříchy celého lidu (Ž 130,3,8). Hříchy lidu jsou tak těžké, že hrozí nebezpečí věčného odloučení lidu od Boha (Ž 130,3). Písmo hovoří o záznamech o hříších, které se uchovávají pro den soudu (Da 7,10; Zj 20,12), a o tom, že jména hříšníků byla odstraněna z knihy života (Ex 32,32; Ž 69,29; Zj 13,8).

Žalmista se dovolává Božího odpuštění, které může záznam o hříších vymazat (Ž 51,3,11; Jr 31,34; Mi 7,19). Ví, že „hněv není podstatou Boží přirozenosti. Jeho láska je věčná. Boží hněv je vyvolán jen tím, že člověk nedokáže docenit jeho lásku. [...] Smyslem jeho hněvu není zranit, ale spíše uzdravit člověka; ne zničit, ale zachránit svůj lid, kterému se zavázal smlouvou (viz Oz 6,1,2).“ (LARONDELLE, Hans K. *Deliverance in the Psalms*. Berrien Springs, MI: First Impressions, 1983, s. 180.181)

Naši úctu k Bohu vzbuzuje vědomí, že Bůh nechce jen trestat naše hříchy, ale touží je odpouštět (Ž 130,4; Ř 2,4). Skutečné uctívání je postaveno na obdivu Božího charakteru lásky, ne na strachu z trestu.

Boží děti jsou vyzývány, aby očekávaly na Hospodina (Ž 27,14; ČSP; Ž 37,34; ČSP). Hebrejské sloveso přeložené jako „očekávat“ doslova znamená „natáhnout se“ a je kořenem hebrejského slova pro slovo „naděje“ (takto překládá ČEP). Očekávání na Hospodina tedy není pasivní, utrápené odevzdání se skličujícím okolnostem, ale spíše nadějeplné „natahování se“ nebo dychtivé očekávání na Hospodina. Žalmistova naděje není založena na jeho osobním optimismu, ale na Božím slově (Ž 130,5). Věrné očekávání na Hospodina zásah není marné, protože po temné noci přichází ráno Božího vysvobození.

Všimněme si, jak se osobní prosba žalmisty stává prosbou celého společenství (Ž 130,7,8). Blaho jednotlivce je neoddělitelné od blahobytu celého lidstva. Člověk se tedy nemodlí jen za sebe, ale za společenství. Jako věřící jsme součástí komunity. To, co ovlivňuje jednu část komunity, ovlivňuje každého jejího člena.

Aplikace

Zamysli se nad textem žalmu: „Budeš-li, Pane, připomínat viny, kdo, Hospodine, obstojí?“ (Ž 130,3; B21). Co to znamená pro tebe osobně? Jaká by byla tvá situace, kdyby Hospodin stále „připomínal“ tvé hříchy?

CHVÁLA VZNEŠENÉMU A MILOSRDNÉMU BOHU

¹Poutní píseň. Pozvedám své oči k tobě, jenž v nebesích trůníš. ²Hle, jak oči služebníků k rukám jejich pánů, jako oči služebnice k rukám její paní, tak vzhlížejí naše oči k Hospodinu, našemu Bohu, dokud se nad námi nesmiluje. ³Smiluj se nad námi, Hospodine, smiluj se nad námi! Dosyta jsme zakusili pohrdání. ⁴Naše duše už dosyta zakusila posměchu sebejistých a pohrdání pyšných. (Ž 123)

Osobní studium

Přečti si Ž 113 a 123. Které dva aspekty Božího charakteru jsou zobrazeny v těchto žalmech?

Žalm 113 a 123 chválí Hospodinovu vznešenost a milosrdenství. Jeho velebnost se zjevuje ve velikosti Hospodinova jména a ve vyvýšenosti jeho trůnu, který je nad všemi národy a nad nebesy (Ž 113,4.5; Ž 123,1). „Kdo je jako Hospodin, náš Bůh, jenž tak vysoko trůní?“ (Ž 113,5). Tato slova jsou vyjádřením víry, že žádná moc na světě ani mimo něj nemůže zpochybnit Boha Izraele.

Nepřístupné výšky, kde Hospodin přebývá, jsou ilustrovány jeho ochotou: „Sestupuje níže, aby viděl na nebesa a na zemi“ (Ž 113,6). To, že Bůh přebývá vysoko, mu nebrání sledovat, co se děje v našem světě. Hospodinovo milosrdenství se projevuje v ochotě jednat v našem světě a zachraňovat potřebné a chudé z jejich problémů. Jeho štědrá ruka zjevně není skryta před jeho služebníky, přestože bydlí „v nebesích“.

Bůh nás nekonečně přesahuje. Jeho velikost a péči proto neumíme plně pochopit a rozpoznat, ale můžeme pozorovat jeho skutky milosrdenství a soucitu. Chudí, bídni a utlačovaní mohou na vlastní kůži zažít Boží svrchovanou moc v pozoruhodných zásadách a změnách, které může učinit v jejich prospěch. Vznešený Bůh projevuje svou velikost tím, že používá svou moc k vyvýšení ponížených. Lidé mohou svobodně přistupovat k Hospodinu, protože jeho majestát a svrchovanost nic nemění na skutečnosti, že je jejich milostivým Stvořitelem a Udržovatelem a že lidé jsou jeho služebníky, milovanými dětmi.

Uctívání Hospodina je tedy motivováno nejen jeho velkolepostí, ale také jeho dobrotou. Jeho oslava není omezena časem a prostorem (Ž 113,2.3). Hospodinova vznešenost a milosrdenství se nejlépe projevují v Ježíši Kristu, který byl ochoten sestoupit z nebes a ponížit se – a to až k smrti na kříži – aby pozvedl padlé lidstvo (Ep 2,6–8). Právě pod křížem chápeme, proč je Bůh hoden našeho uctívání a naši chvály za vše, co pro nás udělal.

Aplikace

Uvažuj o kříži a o tom, co se na něm událo pro tebe osobně. Před čím tě Ježíš zachránil? Proč je důležité uvažovat ve světle kříže o Bohu a jeho vztahu k nám?

„NEZAPOMÍNEJ NA ŽÁDNÉ Z JEHO DOBRODINÍ“

¹Davidův. Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu! ²Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! ³On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, ⁴vykupuje ze zkázy tvůj život, věncí tě svým milosrdenstvím a slitováním, ⁵po celý tvůj věk tě sytí dobrem, tvé mládí se obnovuje jako mládí orla. (Ž 103,1–5)

Osobní studium

Jak je Boží milosrdenství představeno ve 103. žalmu?

Ž 103 jmenuje mnoho Hospodinových požehnání. Ta se týkají všech „jeho dobrodiní“ (Ž 103,2), díky nimž se může člověku dobře dařit a může se rozvíjet (Ž 103,3–6). Základem požehnání je milosrdný Bůh a jeho věrnost smlouvě s Izraelem (Ž 103,7–18). Hospodin „pamatuje“ na lidskou křehkost a pomíjivost a má soucit se svým lidem (viz Ž 103,13–17).

To, že na nás Bůh „pamatuje“, znamená v tomto kontextu více než jen kognitivní činnost. Zahrnuje závazek, který se projevuje skutkem: Bůh pečuje o svůj lid a vysvobozuje ho (Ž 103,3–13). Působivé obrazy ve verších Ž 103,11–16 ilustrují nesmírnou velikost Boží milosti, kterou lze přirovnat pouze k nekonečné rozlehlosti nebe (Iz 55,9).

Jak by tedy měli lidé reagovat na Boží milující milosrdenství?

1. Dobrořečením Hospodinu (Ž 103,1.2). Slovo překládané jako „dobrořeč“ vychází z hebrejského slovesa *barak* a znamená „žehnat“. Poprvé se v Písmu objevuje ve zprávě o stvoření v souvislosti s požehnáním člověka a soboty (Gn 1,22.28; 2,3). Obecně se chápe jako akt udělení materiálních a duchovních výhod (Gn 49,25; Ž 5,12). Jelikož Bůh je zdrojem všech požehnání,

otázkou zůstává, jak mohou lidské bytosti žehnat Bohu? Níže postavený může žehnat výše postavenému ve smyslu projevení vděčnosti a chvály (1Kr 8,66; Jb 29,13). Bůh žehná lidem tím, že jim uděluje dobro, a lidé žehnají Bohu tím, že chválí jeho dobrotu. To znamená, že Bohu „dobrořečíme“ za jeho dary a za to, že je k nám plný milosrdenství.

2. Pamatováním na všechna jeho dobrodiní a jeho smlouvu (Ž 103,2.18–22), tak jako Hospodin „pamatuje“ na lidskou křehkost a na svou smlouvu se svým lidem (Ž 103,3–13). Pamatování je klíčovým aspektem vztahu mezi Bohem a jeho lidem. Tak jako Bůh pamatuje na svá zaslíbení lidem, tak i lidé jsou povinni pamatovat na Boží věrnost a odpovídat Bohu svou láskou a poslušností.

Tuto myšlenku podporuje i známý citát z knihy Touha věků: „Prospělo by nám, kdybychom každý den hodinu uvažovali o Kristově životě. Měli bychom jej projít krok za krokem a představit si, čím vším musel projít. Zvláštní pozornost bychom měli věnovat posledním událostem jeho života. Když se budeme soustředit na nekonečnou obět, kterou za nás přinesl, budeme naplněni jeho duchem a naše důvěra a láska k němu poroste. Chceme-li být spaseni, musíme se naučit pokoře a pokání.“ (DA 83; TV 50)

Aplikace

Za co „dobrořečíš“ Bohu nejčastěji?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 2. kapitolu „Největší potřeba člověka“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 17–22; CVP 17–21).

V žalmech se hlas Božího lidu spojuje do refrénu „Jeho milosrdenství je věčné“ na oslavu věčné Boží lásky (Ž 106,1; Ž 107,1; Ž 118,1–4.29; Ž 136). „Nechválit Boha by znamenalo zapomenout na všechna jeho dobrodíní a nevážit si Božích darů. Jen ten, kdo chválí, nezapomíná. Myslet a mluvit o Bohu ještě neznamená ho chválit. Chvála začíná tehdy, když uznáme Boží svrchovanost a jeho skutky a když odpovíme oslavou na jeho dobrotu, milosrdenství a moudrost.“ (LARONDELLE, Hans K. *Deliverance in the Psalms*. Berrien Springs, MI: First Impressions, 1983, s. 178)

Důležitost dobrořečení za trvalé Boží milosrdenství nabývá ještě hlubšího významu, když si připomeneme, že Boží milosrdenství, které se projevuje jeho věrností smlouvě a milující laskavostí, je pevné a neměnné navzdory přetrvávajícímu lidskému hříchu a odboji vůči Bohu.

„My jsme se proti němu prohřešili, nezasloužíme si jeho přízeň, a přesto si přeje, abychom vyslovovali tak úžasnou prosbu: ‚Neodmítej nás však pro své jméno, nenech zhanobit trůn své slávy. Rozpomeň se a neruš svou smlouvu s námi‘ (Jr 14,21). Jestliže mu vyznáme svou nehodnost a své hříchy, Bůh splní svůj slib a vyslyší nás. Splnění svých slibů zaručil ctí svého majestátu.“ (COL 148; PM 73)

Zkušenost, že Bůh byl k Davidovi dobrotivý (Ž 103,2), povzbuzuje žalmistu, aby řekl, že „Hospodin zjednává spravedlnost a právo všem utlačeným“ (Ž 103,6). Konečným cílem osobního svědectví žalmisty a chvály Božího milosrdenství v jeho životě je tedy ujistit ostatní o milujícím a laskavém Bohu, aby i oni mohli otevřít svá srdce, přijmout jeho spasitelnou milost a chválit jej (Ž 9,12.13; Ž 22,23–28; Ž 66,16).

Otázky k rozhovoru

1. Jaké praktické důsledky má na spasení lidí skutečnost, že Boží milosrdenství je věčné? Proč to neznamená, že díky Božímu věčnému milosrdenství může člověk vědomě setr-
vávat v hříchu a pokračovat ve vzpouře?
2. Jak můžeme sladit Boží odpuštění našich hříchů s myšlenkou Božího soudu nad hříchem?
3. Jak spolu souvisí vyjádření o Božím milosrdenství v Novém zákoně a v Žalmech (Ef 2,4.5; 1Tm 1,16; Tt 3,5; Žd 4,16)?

Moudrost pro spravedlivý život

Texty na tento týden

Ž 119,1–16; Ž 90; J 3,16; Ž 95,7–11; Ž 141 a Ž 128

Základní verš

„Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce.“ (Ž 90,12)

Jak jsme poznali, Boží milost odpouští hříchy a tvoří nové srdce v kajícím hříšníkovi, který začal žít životem víry.

Boží slovo dává také pokyny pro spravedlivý život (Ž 119,9–16). Dodržování principů Božího zákona není v žádném případě zákonické dodržování pravidel. Jde spíše o důvěrný vztah s Bohem, který se promítá do života plného požehnání (Ž 119,1.2; Ž 128).

Ani život spravedlivého však není zbaven pokušení. Spravedlivý může být nejen pokoušen lstivou povahou hříchu (Ž 141,2–4), ale dokonce může tomuto pokušení i podlehnout. Bůh dopouští čas zkoušek, aby se projevila věrnost (nebo nevěrnost) jeho dětí. Pokud budou dbát na Boží pokyny a napomenutí, jejich víra se pročistí a posílí se důvěra v Hospodina. Moudrost pro spravedlivý život člověk získává také během života s Bohem, uprostřed pokušení a výzev. Prosba o to, aby nás Bůh naučil počítat naše dny, a my jsme tak získali moudrost srdce (Ž 90,12), odráží trvalé odhodlání žít životem naplněným věrností Hospodinu.

Osnova lekce

V této lekci se blíže podíváme na to, jakým způsobem žalmy představují skutečnou moudrost a moudrý život, k němuž jsou Boží děti pozvány. Jednotlivé pasáže ukáží nejen na zdroj moudrosti, ale také na výsledky a požehnání, které nám může přinést.

- Ž 119,10–12.161–168: Boží zákon jako moudrý průvodce na cestě (neděle)
- Ž 90,1–12: Moudrost a vědomí naší pomíjivosti (pondělí)
- Ž 81,7.8; 105,18.19: Životní zkoušky jako škola moudrosti (úterý)
- Ž 1,1; 141,3.4: Moudrost uprostřed pokušení (středa)
- Ž 1,1–3: Požehnání plynoucí z moudrého života (čtvrtek)

„TVOU ŘEČ UCHOVÁVÁM V SRDCI...“

¹⁰Dotazuji se na tvoji vůli celým srdcem, nedej, abych zbloudil od tvých přikázání. ¹¹Tvou řeč uchovávám v srdci, nechci proti tobě hřešit. ¹²Požehnán buď, Hospodine, vyučuj mě v tom, co nařizuješ. [...]

¹⁶¹Bez důvodů mě pronásledují velmožové, mé srdce má strach jen z tvého slova. ¹⁶²Veselím se z toho, co jsi řekl, jako ten, kdo našel velkou kořist. ¹⁶³Nenávidím klam, hnusí se mi, miluji tvůj Zákon. ¹⁶⁴Chválívám tě sedmkrát za den za tvé spravedlivé soudy. ¹⁶⁵Hojný pokoj mají ti, kdo milují tvůj Zákon, o nic neklopýtou. ¹⁶⁶S nadějí vyhlížím tvoji spásu, Hospodine, a tvá přikázání plním. ¹⁶⁷Má duše se drží tvých svědectví, velice jsem si je zamiloval. ¹⁶⁸Tvých ustanovení a tvých svědectví se držím, máš před sebou všechny moje cesty. (Ž 119,10–12.161–168)

Osobní studium

Přečti si Ž 119,1–16.161–168. Jak bychom měli dodržovat Boží přikázání a jaká požehnání z toho plynou?

Bible představuje každodenní život víry jako pouť s Bohem po jeho cestě spravedlnosti. Život víry je posilován bezúhonným životem podle Hospodinova zákona (Ž 119,1) a cestou „ve světle tvé [Hospodinovy] tváře“ (Ž 89,16). V žádném případě se nejedná o dvě různé cesty. Chodit ve světle Boží tváře znamená žít podle Božího zákona. A podobně – jít životem, „jak učí Hospodinův zákon“, se týká i hledání Boha celým srdcem (Ž 119,1.2.10).

Být těmi, „jejichž cesta je bezúhonná“ (Ž 119,1), je další způsob, jakým žalmy popisují život spravedlivých. Bezúhonnost charakterizuje oběť „bez vady“, jen taková je vhodná pro Boha (Ex 12,5). Podobně život spravedlivého jednotlivce, který je živou obětí (Ř 12,1), má být neposkvrněný láskou k hříchu. Život oddaný Bohu je charakterizován jako rozumné, rozvážené počínání

či chození „bezúhonnou cestou“. Znamená to, že člověk v životě zaujme správný směr, který se líbí Bohu (Ž 101,2.6; viz také Ž 18,33).

Už jsme si řekli, že život podle Božích přikázání nemá nic společného se zákonickým dodržováním Božích pravidel. Naopak, spočívá v „rozumnosti“, díky které dokážeme pochopit a odlišit rozdíl mezi dobrem a zlem (Ž 111,10; viz také 1Pa 22,12). Týká se to celého našeho bytí, nejen vnějších činů. Být „bezúhonný“, dodržovat Boží přikázání a celým srdcem hledat Boha a jeho vůli, to jsou neoddělitelné životní postoje (Ž 119,1.2).

Boží přikázání jsou zjevením Boží vůle pro svět. Učí lidi, jak se mohou stát moudrými a jak mohou žít ve svobodě a pokoji (Ž 119,7–11.133). Žalmista se těší ze zákona, protože zákon ho ujišťuje o Boží věrnosti (Ž 119,77.174).

„Hojný pokoj mají ti, kdo milují tvůj Zákon, o nic neklopýtou“ (Ž 119,165). „Klopýtnutí“ je obrazem morálního selhání. Jako svíce osvětluje žalmistovu cestu (Ž 119,105), tak nás Boží slovo chrání před pokušením a zablouděním (Ž 119,110).

Aplikace

Jak Kristus ukázal moc Božího slova ve svém životě (Mt 4,1–11)? Co se z toho můžeme naučit o síle, která vychází ze srdce člověka zaměřeného na zachování Božího zákona?

„NAUČ NÁS POČÍTAT NAŠE DNY“

¹Modlitba Mojžíše, muže Božího. Panovníku, u tebe jsme měli domov v každém pokolení! ²Než se hory zrodily, než vznikl svět a země, od věků na věky jsi ty, Bože. ³Ty člověka v prach obračíš, pravíš: „Zpět, synové Adamovi!“ ⁴Tisíc let je ve tvých očích jako včerejšek, jenž minul, jako jedna noční hlídka. ⁵Jako povodeň je smeteš, prchnou jako spánek, jsou jak tráva, která odkvétá hned ráno: ⁶rána rozkvetne a už odkvétá, večer uvadne a uschne. [...] ¹⁰Počet našich let je sedmdesát roků, jsme-li při síle, pak osmdesát, a mohou se pyšnit leda trápením a ničemnostmi; kvapem uplynou a v letu odcházíme. ¹¹Kdo zná sílu tvého hněvu, tvou prchlivost, jak by se tě nebál? ¹²Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce. (Ž 90,1–12)

¹⁴On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach. ¹⁵Člověk, jehož dny jsou jako tráva, rozkvétá jak polní kvítí; ¹⁶sotva ho ovane vítr, už tu není, už se neobjeví na svém místě. (Ž 103,14–16)

Osobní studium

Jaký lidský problém popisují tyto texty? Jaký je tvůj postoj k tomuto problému?

Ž 90

Ž 102,12

Ž 103,14–16

Lidská existence poznamenaná hříchem je ve světle věčnosti jako pára. Tisíc let je v Božích očích „jako včerejšek, jenž minul, jako jedna noční hlídka“ (Ž 90,4). Ve srovnání s Božím časem lidský život doslova letí (Ž 90,10). I ti z nás, co jsou „při síle“, jsou přirovnáni ke křehkému polnímu kvítí (Ž 90,5,6; Ž 103,15,16). A už tak dost krátký život je většinou naplněn těžkou prací a zármutkem (Ž 90,10). Dokonce i lidé, kteří nevěří v Boha, jsou smutní a naříkají nad krátkostí života. Uvědomují si to zejména v kontrastu s věčností, kterou vnímají při pohledu na nekonečný vesmír, jenž bude existovat, i když oni tu už nebudou.

Žalm 90 staví lidskou tíseň tváří v tvář smrtelnosti do kontextu Boží péče o člověka, kterou projevuje jako jeho Stvořitel. U Hospodina měly „domov“ všechny generace lidí (Ž 90,1,2). Hebrejské slovo *ma'on* („příbytek“)

charakterizuje Hospodina jako útočiště nebo domov jeho lidu (Ž 91,9).

Bůh neprojevuje svůj spravedlivý hněv naplno a opakovaně nad námi rozprostírá svou milost. I proto máme vždy naději na ochranu, jestliže budeme činit pokání a získáme moudrost pro spravedlivý život.

Moudrost v Bibli zobrazuje nejen inteligenci, ale také úctu k Bohu. Potřebujeme získat moudrost, která spočívá ve schopnosti „počítat naše dny“ (Ž 90,12). Co to znamená? Pokud umíme spočítat naše dny, znamená to, že jejich počet je konečný, omezený. Moudrost spočívá v poznání této skutečnosti. Moudrý život znamená žít s vědomím pomíjivosti života. Toto poznání nás pak vede k víře a poslušnosti. Takovou moudrost můžeme získat jen pokáním (Ž 90,8,12) a přijetím Božích darů odpuštění, soucitu a milosrdenství (Ž 90,13,14).

Náš základní problém vyplývá z pádu do hříchu a z toho, co hřích v našem světě způsobil. Jeho ničivé účinky jsou patrné všude a v každém člověku.

Díky Ježíši však pro nás existuje řešení. Připravil cestu ven z naší lidské bída (J 1,29; J 3,14–21). Jinak bychom neměli naději.

Aplikace

Náš život plyne velmi rychle. Jaké zaslíbení máme v Ježíši v souvislosti s pomíjivostí našeho života? (Viz J 3,16.) Jakou naději bychom měli bez něho?

HOSPODINOVA ZKOUŠKA

⁸V soužení jsi volal a já jsem tě bránil, odpověděl jsem ti skryt v rachotu hromu, tam při Vodách sváru jsem tě zkoušel. ⁹Slyš, můj lide, svědčím proti tobě, kéž bys mě poslechl, Izraeli. (Ž 81,8.9)

¹⁸Sevěli mu nohy do okovů, do želez se dostal, ¹⁹až do chvíle, kdy došlo na jeho slovo, když řeč Hospodínova ho protříbila. (Ž 105,18.19)

Osobní studium

Čeho se týkají Boží zkoušky?
Ž 81,8.9

Ž 95,7–11

Ž 105,17–22

Meriba byla místem, kde Izrael „zkoušel“ Boha tím, že zpochybňoval jeho věrnost a sílu postarat se o potřeby lidu (Ex 17,1–7; Ž 95,8.9). Žalm 81 představuje zajímavý zvrat a interpretuje tutéž událost jako čas, kdy Bůh „zkoušel“ Izrael (Ž 81,8). A pro svou neposlušnost a nedostatek důvěry (Ž 81,12) lidé v Boží zkoušce neuspěli.

Odkaz na Meribu vyjadřuje dvojí poselství. Za prvé, Boží lid nesmí opakovat chyby minulých generací. Namísto toho mají lidé důvěřovat Bohu a kráčet jeho cestou (Ž 81,14). Za druhé, ačkoli lidé ve zkoušce neuspěli, Bůh je zachránil z obtíží, ve kterých se ocitli (Ž 81,8). Spásná milost, kterou Bůh projevils svému lidu v minulosti, přináší jistotu milosti i budoucím generacím.

Žalm 105 ukazuje, že zkoušky byly Božím prostředkem k otestování Josefovvy

důvěry v Boží slovo týkající se jeho budoucnosti (Gn 37,5–10; Ž 105,19). Hebrejské *caraf* („tříbit“, „zkusit“) ve verši Ž 105,19 vyjadřuje také myšlenku „očistění“, „pročištění“ nebo „potvrzení“. Bůh „vyzkoušel“ Josefovvy víru, aby odstranil jakoukoli pochybnost o jeho zaslíbeních a posílil Josefovvy důvěru v Boží vedení.

Josefův příklad ukazuje, že cílem Boží výchovy je posílit Boží děti a připravit je na naplnění zaslíbení (Ž 105,20–22).

Odmítání Božích pokynů však vede k rostoucí vzdorovitosti a zatvrzování srdce člověka.

„Bůh vyžaduje rychlou a nezpochybnitelnou poslušnost svého zákona; ale lidé spí nebo jsou ochromeni satanovými podvody. Ten jim našeptává námitky a výmluvy a probouzí v nich pochybnosti, jako když Evě v zahradě řekl: ‚Určitě nezemřete‘ (Gn 3,4). Neposlušnost nejen zatvrzuje srdce a svědomí viníka, ale může i ničit víru druhých. To, co se jim zpočátku zdálo velmi špatné, se už postupně nezdá tak hrozné, protože to mají stále před očima, až nakonec zpochybní, zda jde opravdu o hřích, a aniž by si to uvědomovali, upadnou do stejného omylu.“ (4T 146)

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost s tím, že hřích zatvrzuje srdce? Proč by nás tato myšlenka měla vést ke kříži, kde můžeme najít sílu řídit se Božími příkazy a radami?

LSTIVÉ VÁBENÍ ZLA

³Hospodine, postav stráž k mým ústům, přede dveře mých rtů hlídku, ⁴nedej, aby se mé srdce přiklonilo ke zlu, ať se nedopustím svévolnosti s muži, kteří pášou ničemnosti; jejich vlídnosti okoušet nechci. (Ž 141,3.4)

Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který neseďává s posměvači... (Ž 1,1)

Osobní studium

O co se modlí žalmista v Ž 141?

Žalm 141 je modlitbou za ochranu před pokušeními, která přicházejí zevnitř i zvenčí. Žalmistu ohrožují nejen úklady bezbožných (Ž 141,9.10), ale i pokušení jednat podobně jako oni. Prvním slabým bodem je sebeovládání v řeči. Žalmista se proto modlí, aby Hospodin střežil „jeho ústa“ (Ž 141,3). Tento obraz připomíná hlídání městských bran, které v biblických dobách chránily město.

Pokoušení spočívá i v tom, zda se Boží dítě rozhodne řídit radami spravedlivých, nebo se nechá zvést lákadly bezbožných (Ž 141,4.5). Žalmista mluví o svém srdci jako o hlavní hrozbě, protože se v něm odehrává skutečný boj. Pouze neustálá modlitba úplné důvěry a oddanosti Bohu může zachránit Boží dítě před pokušením (Ž 141,1.2).

Jak je v uvedených textech vyjádřen lstivý charakter pokušení?

Ž 1,1

Ž 141,4

Žalm 141,4 zobrazuje stupňující se povahu pokušení. Jak celý proces postupuje?

(1) Nejprve se člověk ve svém srdci začne přiklánět ke zlu. (2) Poté začne konat špatné skutky (hebrejský text zdůrazňuje opakující se charakter jednání). (3) A konečně začne mít požitek v tom, co dělají zlí lidé, což znamená, že se nejen podílí na jejich skutcích, ale dokonce po nich touží.

Podobně i v Ž 1,1 je pokušení nechodit po Hospodinově cestě popsáno tak, že se člověk řídí radami svévolníků, postaví se na cestu hříšníků a nakonec sedí s posměvači. Výzva zní tedy jasně: Nemáme následovat svévolníky, hříšníky ani posměvače a ani se jimi nemáme nechat odvést od Hospodina.

Žalmy popisují postupný, lákavý a lstivý charakter pokušení. Podtrhuje to i skutečnost, že jen úplná závislost na Hospodinu může zajistit naše vítězství. Žalmy zdůrazňují důležitost slov, která člověk říká a poslouchá uprostřed pokušení. To, jaký je konec bezbožných, a jaký naopak spravedlivých lidí, by mělo motivovat k hledání moudrosti u Boha (Ž 1,4–6; Ž 141,8–10). Oba žalmy však odkazují na budoucnost, na konečné, úplné ospravedlnění Božích dětí. To znamená, že věřící jsou povoláni, aby trpělivě důvěřovali Bohu a čekali na něj.

Aplikace

Proč je nebezpečné poslouchat rady bezbožných? V čem spočívá hříšnost „posměvačů“?

POŽEHNÁNÍ SPRAVEDLIVÉHO ŽIVOTA

¹Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který nesusává s posměvači, ²nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci. ³Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří. (Ž 1,1–3)

Osobní studium

Jaká požehnání jsou zaslíbena těm, kdo uctívají Hospodina?

Ž 1,1–3

Ž 112,1–9

Ž 128

Z mnoha požehnání zaslíbených těm, kteří uctívají Hospodina, patří k těm nejdůležitějším klid, pokoj. Žalm 1 přirovnává spravedlivého ke stromu zasazenému u vody, který v pravý čas dává ovoce a má krásné zelené listy (Ž 1,3; Jr 17,7,8; Ez 47,12). Toto přirovnání ukazuje na zdroj požehnání, kterým je pobývání v Boží blízkosti a radost z trvalého, láskyplného vztahu s Bohem. Bezbožní jsou zobrazováni jako plevy unášené větrem, tedy něco pomíjivého a bezcenného, co nemá své pevné místo ani budoucnost. Na rozdíl od nich jsou spravedliví připodobněni plodícímu stromu s hlubokými kořeny. Jsou v Boží blízkosti a mají věčný život.

Žalm 128,2,3 připomíná požehnané Mesiášovo království, kde sezení pod vlast-

ní révou a fíkovníkem je symbolem klidu a prosperity (Mí 4,4). Klid a mír v Jeruzalémě (Ž 122,6–8; Ž 128,5,6) vyjadřuje naději na Mesiáše, který ukončí zlo a obnoví mír ve světě.

„Bible označuje dědictví spasených slovem ‚vlast‘ (Žd 11,14–16). Nebeský Pastýř tam zavede své věrné k pramenům živých vod. Strom života bude každý měsíc dávat své ovoce a listí stromu bude sloužit pro zdraví národů. Budou tam věčně proudící toky, průzračné jako křišťál, a stromy rostoucí na jejich březích budou na cesty připravené pro vykoupený lid vrhat blahodárný stín. Rozsáhlé nížiny tam budou stoupat ke krásným pahorkům a malebná horstva se budou skvět ve svém majestátu. V pokojných rovinách, při živých tocích najde Boží lid, který byl na světě tak dlouho poutníkem a cizincem, svůj domov.“ (GC 675; VDV 434)

Nový zákon popisuje, že tato naděje se naplní až Kristovým druhým příchodem a při stvoření nové země (Mt 26,29; Zj 21). A přestože spravedliví dostávají v tomto životě mnoho požehnání, plnost Boží přízně je čeká na konci časů, kdy bude založeno Boží království.

Aplikace

Proč je Kristova oběť zárukou splnění Božích zaslíbení, která můžeme najít v Novém zákoně? Jak mohou být tato zaslíbení pro nás útěchou již dnes?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Zdá se, jako by v dnešní moderní době nebylo pro nabytí „štěstí“ potřebné získání „moudrosti“. Lidé jsou raději šťastní než moudří. Můžeme však být opravdu šťastní, a žít naplněný život bez moudrosti od Boha? Žalmy jasně říkají, že nemůžeme. Dobrou zprávou je, že se od nás nežadá, abychom si vybírali mezi moudrostí a štěstím. Jen Boží moudrost nám dává skutečné štěstí.

Může nám to pomoci ilustrovat jeden příklad z hebrejštiny. Slovo „krok“ v množném čísle (ašurej) zní velmi podobně jako slovo „štěstí“ (ašrej). A přestože toto propojení v našich překladech nenacházíme, poetický jazyk žalmů přináší velmi důležité poselství: „kroky“ držíci se Boží cesty vedou k „šťastnému“ životu (Ž 1,1; Ž 17,5; Ž 37,31; Ž 44,19; Ž 89,16; Ž 119,1). Moudrost a štěstí nejsou v Písmu abstraktním pojmem, ale reálnou zkušeností.

Získáváme je prostřednictvím vztahu s Bohem. Takový vztah spočívá v uctívání, chvále a nacházení síly a důvěry v Bohu. Ž 25,14 říká: „Hospodinovo tajemství patří těm, kdo se ho bojí, ve známost jim uvádí svou smlouvu.“

„Poděkujme raději Bohu za pozitivní myšlenky, ke kterým nás vede. Připomínejme si, co všechno nám Bůh slíbil. Ježíš Kristus opustil trůn svého nebeského Otce a své božství skryl v lidském těle. Stal se jedním z lidí proto, aby nás mohl vysvobodit z moci satana. Zvítězil za nás v boji se zlem, otevřel cestu k věčnému životu a odhalil jeho krásu. Zajímejme se o to, jak jsou lidé zachraňováni z propasti zla. Objevme, jak jsou vedeni, aby byli opět blízko Bohu. Představme si, jak nás, věříme-li v Zachránce, osvobozuje od odsouzení Kristův spravedlivý život. Vírou se dostáváme do blízkosti jeho trůnu. Bůh si přeje, abychom o těchto věcech přemýšleli.“ (SC 118; CVP 119)

Otázky k rozhovoru

1. Jak se pro nás může stát Boží slovo nejen poučením, ale také zdrojem radosti? Jak souvisí sycení se Božím slovem s přebýváním v Ježíši Kristu, který je Slovo (J 1,1; J 15,5,7)?
2. Co se stane, když lidé neustále vědomě odmítají Boží naučení (Ž 81; Ž 95)? Proč se to podle vás děje?
3. Proč se cesta bezbožných někdy může zdát příjemnější než rada spravedlivých (Ž 141)? Jak se můžeme vypořádat se skutečností, že bezbožní se mají (někdy jen zdánlivě a někdy opravdu) velmi dobře?

„Požehnaný, kdo přichází ve jménu Hospodina!“

Texty na tento týden

Ž 23; J 10,11–15; Ž 22; Ž 89,28–33; Ko 1,16; Ž 2; Žd 7,20–28

Základní verš

„Kámen, jež zavrhl stavitelé, stal se kamenem úhelným. Stalo se tak skrze Hospodina, tento div se udál před našimi zraky.“ (Ž 118,22.23)

Žalmy vydávají svědectví o Kristu a jeho službě. Můžeme v nich vidět téměř všechny aspekty jeho díla v plánu spasení. Různými způsoby zobrazují a předpovídají Kristův život – a často se tak děje s pozoruhodnou přesností.

Mezi důležitá témata biblických žalmů patří: Kristovo božství a synovství, jeho poslušnost a horlivost pro Boží chrám. V žalmech poznáváme, že on je ten dobrý Pastýř. A čteme i o zradě, jeho utrpení, nezlomených kostech, smrti, vzkříšení, nanebevstoupení, kněžství a kralování. V žalmech najdeme vše, co bylo o Kristu předpovězeno mnoho staletí předtím, než se narodil v těle.

I to je důvod, proč se Ježíš často odvolával na texty žalmů – například když mluvil o své službě nebo když diskutoval s učedníky na cestě do Emauz (L 24,44). Chtěl, aby v žalmech našli důkaz o tom, kým byl.

Mezi žalmy, které obsahují typologické naplnění v Kristu, patří Ž 24; 45; 72 a 101 (ideální Král a Soudce), 88 a 102 (modlitby trpícího Božího služebníka).

Ve všech žalmech, v nářku žalmistů, v jejich díkůvzdání, chválách i ve volání po spravedlnosti a vysvobození můžeme slyšet ozvěny Kristovy modlitby za záchranu světa.

Osnova lekce

Tématem této lekce je symbolika a typologické obrazy z Knihy žalmů, které čtenářům po staletí nastiňovaly povahu a dílo zaslíbeného a očekávaného Mesiáše.

- Ž 23: Božský pastýř (neděle)
- Ž 22: Trpící Mesiáš (pondělí)
- Ž 132: Zaslíbený potomek Davida (úterý)
- Ž 110: Věčný král (středa)
- Ž 110: Nejlepší kněz (čtvrtek)

BOŽSKÝ PASTÝŘ

¹Davidův. Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. ²Dopřává mi odpočívát na travnatých nivách, vodí mě na klidná místa u vod, ³naživu mě udržuje, stezkou spravedlnosti mě vede pro své jméno. ⁴I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsí ty. Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují. ⁵Prostíráš mi stůl před zraky protivníků, hlavu mi olejem potíráš, kalich mi po okraj plníš. ⁶Ano, dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití. Do Hospodinova domu se budu vracet do nejdelších časů. (Ž 23)

Osobní studium

Přečti si Ž 23; Ž 28,9; Ž 80,2; Ž 78,52.53; Ž 79,13 a Ž 100,3. Jak je v těchto textech zobrazen vztah mezi Hospodinem a jeho lidem?

Obraz Hospodina jako pastýře a Božího lidu jako ovcí na jeho pastvě zdůrazňuje Boží vedení a trvalou péči o jeho lid a také závislost lidí na Bohu, který jediný může naplnit všechny jejich potřeby. Obraz vyjadřuje blízkost mezi Bohem a jeho lidem, protože pastýři žili se svými stády a starali se o každou ovci zvlášť. Obrazy pastýře zdůrazňují, že Bůh je vlastníkem svého stáda. Toto vlastnictví je zaručeno dvěma silnými pouty: stvořením (Ž 95,6.7; Ž 100,3) a smlouvou (Ž 28,9; Žd 13,20).

Obraz božského Pastýře, který vede Josefa jako ovce (Ž 80,2), zřejmě připomíná Jákobovo požehnaní Josefovi. Toto požehnaní zobrazuje Boha jako Pastýře Izraele a odvolává se na toto velké zaslíbení a požehnaní (Gn 49,24).

Králové byli považováni za pastýře svého lidu (2S 5,2). Tento titul si však skutečně zaslouží pouze Bůh, protože většina lid-

ských králů nesplnila požadavky kladené na pastýře. Pouze Ježíš projevils bezvýhradnou péči o svůj lid, a proto sám o sobě říká: „Já jsem dobrý pastýř.“

Co o sobě jako „dobrém pastýři“ říká Ježíš v J 10,11–15?

Důvěrné pouto mezi božským Pastýřem a jeho stádem poznáváme v tom, že stádo neomylně zná Pastýřův hlas (J 10,4.27). Dnes mohou pastýři na Blízkém východě roztřídit promíchaná stáda pouhým zavoláním na své ovce. Ty rozpoznají a následují hlas svého pastýře.

Boží stádo občas trpí různým trápením a soužením. To lidé někdy vnímají jako znamení, že je s nimi Bůh nespokojen a opustil je. Dobrý pastýř však nikdy nepouští své ovečky, ani ty zatoulané. Naopak, hledá je, aby je zachránil. Toto je důležité a silné obraz Božího vztahu k lidem. Bůh je Pastýř ochotný zemřít za své ovce (J 10,11.15) a paradoxně se v jejich prospěch stát obětním beránkem (J 1,29). Ježíš také připomněl, že má ovce i v jiných ovčincích. I ty povolá a sjednotí do jednoho stáda (J 10,16).

Aplikace

Jak tvůj každodenní život ovlivňuje skutečnost, že Ježíš je náš dobrý Pastýř?

TRPÍCÍ MESIÁŠ

²Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Daleko spása má, ač o pomoc volám. ³Bože můj, volám ve dne, a neodpovídáš, nemohu se ztišit ani v noci. [...] ⁷Já však jsem červ a ne člověk, potupa lidství, povrhel lidu. [...] ¹⁶Jako střep vyschla má síla, jazyk mi přisedl k patru. Vrháš mě do prachu smrti! ¹⁷Smečka psů mě kruhem svírá, zlovolná tlupa mě obkličuje; sápu se jako lev na mé ruce a nohy, ¹⁸mohu si spočítat všechny své kosti. Pasou se na mně svým zrakem. ¹⁹Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv. (Ž 22,2.3.7.16–19)

²²Kámen, jež zavrhl stavitel, stal se kamenem úhelným. ²³Stalo se tak skrze Hospodina, tento div se udál před našimi zraky. (Ž 118,22.23)

Osobní studium

Přečti si Ž 22 a Ž 118,22. Jak se k Mesiáši chovali ti, které přišel zachránit?

Mnohé žalmy vyjadřují mučivé pocity úplné opuštěnosti trpícího Mesiáše (například Ž 42; Ž 88 a Ž 102). Ž 22 je přímým mesiášským proctvím, protože mnohé detaily v tomto žalmu nelze historicky spojovat s králem Davidem, ale dokonale odpovídají okolnostem Kristovy smrti. Vždyť Ježíš se dokonce na kříži modlil slovy Ž 22,2 (Mt 27,46).

Nekonečnou bolest Kristova odloučení od Otce, způsobeného tím, že nesl hříchy celého světa, lze vysvětlit jen jejich vzájemnou blízkostí a jednotou (J 1,1.2; J 10,30). Ale ani hloubka nepochopitelného utrpení nedokázala narušit vztah jednoty mezi Otcem a Synem. Ve své úplné opuštěnosti se Kristus bezpodmínečně svěřuje Otcovi. A to i přes nesmírnou hloubku zoufalství, kterému čelil.

„Kristus jako náš zástupce a naše útočiště nesl nepravosti nás všech. Byl považován za přestupníka, aby nás mohl vykoupit a zachránit před odsouzením podle zákona. Dolehla na něho tíha viny všech Adamových potomků. Boží hněv namířený proti hříchu, hrozivý

projev Otcovy nelibosti nad přestupováním zákona, Syna děsil.“ (DA 753; TV 483,484)

Hrozivé obrazy zvířat v tomto žalmu – silných býků, lvů a psů – zdůrazňují lidskou krutost a nepřátelství, s nimiž se Kristus setkal především v posledních hodinách svého života. A naopak, Kristus byl ve své bezbrannosti přirovnán k bezvýznamnému a bezmocnému červovi. Ž 22 s úžasnou přesností vyjadřuje jedovaté poznámky davu, který Ježíše zesměšňoval stejnými slovy, jakými se Kristus obracel ke svému Otcovi (Ž 22,2.9; Mt 27,43). Zmiňuje dokonce i vojáky, kteří si dělili Ježíšovo roucho (Ž 22,19; Mt 27,35). Lidé tehdy ještě netušili, že „červ“ (Ž 22,7), kterého se snažili zničit a zasať do země, se jednou stane hlavním, „úhelným kamenem“ chrámu a bude tvořit jeho základ (Ž 118,22).

Mesiáš se však po svém vzkříšení stal zdrojem spásy pro Boží lid (Mt 21,42; Sk 4,10–12). Kristus trpěl odmítnutím od lidí, ale Bůh oslavil svého Syna tím, že ze zavrženého kamene učinil „živý kámen“, který se stal „úhelným kamenem“ Božího duchovního chrámu (Ef 2,20–22; 1Pt 2,4–8). Pro ty, kteří odmítnou tento kámen, Boží prostředek našeho spasení, se stane důvodem jejich odsouzení (Iz 8,14; Mt 21,44).

Aplikace

Ježíš na kříži zaplatil za každý hřích, kterého jsme se dopustili. Jak by měla skutečnost, že za nás trpěl, ovlivnit náš život? Proč by nám to mělo pomáhat vnímat hřích jako něco opravdu odporného?

NAVŽDY VĚRNÝ SVĚ SMLOUVĚ

¹⁰Pro Davida, svého služebníka, neodmítej svého pomazaného. ¹¹Hospodin přísahal Davidovi na svou věrnost – nevezme to nazpět: „Toho, jenž vzejde z tvých beder, dosadím po tobě na trůn.

¹²Dodrží-li tvoji synové mou smlouvu i toto mé svědectví, jemuž je budu učit, navždy budou též jejich synové sedat na tvém trůnu.“ (Ž 132,10–12)

Osobní studium

Co je podle těchto textů podstatou Boží smlouvy s Davidem? Co tuto smlouvu ohrozilo?

Ž 89,28–33.39–47

Ž 132,10–12

Smlouva s Davidem obsahuje Boží zaslíbení věčné podpory davidovské linie a prosperity Božího lidu (2S 7,5–16; Ž 89,2–5.20–38; Ž 132,12–18). Trvalost této smlouvy vycházela z Boží přísahy a z královny věrnosti Bohu. Avšak ani oddaní králové, jako například David, nebyli vždy věrni Hospodinu. Ž 89 je žalozpěvem nad krutou realitou, která naznačuje, že slavná zaslíbení smlouvy s Davidem byla ztracena. Je Izrael beznadějně opuštěn Bohem? Odpověď je samozřejmě ne!

Boží hněv je projevem jeho soudu (Ž 38,2; Ž 74,1), avšak netrvá věčně. Když totiž lidé činí pokání, věčná Boží láska jim odpouští. Dokud však zůstávají v hříchu, Bůh nemůže být spokojen. Lidé cítí trpké důsledky své neposlušnosti a uvědomují si závažnost svých hříchů (Ž 89,39–47). Přesto se ptají: „Do kdy ještě?“ Doufají, že Boží hněv je dočasný a pomine (Ž 89,47). Obnovená

naděje pramení z nového ujištění, že Bůh ve své věrnosti „pamatuje“ na svou milost (Ž 89,48.51).

Lidé selhali v plnění svého závazku, který jim vyplýval ze smlouvy s Bohem. Přesto se mohli spolehnout na zaslíbení neměnných záměrů, které s nimi Bůh měl prostřednictvím Mesiáše. Kristus totiž ztělesňuje veškerou spravedlnost a spásu Izraele a celého světa. Bůh tedy nakonec zvítězí a jeho království bude stát navěky. Bude to však jen a jen díky Ježíši, a ne pro jakékoli zásluhy Božího lidu.

Ježíš Kristus je Syn Davidův a Mesiáš (Mt 1,1; Žd 1,8). Apoštol Pavel o něm mluví jako o „prvorozeném všeho stvoření“ (Ko 1,15). V Pavlově argumentaci zaznívá text Ž 89,28. David, který je předobrazem Krista, je v tomto verši představen jako Boží prvorozený: „já ho učiním prvorozeným, nejvyšším nad králi země“.

Je jasné, že titul „prvorozený“ nevyjadřuje Davidův biologický stav, protože David byl osmým dítětem svých rodičů (1S 16,10.11). Podobně je to i s Ježíšem. Titul „prvorozený“ znamená jeho zvláštní vážnost a autoritu (Ko 1,16.20–22). Když Bůh vzkřísil Ježíše z mrtvých, učinil ho nejvyšším Králem nad celým světem (Sk 2,30.31).

Aplikace

Co říká text Ko 1,16.20–22 o tom, kdo byl Ježíš a co pro nás udělal? Jaké zaslíbení z toho pro nás vyplývá?

VĚČNÝ KRÁL

¹Davidův, žalm. Výrok Hospodinův mému pánu: „Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.“ ²Hospodin vztáhne žezlo tvé moci ze Sijónu. Panuj uprostřed svých nepřátel! ³Tvůj lid přijde dobrovolně v den, kdy pohotovost svoláš; v nádeře svatyně jak rosa z lůna úsvitu se objeví tvé mužstvo. (Ž 110,1–3)

Osobní studium

Co říkají tyto texty o Kristu jako Králi?

Ž 2

Ž 110,1–3

Ž 89,5.14–18

Ž 110,5.6

Při korunovaci Mesiáše se Hospodin představuje jako jeho Otec. Proto je i Kristus účastníkem smluvního vztahu s lidmi (Ž 2,7; Ž 89,27–29). Žalmista označuje budoucí Kristovo vzkříšení a vyvýšení za začátek nové, věčné smlouvy a Kristova královského kněžství (Sk 13,33–39; Žd 1,5; Žd 5,5).

Mesiáš sedí po Boží pravici jako ten, kdo má výjimečnou a s nikým nesrovnatelnou čest a autoritu (Ž 110,1; Sk 7,55.56). „Navíc jednota mezi Hospodinem a ‚pomazaným‘ (Mesiášem) dokonce naznačuje záměr ztotožnit tohoto davidovského Mesiáše se samotným Hospodinem. [...] Jestliže ten, kdo sedí po pravici, je Hospodin, pak Hospodin je zároveň Mesiáš, protože o něm je také řečeno, že je po pravici [viz Ž 110,1.5].“ (DOUKHAN, Jacques. *On the Way to Emmaus*. Clarksville, MD: Lederer Books, 2012, s. 26.27)

Kristus nakonec zcela zvítězí nad svými nepřáteli. Udělat si z nepřátel „podnožku“ je obraz, který odráží zvyk starověkých králů Blízkého východu šlápnout na šiji poražených nepřátel, aby tak demonstrovali svou naprostou nadvládu nad nimi.

Kristova hůl zde není nástrojem teroru a nemá vzbuzovat hrůzu (Ž 2,9; Ž 110,2). Hůl („berlu“) původně považovali kmenoví náčelníci za symbol kmene (Nu 17,16–25). Kristova hůl pochází ze Sijónu, protože on zastupuje lid Sijónu. Jeho hůl je symbolem Božího soudu, který ukončuje vládu zla a představuje Kristovu vládu (Zj 2,27; Zj 12,5). Dokonce i bezbožní králové mají možnost činit pokání a podřídit se Mesiáši (Ž 2,10–12).

Důležité názorné zobrazení Kristova konečného vítězství se nachází v předadventní scéně v Danielovi 7. kapitole. Tato scéna ukazuje, že po vynesení rozsudku ve prospěch „svatých Nejvyššího“ (Da 7,22) je ustanoveno Boží království a toto „království bude věčné“ (Da 7,27). Díky kříži věříme, že se toto zaslíbení jistě splní.

Kristovo požehnání je zaslíbeno všem, kdo důvěřují nebeskému Králi. A Boží lid se nakonec bude radovat z Mesiášovy svrchované, věčné a spravedlivé vlády (Ž 2,12; Ž 89,16–18).

Aplikace

Je potěšující vědět, že dobro nakonec zvítězí nad zlem, bude nastolena spravedlnost a navždy bude poraženo utrpení, bolest a smrt. Jak může být pro nás tato pravda útěchou nyní, když až příliš často vidíme, že se zlu a nespravedlnosti v tomto světě daří?

KNĚZ NAVĚKY PODLE MALKÍSEDEKOVA ŘÁDU

“Hospodin přísahal a nebude želet: Ty jsi kněz navěky podle Malkisedekova řádu. ⁵Panovník ti bude po pravici, rozdrťí v den svého hněvu nepřátelské krále. ⁶Bude soudit pronárody – plno mrtvol vsude –, on rozdrťí hlavu velké země. ⁷Cestou z potoka pít bude, proto vztyčí hlavu. (Ž 110,4–7)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (Ž 110,4–7). V čem je Kristovo kněžství jedinečné? V čem nás Kristovo nebeské kněžství naplňuje nadějí?

Bůh ustanovuje Mesiáše králem navěky (Ž 110,1–3) a nejvyšším knězem podle Malkisedekova řádu (Ž 110,4–7). Hospodin zapečetuje své slovo slavnostním zaslíbením a přísahou (Žd 6,17.18). Boží přísaha, že nám dá dokonalého kněze, je dokladem jeho milosti. Lidské hříchy i otevřená vzpoura neustále dávají Bohu důvody, aby svůj lid opustil. Boží přísaha je však neměnná a zaručuje Boží milost u soudu, bude-li jeho lid činit pokání (Ex 32,14; Ž 106,45).

Boží přísaha přináší do smlouvy s lidmi nový prvek prohlášením, že Král – Mesiáš je zároveň knězem (Ž 110,4). Izraelští králové nikdy nemohli působit jako levitští kněží (Nu 8,19; 2Pa 26,16–21). Když Písmo mluví o tom, že králové nebo lid přináší oběti, znamená to, že tyto oběti přinesli před kněze a až ti je obětovali Bohu. Ž 110 odlišuje Krále – Mesiáše od ostatních izraelských králů a kněží. Kristovo věčné kněžství pochází od Malkisedeka, který byl králem Šálemu (Jeruzaléma) a zároveň „knězem Boha nejvyššího“ (Gn 14,18–20).

Starý zákon nemluví o žádném jiném izraelském králi (dokonce ani o Davidovi), že by byl knězem podle Malkisedekova řádu. Jedinou výjimkou je Ž 110. Je zřejmé, že tento žalm mluví o králi – knězi, který měl v dějinách Izraele mimořádné postavení.

Přečti si Žd 7,20–28. Jaké jsou důsledky toho, že Kristus je velekněz?

Jako Božský Král a kněz navěky je Kristus nadřazen všem lidským kněžím a králům. Písmo říká, že v tom spočívá naše naděje. Kristus potvrzuje „lepší“ smlouvu, která je založena na Boží přísaze, ne na lidských slibech. Kristus slouží v nebeské svatyni. Jeho kněžství není ovlivněno hříchem ani smrtí, jak je tomu u lidských kněží, a proto se může za svůj lid navěky přimlouvat a přinést mu věčné spasení. Smírné dílo Krista jako dokonalého a soucitného kněze dává lidem trvalou jistotu, že budou přebývat v přítomnosti samotného Boha (Žd 6,19.20). Kristovo královské kněžství skončuje s vládou zla nejen v srdcích lidí, ale i ve světě. Dodrží zaslíbení ze Ž 2, že každý národ a vládce bude podroben královskému soudu Ježíše Krista (Ž 2,6–9; Ž 110,1.2.5.6). Ježíš jako úžasný Král a kněz si nárokuje naši úplnou důvěru a poslušnost.

Aplikace

Co pro tebe znamená skutečnost, že Ježíš je nejen Vládcem celého světa, ale je také naším knězem a dává nám odpuštění?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 1. kapitolu „Největší dar lidstvu“ z knihy *Touha věků* (DA 19–26; TV 9–14).

Žalmy jsou Kristovými modlitbami, modlitbami o Kristu a také modlitbami ke Kristu. Odhalují jedinečné zjevení Kristovy osoby a vykupitelské služby toho, kterého Písmo označuje slovy „Bůh s námi“ (Mt 1,23). Ježíš je „Bůh s námi“ v našich modlitbách opuštěnosti a utrpení. On je „Bůh s námi“ ve volání po spravedlnosti a vysvobození. Ježíš je „Bůh s námi“, protože nás nenechává ztracené a zoufalé, ale ukazuje nám vítěznou cestu víry. Stal se pro nás věčným Knězem a Králem, aby nás zachránil od věčné záhuby hříchu. V Kristu, dokonalém davidovském králi, nacházejí své naplnění všechna Boží zaslíbení spásy (2K 1,20).

Knihy *Touha věků* podrobně popisuje Kristovu jednotu s lidstvem: „Svým lidstvím se Kristus přiblížil k člověku, božstvím byl spojen s Božím trůnem. Jako Syn člověka je pro nás příkladem poslušnosti, jako Syn Boží nám dává sílu poslouchat. To on promluvil z keře na hoře Chorébu k Mojžíšovi: ‚JSEM, KTERÝ JSEM... Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám‘ (Ex 3,14). Pro Izraelce to byl slib vysvobození. Když potom přišel v podobě člověka, řekl o sobě: ‚JÁ JSEM. Dítě z Betléma, tichý a pokorný Spasitel, je Bohem, který ‚byl zjeven v těle‘ (1Tm 3,16). A nám říká: ‚Já jsem dobrý pastýř.‘ ‚Já jsem ten chléb živý.‘ ‚Já jsem ta cesta, pravda i život.‘ ‚Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.‘ (J 10,11; J 6,51; J 14,6; Mt 28,18) JÁ JSEM zárukou každého zaslíbení. JÁ JSEM, nebojte se. ‚Bůh s námi‘ je jistota – osvobozuje nás od hříchu, dává nám sílu k poslušnosti nebeského zákona.“ (DA 24.25; TV 12)

Otázky k rozhovoru

1. Jak Bůh prokázal neochvějnou věrnost své smlouvě navzdory nevěrnosti lidí? Jaké ujištění to dává ztrápeným a zápasícím Božím dětem dnes?
2. Jak Kristovo jedinečné kněžství podle způsobu Malkisedeka posiluje jistotu spásení Božího lidu?
3. Evangelia ukazují, že mnohá mesiášská zaslíbení v žalmech se naplnila v Ježíši Kristu. Jak to dokazuje pravdivost Božího slova? Proč musíme odolávat náladám, které mají tendenci oslabovat naši důvěru v Boží slovo?
4. Jakou útěchu můžeme získat z Kristových slov: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi“ (Mt 28,18)?

Lekce z minulosti

Texty na tento týden

Ž 78; Ž 105; Ga 3,29; Ž 106; Ž 80, Nu 6,22–27; Ž 135

Základní verš

„Otevřu svá ústa ku přísloví, předložím hádanky dávnověké. Co jsme slyšali a o čem víme, to, co nám otcové vyprávěli, nebudeme tajit jejich synům. Budeme vyprávět budoucímu pokolení o Hospodinových chvályhodných činech, o mocných skutcích a dívech, jež konal.“ (Ž 78,2–4)

V mnoha žalmech má chvála formu vyprávění o mocných Hospodinových skutcích spásy. Tyto žalmy se často nazývají „žalmy dějin spásy“ nebo „historické žalmy“. Mnohé z nich vyzývají Boží lid, aby se poučil ze svých dějin, a to zejména ze svých chyb a z omylů svých předků. Některé historické žalmy obsahují důležitou hymnickou vsuvku, která vyzdvihuje minulé Boží skutky, které udělal ve prospěch Božího lidu, a posiluje důvěru lidí v Hospodina. Jen on totiž může vysvobodit lidi z nesnází a díky své věrnosti to i skutečně dělá.

Zvláštní přitažlivost historických žalmů je v tom, že nám pomáhají vnímat naše životy jako součást dějin Božího lidu a chápat tyto dějiny jako naše vlastní. Vzhledem k tomu, že jsme se prostřednictvím Krista stali součástí velké rodiny Božího lidu všech dob (Ř 8,15; Ř 9,24–26; Ga 4,6.7), historické dědictví starověkého lidu Izraele je popisem i našeho duchovního původu. Proto se nejen můžeme, ale také bychom se měli poučit z jejich minulosti, která je v duchovním smyslu také naší minulostí.

Je důležité si uvědomit, že každá generace Božího lidu hraje sice časově ohraničenou, ale v celkovém významu důležitou roli. Právě na Božím lidu Bůh totiž odhaluje své svrchované záměry a tím zjevuje i podstatu svého charakteru, o který jde ve velkém sporu.

Osnova lekce

Studium této lekce se zaměřuje na tzv. „historické žalmy“, tedy ty, které nabízejí pohled zpět do dějin izraelského národa. Naučení hledají jak v pádech a omylech Božích dětí, tak i v tom, jak je Bůh ve své milosti vedl.

- Ž 78: Poučení z vlastních chyb v minulosti (neděle)
- Ž 105: Poučení z velkých Božích činů minulosti (pondělí)
- Ž 106: Naučení o lidské slabosti a Boží milosti (úterý)
- Ž 80: Naučení o Boží spravedlnosti i milosti (středa)
- Ž 135: Naučení o Boží svrchovanosti (čtvrtek)

HOSPODINOVA NEUSTÁLÁ VĚRNOST

⁵²Ale svůj lid vedl jako ovce, jako stádo je převedl pouští, ⁵³vodil je bezpečně, strach mít nemuseli, jejich nepřátele pohltilo moře. ⁵⁴Dovedl je až k území své svatyně, k této hoře, kterou pravici svou získal. ⁵⁵Vypudil před nimi pronárody, jejich zem rozměřil na dědictví, v jejich stanech ubytoval izraelské kmeny. ⁵⁶Ale pokoušeli ho a vzdorovali Bohu nejvyššímu a nedbali na svědectví jeho, ⁵⁷odpadali, byli věrolomní jak otcové jejich, selhávali jako záluďný luk. ⁵⁸Na posvátných návrších ho uráželi, svými modlami ho podnítili k žárlivosti. ⁵⁹Bůh se rozlítí, když to vše slyšel, velmi si zprotivil Izraele: ⁶⁰opovrhl svým příbytkem v Šílu, stanem, v němž přebýval mezi lidmi. (Ž 78,52–60)

Osobní studium

Přečti si Ž 78. Která tři klíčová historická období jsou zdůrazněna v tomto žalmu? Jaká poučení se podle Asafa v těchto příbězích opakují?

Ohlédnutí se za minulostí Izraele zdůrazňuje na jedné straně Boží věrnost a na straně druhé nevěrnost Izraele. Takový pohled do minulosti by měl být poučením pro budoucí generace, aby neopakovaly chyby svých předků, ale aby lidé důvěřovali Bohu a zůstali věrni jeho smlouvě. Žalmista používá dějiny jako podobenství (Ž 78,2), což znamená, že bychom se i my měli zamýšlet nad poselstvím žalmu a hledat to nejdůležitější, co by mělo ovlivnit náš život. Text 78,2 můžeme chápat i jako prorocký popis Ježíšovy metody vyučování pomocí podobenství (Mt 13,34.35).

Žalm připomíná dobu Exodu (Ž 78,9–54), dobývání Kenaanu (Ž 78,55–64) a čas vlády krále Davida (Ž 78,65–72). Ukazuje slavné Hospodinovy skutky a zároveň důsledky toho, že lidé porušili smlouvu s Bohem. Dějiny Izraele vyprávějí i o mnoha formách nevěrnosti lidí vůči Bohu, zejména uctívání pohanských božstev (Ž 78,58).

Žalmista klade důraz na kořeny nevěrnosti Izraele: lidé zapomínali, co pro ně Bůh

udělal, jejich jednání bylo naplněno nedůvěrou, pokoušením Boha (Ž 78,18.41.56), vzbouřili se proti němu a nerespektovali jeho zákon, smlouvu ani svědectví (Ž 78,10.37.56). Zdůrazněním těchto konkrétních oblastí nevěrnosti žalmista naznačuje, že skutečnost, že si Bůh velice „zprotivil Izraele“ (Ž 78,59), vyplynula z největšího hříchu – lidé nedůvěřovali Hospodinu (Ž 78,7.8).

Při čtení žalmu nás ohromí opakovaná tvrdohlavost a duchovní slepota lidí, která ostře kontrastuje s Hospodinovou bezmeznou trpělivostí a milostí. Proč měla každá následující generace problém poučit se ze zkušeností předchozích generací?

Dříve než se pustíme do odsuzování minulých generací, měli bychom přemýšlet o sobě. Nezapomínáme i my někdy na Boží zázraky v našich životech? Nezanedbáváme závazky jeho smlouvy s námi? Žalm 78 v žádném případě nenabádá lidi, aby spoléhali na vlastní skutky. Naopak, poukazuje na marnost lidské vůle, nevychází-li z neustálého uvědomování si Boží věrnosti a každodenního přijímání jeho milosti. Neúspěšné boje Božího lidu (Ž 78,9.62–64) ilustrují důležitou myšlenku Žalmu 78 o tom, že jakékoli lidské úsilí, které není založeno na věrnosti Bohu, je odsouzeno k neúspěchu.

Aplikace

Co ses naučil (nebo by ses měl naučit) ze svých minulých chyb?

OSLAVA BOHA A PŘIPOMÍNÁNÍ SI MINULOSTI

¹Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno, uvádějte národům ve známost jeho skutky, ²zpívejte mu, pějte žalmy, přemýšlejte o všech jeho dívech, ³honoste se jeho svatým jménem, ať se zaraduje srdce těch, kteří hledají Hospodina! ⁴Dotazujte se na vůli Hospodinovu a jeho moc, jeho tvář hledejte ustavičně. ⁵Připomínejte divy, jež vykonal, jeho zázraky a rozsudky jeho úst, ⁶potomkové Abrahama, jeho služebníka, Jákobovi synové, jeho vyvolení! (Ž 105,1–6)

Osobní studium

Přečti si Žalm 105. Které historické události připomíná tento žalm? Jaká ponaučení z těchto událostí zdůrazňuje autor žalmu?

Žalm 105 připomíná klíčové události, které formovaly smluvní vztah mezi Hospodinem a jeho lidem. Zaměřuje se na Boží smlouvu s Abrahamem, která se týkala zaslíbené země pro něj a jeho potomky. Tento slib byl znovu potvrzen Izákovi a Jákobovi a naplnil se u Josefa, Mojžíše, Árona a během dobývání Kenaanu. Připomínáním minulých Hospodinových skutků žalm posiluje naději všech generací Božího lidu, protože obdivuhodné Boží skutky v minulosti jsou zárukou neměnné Boží lásky k jeho lidu po všechny časy (Ž 105,1–5.7.8).

Žalm 105 se podobá Žalmu 78 (viz včerejší lekci) tím, že zdůrazňuje Boží věrnost během celé historie vyvoleného národa. Oba žalmy tak nejen slaví Boha, ale snaží se inspirovat i posluchače (čtenáře) k věrnosti Hospodinu. Na rozdíl od Žalmu 78 však Žalm 105 nepřipomíná minulé chyby lidí, protože sleduje odlišný cíl.

Autor Žalmu 105 se snaží převyprávět dějiny izraelského národa prostřednictvím

života největších patriarchů. Poukazuje na prozřetelné Boží vedení a také na to, jak patriarchové trpělivě snášeli potíže. Tuto jejich vytrvalou věrnost Bůh bohatě odměnil. Žalm 105 proto zve lidi, aby následovali víru patriarchů a s důvěrou očekávali Boží vysvobození, které přijde v pravý čas.

Žalm 105 obsahuje hymnickou poznámku (Ž 105,1–7), která připomíná, že chce-li Boží lid skutečně oslavovat Boha, potřebuje nejprve znát své dějiny. Historie nám pomáhá upevnit naši víru a přináší nám nespočet důvodů, proč chválit Boha.

O těch, kdo uctívají Boha, mluví text jako o potomcích Abrahama a synech Jákoba (Ž 105,6). Jsou vlastně naplněním Božího zaslíbení daného Abrahamovi, neboť jejich prostřednictvím se z Abrahama stal „velký národ“ (Gn 15,3–6). Žalmista podtrhuje kontinuitu mezi patriarchy a následujícími generacemi Božího lidu. Text zároveň zdůrazňuje, že „je to Hospodin, náš Bůh, kdo soudí celou zemi“ (Ž 105,7). Jde o napomenutí věřícím, aby nezapomněli, že „naš Bůh“ je svrchovaným Pánem celého světa a že jeho láskyplná dobrota se vztahuje na všechny národy (Ž 96,1; Ž 97,1). Tato jasná výzva k věrnosti je určena každé generaci věřících.

Aplikace

Cítíme se (jako adventisté) být Abrahamovými potomky? Co se můžeme naučit ze zmíněných dějin Božího lidu my dnes?

POKÁNÍ A PŘIPOMÍNÁNÍ MINULOSTI

⁴⁰Hospodin vzplál hněvem proti svému lidu, svoje dědictví si zhnusil, ⁴¹vydal je do rukou pronárodů, vládl jim ti, kdo je měli v nenávisti. ⁴²Utiskovali je jejich nepřátelé, byli jimi pokořeni, dostali se do područí. ⁴³Mnohokrát je vysvobodil; svými nápady však vzpírali se opět, ale na svou nepravost jen dopláceli. ⁴⁴On jejich soužení viděl, slyšel jejich bédování, ⁴⁵kvůli nim si připomínal svoji smlouvu, ve svém velkém milosrdenství měl s nimi soucit. ⁴⁶Dal jim dojít sli-tování u všech, kteří je odvedli do zajetí. ⁴⁷Hospodine, zachraň nás, náš Bože, shromáždí nás z pronárodů, tvému svatému jménu budeme vzdávat chválu, budeme tě chválit chvalozpěvem. ⁴⁸Požehnán buď Hospodin, Bůh Izraele, od věků až na věky! A všechen lid ať řekne: „Amen.“ Haleluja. (Ž 106,40–48)

Osobní studium

Které historické události popisuje Ž 106? Na jaká ponaučení zaměřuje autor naši pozornost?

Také 106. žalm připomíná důležité události z dějin Izraele, včetně exodu, pobytu na poušti a života v Kenaanu. Mluví o ohavných hříších otců, které vyvrcholily v generaci odvedené do vyhnanství. Žalm téměř jistě vznikl v době, kdy se národ nacházel v Babylónu nebo po návratu ze zajetí. Žalmista, inspirovaný Duchem svatým, popsal nejen historické události související s vyhnanstvím, ale zformuloval i poučení z této národní tragédie.

Podobně jako jiné žalmy, i tento žalm poukazuje na Boží věrnost smlouvě milosti, díky níž zachránil svůj lid v minulosti (Ž 106,45). Vyjadřuje naději, že Bůh opět projeví svému kajícímu lidu přízeň a dovede ho zpět (Ž 106,47). Prosba o vysvobození není nějaké zbožné přání, ale modlitba víry založená na ujištění, že Bůh již v minulosti svůj lid opakovaně zachránil (Ž 106,1–3) a že je vytrvalý ve věrnosti smlouvě, kterou uzavřel se svým lidem.

Připomenutí selhání Izraelců v dějinách je v Ž 106 neoddělitelně spojeno s vyznáním hříchů a uznáním, že nejsou lepší než jejich předkové. Současná generace přiznává, že je ještě horší než minulé generace. Uvědomuje si totiž následky nepravostí svých předků a to, jak Bůh uplatnil svou velkou trpělivost a milost při jejich záchraně, byť v minulosti záměrně kráčeli špatnými cestami.

Pokud toto propojení s minulostí platilo pro Boží lid v době babylónského vyhnanství, i my bychom si měli být vědomi následků hříchu a také velikosti Boží milosti a důležitosti pokání. Nemluvě o tom, že dnes víme o Boží zachraňující milosti nejen z dějin Izraele, ale také prostřednictvím jejího zjevení v Ježíši Kristu na kříži.

Dobrou zprávou Ž 106 je, že Boží vytrvalá láska je vždy větší než hříchy lidí (Ž 106,8–10.30.43–46). Klíčová úloha Mojžíše a Pinchase při odvracení Božího hněvu poukazuje na význam a důležitost Kristovy přímělné služby ve prospěch věřících. Jen díky osobní zkušenosti s Boží milostí můžeme ve svém životě prožívat příběh záchrany.

Aplikace

Biblický text říká: „Rychle však na jeho činy zapomněli, nečekali trpělivě na jeho pokyn“ (Ž 106,13). Proč i my zapomínáme a jsme netrpěliví? Jak to můžeme změnit?

PODOBENSTVÍ O HOSPODINOVĚ VINICI

⁸Bože zástupů, obnov nás, ukaž jasnou tvář a budem zachráněni! ⁹Vinnou révu z Egypta jsi vyňal, vypudil jsi pronárodů a ji jsi zasadil. ¹⁰Připravil jsi pro ni všechno, zapustila kořeny a rozrostla se v zemi. ¹¹Hory přikryla svým stínem, její ratolesti jsou jak Boží cedry, ¹²rozložila výhonky až k moři a své úponky až k Řece. ¹³Proč pobořils její zídky? Aby trhali z ní všichni, kdo jdou kolem? ¹⁴Rozrývá ji kanec z lesa a spásá ji polní havěť. ¹⁵Bože zástupů, navrať se, shlédni z nebe, popatř, ujmi se té révy, ¹⁶kmene, který pravice tvá zasadila, letorostu, jež sis vypěstoval. (Ž 80,8–16)

Osobní studium

Přečti si Ž 80. Jak je Boží lid zobrazen v tomto žalmu? Co je obsahem jeho modliteb?

Izrael je zobrazen jako réva, kterou Bůh přenesl z Egypta, země útlaku, a „zasadil“ do zaslíbené země hojnosti. Obraz révy vyjadřuje Boží vyvolení Izraele a jeho všestrannou péči o něj (viz Gn 49,11.12.22; Dt 7,7–11).

V Ž 80 je však Boží vinice předmětem jeho hněvu (Ž 80,13). Proroci oznamují zničení vinice jako znamení Božího soudu, protože réva se zkazila a začala nést plané ovoce (Iz 5,1–7; Jr 2,21).

Text tohoto žalmu se nezabývá důvody Božího soudu. V souvislosti s hloubkou Boží milosti je žalmista zmatený tím, že Bůh může tak dlouho odpírat lidu svou přítomnost. Napětí mezi Božím hněvem a soudem na jedné straně a Boží milostí a odpuštěním na straně druhé vyvolává v žalmistovi

strach, že Boží hněv může nakonec zvítězit a zcela zničit jeho lid (Ž 80,17).

Přečti si Nu 6,22–27. Jak toto požehnání připomíná Ž 80?

Refrén 80. žalmu připomíná slova áronovského požehnání, podle nichž měl Hospodin neustále žehnat svému lidu (Nu 6,22–27). Refrén žalmu zdůrazňuje naději, že Boží milost zvítězí nade vším, co způsobuje potíže a trápení lidu: „Bože, obnov nás, ukaž jasnou tvář a budem zachráněni“ (Ž 80,4; viz také Ž 80,8.20).

Hebrejské slovo překládané jako „obnovit“ (ČEP) zde vychází ze slovesa, jehož význam je „navrát“ (BK; B21). V Bibli opakovaně zaznívá tehdy, když Bůh volá svůj zbloudilý lid, aby se k němu vrátil. Tento koncept je úzce spojen s myšlenkou pokání, odvrácení se od hříchu a návratu k Bohu. „Dám jim srdce, aby mě poznali, že já jsem Hospodin. Budou mým lidem a já jim budu Bohem, neboť se ke mně navrátí celým srdcem“ (Jr 24,7).

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost s pokáním ve chvíli, kdy se chce člověk vrátit k Bohu?

HOSPODINOVA SVRCHOVANOST V DĚJINÁCH

⁶Všechno, co Hospodin chce, to činí na nebesích i na zemi, v mořích i ve všech propastných tůních. ⁷Přivádí mlhu od končin země, dešť provází blesky, ze svých zásobnic vyvádí vítr.

⁸Prvorozené Egypta pobil od člověka po dobytče. ⁹Znamení a zázraky sesílal na tebe, Egypte, na faraóna, na všechny jeho služebníky. ¹⁰Pobil mnohé pronárody a zahubil smělé krále, ¹¹krále Emorejců Síchona a básanského krále Óga i všechna království Kenaanu. ¹²Jejich země předal do dědictví, do dědictví Izraeli, svému lidu. ¹³Hospodine, tvé jméno je věčné, budeš připomínán ve všech pokoleních, Hospodine. (Ž 135,6–13)

Osobní studium

Jaké historické události připomíná autor v Ž 135? Jaké poučení z nich čerpá?

Žalm 135 vyzývá Boží lid, aby chválil Hospodina za jeho dobrotu a věrnost projevenou ve stvoření (Ž 135,6.7), při záchraně Izraele v době exodu (Ž 135,8.9) a při obsazení zaslíbené země (Ž 135,10–12).

Hospodin prokázal svou milost tím, že si vyvolil lid Izrael za své zvláštní vlastnictví (Ž 135,4). Výraz „zvláštní vlastnictví“ vyjadřuje smluvní vztah mezi Hospodinem a jeho lidem (Dt 7,6–11; 1Pt 2,9.10). Vyvolení Izraele se zakládá na Hospodinově vůli, a proto Izrael nemá důvod cítit se nadřazen nad ostatními národy. Ž 135,6.7 ukazuje, že Hospodinovy dokonalé záměry se světem nezačaly vyvolením Izraele, ale stvořením. Proto by měl Izrael pokorně plnit úlohu, kterou mu Bůh svěřil v souvislosti se svým plánem spasení pro celý svět.

Popis velkých Božích skutků ve prospěch jeho lidu (Ž 135,8–13) vrcholí zaslíbením, že „obhájí“ svůj lid a bude s ním mít

soucit (Ž 135,14). Bůh u soudu obhájí a zbaví viny utlačované a chudé (Ž 9,5; Ž 7,9; Ž 54,3; Da 7,22). Zaslíbení spočívá v tom, že Hospodin bude hájit svůj lid a bránit ho (Gn 32,36). Cílem Ž 135 je tedy inspirovat Boží lid, aby důvěřoval Hospodinu a zůstal věrný své smlouvě s ním.

Hospodinova věrnost projevovaná svému lidu vede žalmistu k ujištění o bezcennosti model a k pochopení naprosté svrchovanosti Hospodina (Ž 135,15–18). Spoléhání se na modly činí jejich ctitele stejně neschopnými a bezmocnými, jako jsou jejich modly (Ž 135,18). Žalm ukazuje, že Boha je třeba chválit jako Stvořitele i Spasitele svého lidu. Toto je mocně vyjádřeno v navzájem se doplňujících verzích čtvrtého přikázání Desatera (Ex 20,8–11, Dt 5,12–15). Protože Boží moc projevená při stvoření a v dějinách nemá ve světě obdoby, Boží lid by se měl vždy spoléhat na Hospodina a uctívat pouze jeho. Jako náš Stvořitel a náš Vykupitel by měl být uctíván pouze on sám; uctívání čehokoli nebo kohokoli jiného je modloslužba.

Aplikace

Jak se můžeme ujistit, že se v životě nespoleháme na žádné modly? Proč může být modlářství jednodušší, než si běžně uvědomujeme?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si Skutky 7 a Židům 11. Co je podle Nového zákona konečným cílem toho, jak Bůh vede svůj lid v dějinách?

Historické žalmy jsou mocným svědectvím o Boží věrnosti svému lidu. Každá událost v dějinách Božího lidu byla krokem jeho prozřetelnosti vedoucím ke konečnému naplnění Božího zaslíbení o Spasiteli světa v osobě Ježíše Nazaretského. Četné a často bolestivé zkoušky vedly Boží lid k pochybnostem a myšlence, že je Bůh opustil. Bůh však měl vše stále pod svou kontrolou a šlo o součást jeho plánu, protože jen on je nejvyšším Pánem dějin. Žalmista obratně připomíná, že ani nelobajlnost lidí Boha nepřiměje, aby zapomněl na svůj lid, nezachoval mu věrnost a nesplnil svá zaslíbení. Nekající skupiny a jednotlivci však byli vyloučeni z požehnání smlouvy a jejich nechvalný konec slouží jako trvalé varování, že život bez Boha, nebo dokonce život namířený proti němu vede ke zničení lidí.

Žalmy povzbuzují Boží děti v každé době, aby doufaly v Hospodina a zůstaly mu věrné. „Do budoucnosti se nemusíme ničeho obávat, jediné toho, že bychom zapomněli na cestu, po níž nás Pán vedl, a na to, co nás v minulosti učil“ (LS 196).

Aby Boží lid šel nebojácně vpřed, potřebuje znát fakta ze své historie. Ellen G. Whiteová radí věřícím, aby četli Ž 105 a 106 „alespoň jednou týdně“ (TM 98).

Dějiny Božího lidu ukazují, že všechna zaslíbení, která dal Bůh ve svém Slově, se naplní. To zahrnuje nejen Boží zaslíbení, že se o nás bude starat v přítomnosti, ale také zaslíbení druhého příchodu Ježíše Krista, který založí Boží království spravedlnosti a pokoje na nové zemi.

Otázky k rozhovoru

1. *Jaká požehnání plynou z toho, že si připomínáme věrné Boží vedení jeho lidu v minulosti? Co se stane, když zapomeneme nebo budeme vědomě přehlížet poučení z minulosti? Jak můžeme uplatnit stejný princip na nás, jako na církev povolanou plnit stejný úkol jako starověký Izrael?*
2. *Jak nás žalmy povzbuzují, abychom rozpoznávali Boží prozřetelnost v našem životě a projevili trpělivost a důvěru v Boží cesty, i když není snadné pochopit, proč do našeho života přicházejí různé bolestivé situace?*
3. *Jak můžeme v našich osobních a společných bohoslužbách položit větší důraz na studium dějin Božího lidu? Jak můžeme vytvořit příležitosti pro vyprávění našim dětem o tom, jak církev i nás osobně Bůh vedl?*

Touha po Bohu na Sijónu

Texty na tento týden

Ž 84; Zj 21,3; Ž 122; Ž 87; Ga 3,28.29; Mt 28,18–20; Ž 46; Ž 125

Základní verš

„Má duše zmirá steskem po Hospodinových nádvořích, mé srdce i mé tělo plesají vstříc živému Bohu!“ (Ž 84,3)

Sijón. Jméno, které původně označovalo návrší u hradeb Starého města v Jeruzalémě, avšak postupně se stalo symbolickým označením celé Chrámové hory, někdy i celého Jeruzaléma, ale především Hospodinova chrámu. Sijónské písně jsou pak radostné chvalozpěvy, které vyvyšují krásu Sijónu a svrchovanost Hospodina vládnoucího ze své svaté hory. Tyto žalmy často oslavují Hospodinův dům a vyjadřují svou lásku ke svatyni. Mnohé z těchto textů složili synové Kórača, kteří jako chrámoví hudebníci (1Pa 6,22) a strážci vchodu do svatyně (1Pa 9,19) měli přímou zkušenost s požehnáním Hospodinova domu.

Díky čemu je Sijón zdrojem naděje a radosti? Sijón představoval přítomnost živého Boha uprostřed lidu, s nímž uzavřel smlouvu. Jako je Izrael vyvoleným Božím lidem (Dt 7,6), tak Sijón je vyvoleným Božím místem (Ž 48,3; Ž 78,69). Hospodin vládne na Sijónu (Ž 99,1.2) a zde také založil svůj chrám (Ž 87,1.2). Sijón je tedy místem Božího požehnání a také útočištěm.

Požehnání ze Sijónu „přetéká“ a zaplavuje celou zemi, protože Hospodin a jeho milost přesahují hranice jakéhokoli svatého místa. Sijón je radostí celé země (Ž 48,3), což potvrzuje, že celá země skutečně patří Bohu.

Osnova lekce

Jedenáctá lekce se zaměřuje na velmi specifickou kategorii tzv. „sijónských žalmů“, které hovoří o Bohu a jeho vztahu k lidem, s odkazem na horu Sijón, která se stala synonymem pro Jeruzalém, a zvláště pro Boží chrám, místo jeho přítomnosti uprostřed izraelského lidu.

- Ž 84: Sijón – symbol setkávání s dobrým Bohem (neděle)
- Ž 122: Sijón – symbol pokoje s Bohem i lidmi (pondělí)
- Ž 87: Sijón – symbol Boží lásky ke všem národům (úterý)
- Ž 46: Sijón – symbol míru a bezpečí uprostřed problémů (středa)
- Ž 125: Sijón – symbol pevnosti a stálosti Božích dětí (čtvrtek)

„DEN V TVÝCH NÁDVOŘÍCH JE LEPŠÍ NEŽ TISÍCE JINDE“

²Jak jsou milé tvé příbytky, Hospodine zástupů! ³Má duše zmirá steskem po Hospodinových nádvořích, mé srdce i mé tělo plesají vstříc živému Bohu! ⁴Vždyť i vrabec přistřeší si najde, vlaštovka si staví hnízdo u tvých oltářů, aby svá mláďata zde uložila, Hospodine zástupů, můj Králi a můj Bože! ⁵Blaze těm, kdo bydlí ve tvém domě, mohou tě zde vždycky chválit. (Ž 84,2–5)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (Ž 84,2–5). Proč žal-mista touží přebývat v Hospodinově domě?

Žalmista „zmirá steskem po Hospodinových nádvořích“, aby mohl být navždy blízko živému Bohu (Ž 84,2.3). Právě Boží přítomnost (Ž 84,3) činí ze svatyně jedinečné místo. Zde mohou věřící obdivovat „Hospodinovu vlídnost“ (Ž 27,4; „hledět na Hospodinovu nádheru“; ČSP; viz také Ž 63,3) a „sytit“ se „dary tvého domu“ (Ž 65,5). Podle Ž 84 může člověk dosáhnout ve vztahu s Bohem jedinečného štěstí (blaha). Spočívá v tom, že Hospodina chválíme (Ž 84,5), nacházíme v něm sílu (Ž 84,6) a důvěřujeme mu (Ž 84,13). Svatyně je místo, kde se takový vztah rozvíjí společným uctíváním a společenstvím se spoluvěřícími. Živá Boží přítomnost ve svatyni dává věřícím zahlédnout slavné Boží království a „ochutnat“ věčný život.

Přečti si Žalm 84,6–13. Kdo může být požehnan tím, co představuje svatyně?

Text popisuje Boží požehnání jako něco, co ze svatyně vyzáruje i navenek. Tato požehnání přicházejí postupně na ty, kdo slouží ve svatyni (Ž 84,5), potom na poutníky na cestě do svatyně (Ž 84,6–11) a nakonec na všechny obyvatele země. Očekávání poutníků, že se ve svatyni setkají s Bohem, posiluje jejich víru (Ž 84,8). Zatímco síla cestovatele pod tíhou únavné cesty obvykle slábne, u poutníků do svatyně jejich síla roste tím více, čím jsou blíže ke svatyni.

Boží děti nesou pečeť Boží svatyně a vedou bezúhonný život (Ž 84,12). Právě tím Písmo charakterizuje spravedlivé, kteří mají právo pobývat v Hospodinově svatyni (Ž 15,1–3). Hospodin je zde nazván „sluncem“, což ukazuje, že tak jako sluneční paprsky, i požehnání ze svatyně má moc ozářit celou zemi (Ž 84,12). Ti, kteří prostřednictvím víry zůstávají spojeni s Bohem, přijímají jeho milost bez ohledu na místo, kde se zrovna nacházejí.

Aplikace

Přečti si Zj 21,3. O jaké naději se zde mluví v souvislosti s pozemskou svatyní? Co tato naděje pro nás znamená v souvislosti s budoucností?

„VYPROŠUJTE JERUZALÉMU POKOJ“

¹Poutní píseň, Davidova. Zaradoval jsem se, když mi řekli: Půjdem do Hospodinova domu!

²A naše nohy již stojí ve tvých branách, Jeruzaléme. ³Jeruzalém je zbudován jako město semknuté v jediný celek. ⁴Tam nahoru vystupují kmeny, Hospodinovy to kmeny, Izraeli na svědectví, vzdát Hospodinovu jménu chválu. ⁵Tam jsou postaveny soudné stolce, stolce Davidova domu.

⁶Vyprošujte Jeruzalému pokoj: Kéž v klidu žiji ti, kdo tě milují! ⁷Kéž je na tvých valech pokoj, kéž se tvé paláce těší klidu! ⁸Pro své bratry, pro své druhy vyhláší: „Budiž v tobě pokoj!“ ⁹Pro dům Hospodina, našeho Boha, usilují o tvé dobro. (Ž 122)

Osobní studium

Uvažuj o první části úvodního žalmu (Ž 122,1–5). Jaké jsou pocity věřících při jejich příchodu do Jeruzaléma? Co touží v Jeruzalémě najít?

Ž 122 vyjadřuje nadšení poutníků z jejich příchodu do Jeruzaléma. Poutě do Jeruzaléma byly radostnými událostmi. Boží lid se během roku třikrát sešel, aby si připomněl Boží dobrotu projevovanou v minulosti i současnosti (Dt 16,16). Jeruzalém byl středem života národa, protože byl „Izraeli na svědectví“ (Ž 122,4) a nacházely se tam „soudné stolce“ (Ž 122,5). Slova „Izraeli na svědectví“ se vztahují na svatyni, která se nazývala také „příbytek svědectví“ (Nu 1,50) a obsahovala „schránu svědectví“ (Ex 25,22). Soudné stolce jsou připomínkou soudního systému v Jeruzalémě (2S 8,15). Putování do Jeruzaléma se tedy spojovalo i s touhou domoci se spravedlnosti. Věrnost Bohu a spravedlnost lidem vždy měly jít ruku v ruce.

Uvažuj o druhé části úvodního textu (Ž 122,6–9). Co je hlavní modlitbou Božího lidu?

Modlitba za pokoj pro Jeruzalém je vyjádřením touhy po Božím požehnání pro město a jeho obyvatele. Tato modlitba sjednocuje věřící a přináší klid do jejich vzájemných vztahů (Ž 122,8). Jeruzalém mohl být městem pokoje jen tehdy, existoval-li mír mezi Bohem a jeho lidem a také mezi Božími dětmi navzájem. Modlitba za pokoj v Jeruzalémě tedy vyjadřuje výzvu Božimu lidu, aby žil nejen v pokoji s Bohem, ale aby tento pokoj naplnil i vzájemné vztahy. Díky tomuto klidu bude moci celý lid prosperovat (Ž 147,12–14).

Žalm nás učí, že modlitba za dobro společenství věřících je důležitou součástí modliteb Božích dětí, protože pouze silný a jednotný Boží lid může přinést světu radostnou zvěst o Božím pokoji a spasení (J 13,34.35).

Modlit se za mír „v Jeruzalémě“ je i dnes výsadou a zodpovědností všech věřících, protože udržuje živou naději na příchod Božího království míru na konci dějin. Toto království se bude týkat nejen města Jeruzaléma, ale i celého světa (Iz 52,7; Iz 66,12.13; Zj 21–22).

Aplikace

Jak můžeme usilovat o vztahy naplněné klidem a porozuměním? Jaké praktické kroky pro to můžeš učinit ty sám?

SIJÓN – DOMOV VŠECH NÁRODŮ

¹Pro Kórachovce, zpívaný žalm. Na posvátných horách založil svůj chrám. ²Hospodin miluje brány Sijónu nad všechny příbytky Jákobovy. ³Slavné věci hlásány jsou v tobě, město Boží! ⁴Připomenu Rahaba i Babel jakožto ty, kdo mě znají, také Pelišteu a Týr s Kúšem, každý z nich se zrodil tady. ⁵O Sijónu řeknou: V něm se zrodil ten i onen, a sám Nejvyšší jej činí pevným. ⁶Při soupisu lidských společenství Hospodin si zaznamená: Každý z nich se zrodil tady. ⁷A dají se do zpěvu a tance: Všechna spása pramení mi z tebe! (Ž 87)

Osobní studium

Co dělá ze Sijónu vážené a důležité místo? (Ž 87,1.2)

Ž 87 je hymnus oslavující Sijón jako mimořádné, Bohem vyvolené a milované město. Základ Božího chrámu je na hoře Sijónu (Ž 2,6; Ž 15,1). Na konci časů bude hora Sijón „povznesena“ nad všechny hory, což bude potvrzením, že Hospodin vládne nad celým světem (Iz 2,2; Ž 99,2; Mi 4,1). Ž 87 hovoří o Sijónu jako o „posvátných horách“, aby zdůraznil jeho majestát (Ž 133,3). Bůh „miluje brány Sijónu nad všechny příbytky Jákobovy“ (Ž 87,2). Tím vyjadřuje mimořádné postavení Sijónu mezi všemi ostatními místy v Izraeli, která byla v minulosti zvláštními místy shromažďování Božího lidu (například Sílo a Bétel). Žalm nám připomíná, že pravé uctívání Boha má probíhat podle pravidel, která stanovil – na místě, které určil, a předepsaným způsobem.

Jaké „slavné věci“ jsou hlásány v Sijónu podle úvodních veršů (Ž 87,3–7)?

Sijón přitahuje všechny národy k Bohu, a tak se hranice Božího království rozšiřují na celý svět. Všimněme si, že Bůh nezachází s ostatními národy jako s druhořadými lidmi. Sijón je označen za místo duchovního narození všech národů, které přijímají Hospodina jako svého Spasitele.

V Izraeli se soupis osob prováděl podle místa narození (Neh 7,5; L 2,1–3). Žalm třikrát uvádí, že národy se rodí na Sijónu, což znamená, že jim Hospodin dává novou identitu a uděluje jim všechny výsady zákoně narozených dětí Sijónu (Ž 87,4–6).

Ž 87 připomíná spasení Židů i pohanů a jejich sjednocení v jedné církvi prostřednictvím Kristovy vykupitelské služby (Ř 3,22; Ř 10,12; Ga 3,28.29; Ko 3,11). Popis prosperity Sijónu připomíná Danielovo vidění o tom, že Boží království – „kámen“ se stane velikou skálou (ČEP), horou (ČSP), která naplní celou zemi (Da 2,34.35.44.45). Podobně o něm mluví i Ježíšovo podobenství o Božím království, které se rozrůstá v obrovský strom hostící nebeské plectvo (Mt 13,32).

Aplikace

Sijón je připraven přivítat všechny lidi. Jak se to projevuje v uskutečňování velkého pověření církve kázat evangelium všem národům (Mt 28,18–20)? Jak tato myšlenka souvisí s výzvou kázat poselství tří andělů?

BEZPEČNOST A KLID SIJÓNU

²Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. ³Proto se bát nebudeme, byť se převrátila země a základy hor se pohnuly v srdci moří. ⁴Ať si jejich vody hučí, ať se pěňí, ať se hory pro jejich zpupnost třesou! ⁵Řeka svými toky oblažuje město Boží, svatyni příbytku Nejvyššího. ⁶Nepohne se, Bůh je v jeho středu, Bůh mu pomáhá hned při rozbřesku jitra. ⁷Pronárody hlučí, království se hroutí, jen vydá hlas a země se rozplývá. ⁸Hospodin zástupů je s námi, Bůh Jákobův, hrad náš nedobytný. (Ž 46,2–8)

Osobní studium

Jakým způsobem je v úvodním textu (Ž 46,2–8) zobrazen svět?

Žalm 46 podává velmi výstižný popis neklidného světa. Autor používá obrazy přírodních katastrof nebývalé intenzity (Ž 46,3.4). Rozbouřené vody často představují odbojné národy a různé problémy, které bezbožní způsobují ve světě (Ž 93,3.4; Ž 124,2–5). Kromě toho v Ž 46 obrazy přírodních katastrof představují svět ovládaný národy, které vedou války (Ž 46,7).

Takovému světu zjevně chybí poznání Boha. Pokud je totiž Bůh uprostřed svého lidu, lidé prožívají pokoj (Ž 46,5.6). Bůh však neopouští svět ani přesto, že ho svět odmítá. Bůh je přítomen na světě a je přítomen i uprostřed svého lidu. Bez ohledu na to, jaké bolestné a nepřijemné události se ve světě odehrávají, Bůh je s námi. Z pochopení této základní pravdy můžeme čerpat osobní nádeji a povzbuzení.

Hospodin, který je dokonalým útočištěm, je zdrojem trvalého klidu a bezpečí Sijónu.

Slovo, které zdůrazňuje bezpečnost Sijónu, je „ať“ (Ž 46,4). „Ať“ se svět topí v chaosu, Boží lid je v bezpečí. To znamená, že pokoj není výsledkem nepřítomnosti těžkostí a utrpení, ale je Božím darem jeho dětem, které mu důvěřují. Bezvýhradná důvěra v Boha může naplnit Boží děti klidem a jistotou i uprostřed bouře (Mt 8,23–27). V tomto kontextu se vynořuje otázka: Dovolí Bůh, aby se svět už navždy ničil svými špatnými rozhodnutími i činy?

Přečti si Ž 46,7–12. Jaká je Boží odpověď na násilí a ničení ve světě?

Bůh pozoruje nárůst zla ve světě s takovou nevolí, že jeho slovo, které stvořilo zemi, nyní způsobuje, že se země „rozplývá“ (Ž 46,7). Tato zkáza však nekončí zničením světa, ale jeho obnovou. Všimněme si, že Bůh rozšiřuje svůj pokoj od Sijónu až po konec země. Bůh způsobí, že války přestanou, a skoncuje s nástroji ničení, které používaly bezbožné národy (Ž 46,10). Tento Boží zásah je pro všechny věřící velkou nadějí. Naplní se při druhém příchodu Pána Ježíše Krista.

Aplikace

Jak se můžeme naučit prožívat pokoj a důvěřovat Bohu i ve velmi neklidném světě?

„JSOU JAKO HORA SIJÓN, NEPOHNE SE“

¹Poutní píseň. *Kdo doufají v Hospodina, jsou jak hora Sijón: nepohne se, strmí věčně.* ²Kolem Jeruzaléma jsou hory, kolem svého lidu je Hospodin, nyní i navěky. ³Nesetrvá žezlo zvůle na údělu spravedlivých, aby snad nevztáhli spravedliví své ruce k podlostem. ⁴Hospodine, prokaž dobro dobrým, těm, kdo mají přímé srdce! ⁵Ale ty, kdo uhýbají na své křivolaké stezky, zažene Hospodin s pachateli ničemností. Pokoj s Izraelem! (Ž 125)

Osobní studium

Jak jsou v textu Ž 125,1,2 zobrazení ti, kdo důvěřují Bohu?

Ti, kteří důvěřují Hospodinu, jsou přirovnáni k hoře Sijónu, symbolu vytrvalosti, pevnosti a síly. Nádherný výhled na hory obklopující město Jeruzalém inspiroval žalmistu, aby ocenil jistotu Boží ochrany (Ž 5,13; Ž 32,7,10). Na rozdíl od hor, které byly uctívány bezbožnými národy a které se zřítily do moře (Ž 46,3), symbolická pevnost a odolnost hory, na které stojí Jeruzalém, vzbuzuje hlubokou důvěru. Důvěra v Boží ochranu se stává ještě odvážnější tváří v tvář bolestné realitě, že zlo má jakoby neustále navrch. Přesto i uprostřed tohoto zla může mít Boží lid naději.

Jak jsou podle veršů Ž 125,3–5 pokoušeni spravedliví? Co z toho vyplývá pro nás?

Boží děti může nejen odrazovat či zarmovovat úspěch bezbožných, ale mohou být dokonce v pokušení následovat jejich cestu (Ž 73,2–13; Ž 94,3). Jakkoli pevná je hora Sijón, nemůže ochránit ty, kteří od Hospodina odcházejí. Spravedliví mají neustále svobodu rozhodnout se nepoužít své „ruce k podlostem“ (Ž 125,3) a nedat se po „křivolakých stezkách“ (Ž 125,5). Hospodin je spravedlivý a bude

soudit jednotlivce, kteří zůstanou ve vzpouře po boku ostatních svévolníků.

V tomto žalmu zaznívá výzva, aby Boží lid zůstal pevný ve víře a důvěřoval Hospodinu, podobně jako je hora Sijón jejich pevným útočištěm. To znamená, že i když nerozumíme všemu, co se v našem životě děje, můžeme nadále důvěřovat Boží dobrotě.

„Bibli, podobně jako jejího autora, nikdy zcela nepochopíme. Nedokážeme úplně vysvětlit tragický příběh o tom, jak zlo – hřích – přišlo na naši planetu. Nejsme schopni vyložit, jak se mohl Boží Syn stát člověkem. Nechápeme, jak nás Bůh může prohlásit za spravedlivé a jak dokáže vzkřísit mrtvé. To, že některé skutečnosti, o kterých Bible píše, nedokážeme vysvětlit, není důvod, abychom o Bibli pochybovali. I v přírodě je mnoho jevů, které nechápeme. Ani nejmoudřejší lidé nedokážou plně vysvětlit nejjednodušší formy života. Všude narážíme na jevy, kterým plně nerozumíme. Nemělo by nás tedy překvapovat, že i v duchovní oblasti narážíme na skutečnosti, které plně nechápeme. Náš rozum je příliš chabý na to, aby dokázal obsáhnout tolik informací. Bůh nám však poskytl dostatek důvodů, abychom mohli věřit, že on sám Bibli inspiroval.“ (SC 106.107; CVP 108)

Aplikace

Co pro tebe znamená zaslíbení, že kdo doufá v Hospodina, je jako hora Sijón?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Uvažujte o poselství textů Iz 40 a Iz 51,1–16.

Sijónské písně nám připomínají, abychom nikdy nezapomněli na Sijón a živou naději v Boží svrchovanou moc, kterou představuje. Přestože v životě přijímáme mnoho pozhledání vycházejícího z Boží svatyně, uskutečnění naší naděje na plný život a radost na Sijónu je stále před námi, v budoucnosti. Mnohé Boží děti touží se slzami v očích po nebeském Sijónu (Ž 137,1). Myslet na Sijón totiž neznamená jen jakousi letmou vzpomínku. Je důležité se opravdu soustředit na to, co je před námi, a rozhodnout se žít v souladu s Božím plánem (Ex 13,3; Ex 20,8).

Zpívání písní o Sijónu proto v sobě nese odhodlání udržet si a ještě posílit naději na obnovení Božího království na nové zemi (Zj 21,1–5). „Lidé obdařeni nesmrtelností tam budou nadšeně rozjímat nad zázraky stvořitelské moci a tajemstvím zachraňující lásky. Nebude tam krutý nepřítel, který by je sváděl, aby zapomněli na Boha. Budou mít dostatek příležitostí pro rozvoj svých vloh a schopností. Přijímání nových poznatků neunaví mysl a nevyčerpá tvůrčí sílu. Bude možno realizovat nejvelkolepější díla, uskutečnit neuvěřitelnější tužby, splnit nejkrásnější cíle. Přesto stále zůstanou nové výšiny, které bude možné zdolávat, nové divy hodné obdivu, nové skutečnosti, které bude možno odhalovat, nové úkoly, které budou rozvíjet rozumové, duševní i tělesné síly.“ (GC 677; VDV 436.437)

Závazek nezapomenout na Sijón je rozhodnutím poutníků na Boží cestě, že nikdy nepřijmou tento svět za svou vlast, ale budou čekat na nové nebe a novou zemi.

To je také důvod, proč mohou žalmy o Sijónu zpívat věřící všech generací, kteří touží žít v novém Jeruzalémě (Zj 3,12). Sijónské písně nás povzbuzují, abychom očekávali budoucí svět s nadějí. Zároveň nás však zavazují, abychom byli tady a právě teď prostředníky Boží milosti.

Otázky k rozhovoru

1. Jak můžeme duchovní a teologické principy týkající se Božího lidu na Sijónu, který byl skutečným místem v Jeruzalémě, aplikovat na církve a její poslání ve světě?
2. Jak dnes mohou věřící zůstat v Boží svatyni? (Viz J 1,14–18; Žd 12,22–24.)
3. Jak se podle Ž 87 stane Sijón městem všech národů? (Viz také Ř 5,10; Ef 2,11–16; Ko 1,19–23.)
4. Jak byste odpověděli člověku, který poukazuje na skutečnost, že bezbožným se v tomto světě daří, zatímco mnozí dobří lidé trpí? Proč je důležité přiznat, že dnes nemáme přesné odpovědi na všechno, co se kolem nás odehrává?

Chválu vzdejte Hospodinu

Texty na tento týden

Ž 134; Iz 42,10–12; Zj 14,3; Ž 15; Ž 101,1–3; Ž 96; Zj 14,6–12; J 4,23.24

Základní verš

„Budu zpívat Hospodinu po celý svůj život, svému Bohu zpívat žalmy, dokud budu.“ (Ž 104,33)

Během života naše zkušenost s Boží milostí a mocí roste. Měli bychom si pak spolu s žalmistou položit otázku: „Jak se mám odvděčit Hospodinu, že se mne tolikrát zastal“ (Ž 116,12)? Nejlepší odpovědí na tuto otázku je být věrný Bohu.

V žalmech není Izrael jen národem, ale také „velkým shromážděním“ (Ž 22,23.26; Ž 35,18). To odhaluje hlavní úkol, ke kterému byl Izrael povolán – společně chválit a oslavovat Boha a vydávat o něm svědectví jiným národům. Hospodin totiž chce, aby se k těmto chválám jeho lidu připojil celý svět. Jeho lidem jsou všichni spravedliví, kteří uctívají Hospodina a mají svou naději v něho a v jeho lásku.

Písmo označuje jako ideální společné chválení Hospodina ve společenství věřících. To samozřejmě neznamená, že by modlitba a chvála jednotlivce v Izraeli měly nějaký podřadný význam. Soukromé uctívání a chválení Boha tvoří základ pro společné uctívání (Ž 22,23.26) a plně se rozvíjí právě ve společenství věřících. Společenství, které chválí Hospodina, je v žalmech nazýváno také „kruh přímých“ (Ž 111,1). Lidé „přímého“ srdce znají Boha (Ž 36,11) a Bůh zná je (Ž 37,18). Tato skutečnost má vliv na celý jejich život.

Osnova lekce

V předposlední lekci budou stát v centru naší pozornosti žalmy „oslavné“, v nichž autoři chválí Hospodina, který jako jediný zasluhuje naši úctu. Zároveň uvidíme, jak tato oslava Hospodina a úcta před ním ovlivňuje život nás samotných.

- Ž 134: Oslava Hospodina a přijetí jeho požehnání (neděle)
- Ž 33,3; Ž 40,4: Oslava Hospodina „novou písní“ (pondělí)
- Ž 16: Oslava Hospodina a dar svatosti (úterý)
- Ž 96: Oslava Hospodina jako svědectví pro všechny národy (středa)
- Ž 40,7–9: Oslava Hospodina a život podle jeho vůle (čtvrtek)

„POZVEDEJTE RUCE KE SVATYNI“

¹Poutní píseň. Dobrořečte Hospodinu, všichni Hospodinovi služebníci, kteří stojíte v Hospodinově domě za nočního času. ²Pozvedejte ruce ke svatyni, dobrořečte Hospodinu! ³Hospodin ti žehnej ze Sijónu; on učinil nebesa i zemi. (Ž 134)

Osobní studium

Co říká o bohoslužbě Ž 134? Jaký je výsledek uctívání Hospodina?

Ž 134 připomíná áronovské požehnání z Nu 6,24–26 (viz také Ž 67,2) a vyzdvihuje požehnání jako základní princip a výsledek vztahu mezi Bohem a Izraelem. Lidé chválí Boha ve svatyni a Bůh žehná svému lidu ze Sijónu. Požehnání se vztahuje na celý život, protože Hospodin je Stvořitelem nebe a země. Zmínka o Sijónu jako o místě zvláštních Božích požehnání podtrhuje Hospodinovo smluvní pouto s jeho lidem. Ze smlouvy milosti tedy vyplývá, že Izrael na jedné straně využívá výsadu chválit Hospodina a na straně druhé je Hospodinem požehnan.

Jak uvedené texty charakterizují ty, kteří uctívají Hospodina?

Ž 18,2

Ž 36,2

Ž 113,1

Ž 134,1.2

Ž 135,1.2

Žalmy často mluví o těch, kdo ctí Hospodina, jako o jeho služebnících. Výraz „kteří stojíte v Hospodinově domě za nočního času“ (Ž 134,1) se pravděpodobně vztahuje na noční stráž levitů (1Pa 9,23–27) nebo na chvalozpěvy, kterými levité oslavovali Boha ve dne i v noci (1Pa 9,33).

Protože Izraelité uctívali neviditelného Boha, který nemohl být znázorněn obrazem ani sochou, svatyně sloužila k tomu, aby odrážela Hospodinovu slávu a poskytovala bezpečný prostor pro setkání hříšníků se svatým Králem. Tato setkání byla iniciována samotným Hospodinem a řídí se jeho ustanoveními a nařízeními.

„Přicházejte tedy k němu, kameni živému, jenž od lidí byl zavržen, ale před Bohem je ‚vyvolený a vzácný‘. I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům, abyste byli svatým kněžstvem a přinášeli duchovní oběti, milé Bohu pro Ježíše Krista“ (1Pt 2,4.5). Apoštol Pavel jen jinými slovy vyjadřuje stejné myšlenky, jaké jsou představeny v žalmech uvedených výše. Věřící, kteří se nyní stali svatým kněžstvem, vzdávají chválu a vděk Pánu Ježíši Kristu, Stvořiteli a Vykupiteli, za všechno dobré, co pro ně udělal.

Aplikace

Jako novozákonní věřící máme i kněžskou roli – jsme povoláni zprostředkovat světu evangelium. Jaké účinné způsoby a prostředky k tomu můžeme využít?

ZPÍVEJTE HOSPODINU NOVOU PÍSEŇ

¹Zaplesejte, spravedliví, Hospodinu, přímým lidem sluší se ho chválit. ²Hospodinu vzdejte chválu při citeře, zpívejte mu žalmy s harfou o deseti strunách. ³Zpívejte mu novou píseň, hrejte dobře za hlaholu polnic. (Ž 33,1–3)

²Všechnu naději jsem složil v Hospodina. On se ke mně sklonil, slyšel mě, když o pomoc jsem volal. ³Vytáhl mě z jámy zmaru, z tůně bahna, postavil mé nohy na skálu, dopřál mi bezpečně kráčet ⁴a do úst mi vložil novou píseň, chvalozpěv našemu Bohu. Uvidí to mnozí a pojme je bázeň, budou doufat v Hospodina. (Ž 40,2–4)

Osobní studium

Zj 5,9

Jaký je společný motiv textů Ž 33,3; Ž 40,4; Ž 96,1; Ž 98,1; Ž 144,9 a Ž 149,1?

Zj 14,3

Žalmy vyzývají lidi, aby zpívali „novou píseň“. Co to znamená? Cílem „nové písně“ je opětovné uznání Hospodinova majestátu a jeho svrchovanosti nad světem a vyjádření vděčnosti za jeho péči a spasení jako Stvořitele a Soudce země. Osvobození od nepřátel a od smrti a zvláštní Boží přízeň projevená Izraeli, to jsou některé z dalších motivů proč zpívat „novou píseň“. Zatímco jiné písně také chválí Hospodina za jeho milující laskavost a zázraky, „nová píseň“ je výjimečná tím, že vyjadřuje znovu upřímnou radost a příslib obnovení oddanosti Bohu. Nové prožití Božího vysvobození inspiruje lidi, aby znovu uznali Hospodina za svého Stvořitele a Krále. Mezi témata, která se v žalmech objevují při zpívání „nové písně“, patří mimo jiné důvěra v Boha a chvála jeho úžasných skutků a vysvobození ze soužení.

Co se můžeme naučit o „nové písni“ z těchto biblických textů?
Iz 42,10–12

Boží lid, Izrael, je popisován láskyplnými výrazy jako lid, „který je mu blízký“ (Ž 148,14). To naznačuje, že Izrael má mezi stvořenými lidmi zvláštní postavení, ze kterého vyplývá i důležitá přednost a povinnost chválit Boha. Bible povzbuzuje věřící všech generací, aby zpívali „novou píseň“ k chvále svého Vykupitele. „Nová píseň“ je tedy i svědectvím o spasení v krvi Beránka. Může vyjadřovat píseň, kterou ještě nikdo neslyšel a která připomíná živou zkušenost Boží milosti v životě člověka. „Nová píseň“ může být i vyjádřením naděje, očekávání jedinečného a mimořádného zážitku ze setkání s Božím majestátem v budoucnosti. Právě uctívání představuje mnohem víc než jen přinášení obětí a darů. Právě uctívání totiž odráží živý vztah s Bohem, který je vždy svěží a dynamický. V určitém smyslu by se dalo říci, že „nová píseň“ je každodenním vyjádřením naší lásky k Bohu a vděčnosti za vše, co pro nás udělal.

Aplikace

Premýšlej o Božím požehnání ve tvém životě. Pokud bys měl právě dnes zazpívat „novou píseň“, jaký by byl její text?

„HOSPODINE, KDO SMÍ POBÝVAT VE TVÉM STANU?“

¹Davidův. *Hospodine, kdo smí pobývat v tvém stanu, kdo smí bydlet na tvé svaté hoře?* ²Ten, kdo žije bezúhonně, ten, kdo jedná spravedlivě, ten, kdo ze srdce zastává pravdu. (Ž 15,1.2)

³Kdo vystoupí na Hospodinovu horu? A kdo stanout smí na jeho svatém místě? ⁴Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí, ten, kdo nezneužije mou duši, ten, kdo nepřisáhá lstivě. ⁵Ten dojde pozhánání od Hospodina, spravedlnosti od Boha, své spásy. ⁶To je pokolení těch, kdo se na jeho vůli dotazují. Ti, kdo hledají tvou tvář – toť Jákob. (Ž 24,3–6)

Osobní studium

Ž 101,1–3

Kdo je podle Ž 15 hoden uctívat Boha v jeho přítomnosti?

Text žalmu odpovídá na položenou otázku shrnutím požadavků, které nacházíme již v Božím zákoně a u proroků: ten, jehož činy („jedná spravedlivě“) a charakter („ze srdce“) (Ž 15,2; viz také Dt 6,5; Mi 6,6–8) odrážejí činy a charakter Boží. Svatyně byla svatým místem a vše v ní, včetně kněží, bylo odděleno pro Boha. Svatost je tedy povinným požadavkem pro vstup do Boží přítomnosti. Svatost Izraele měla být úplná: uctívání mělo být propojeno s morálními zásadami a mělo se týkat všech oblastí života. Zákon byl dán Božím lidu, aby mohl naplnit svůj největší potenciál, tedy žít jako královské kněžstvo. Královské kněžství zahrnuje svatý život v Boží přítomnosti a zprostředkování požehnaní smlouvy i jiným národům.

Co podle uvedených textů znamená být „čistý“ nebo „bezúhonný“?
Ž 24,3–6

K vyjádření čistoty, bezúhonnosti a dokonalosti se ve Starém zákoně používá slovo *tamim*. „Čisté“ nebo „bezúhonné“ srdce je nejdůležitější charakteristikou těch, kdo slouží Bohu. „Dokonalá“ réva je celá, nepoškozená a zdravá (Ez 15,5). Obětní zvířata musela být *tamim*, tedy bez vady (Lv 22,21–24). „Dokonalá“ řeč je naprosto pravdivá (Jb 36,4). „Dokonalé srdce“ je tedy srdce čisté (Ž 24,4) a bezúhonné (Ž 15,2). Hledá Boha (Ž 24,6) a je obnoveno Božím odpuštěním (Ž 51,4–12). Bezúhonný život pramení z uznání Boží milosti a jeho spravedlnosti. Boží milost inspiruje a umožňuje Božím služebníkům žít v bázni před Hospodinem. Je to život ve společenství s Bohem a v podřízení se jeho slovu. Oddaný a zbožný život oslavuje Boha, ne člověka. Za povšimnutí stojí, že většina požadavků v Ž 15 je uvedena formou záporu (Ž 15,3–5). Nejde o to, abychom si svým jednáním získali Boží přízeň, ale abychom se vyhýbali tomu, co nás od Boha odděluje.

Aplikace

Díky jakým vědomým rozhodnutím se můžeme chránit před jednáním, které nás odvádí od Boha? Jaké jednání odvádí od Boha tebe? Jak se mu můžeš vyhnout?

„VYPRAVUJTE MEZI PRONÁRODY O JEHO SLÁVĚ“

*1*Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívej Hospodinu, celá země! *2*Zpívejte Hospodinu, dobrořečte jeho jménu, zvěstujte den ze dne jeho spásu, *3*vypravujte mezi pronárody o jeho slávě, mezi všemi národy o jeho dívech, *4*neboť veliký je Hospodin, nejvyšší chvály hodný, budí bázeň, je nad všechny bohy. (Ž 96,1–4)

Osobní studium

O jakých různých možnostech uctívání hovoří Ž 96?

Uctívání Hospodina zahrnuje zpívání k jeho oslavě (Ž 96,1,2), dobrořečení jeho jménu (Ž 96,2), vyprávění o jeho dobrotě a velikosti (Ž 96,3,4) a přinášení darů do jeho chrámu (Ž 96,8). Kromě těchto známých věcí Ž 96 vyzdvihuje jednu méně zjevnou možnost uctívání, kterou je nadšené vyprávění o Hospodinu a jeho království jiným národům (Ž 96,2,3,10).

Zpívání, chválení, přinášení darů a sdílení evangelia nejsou oddělené, nezávislé činy. Jedná se spíše o různé projevy uctívání. Svědectví o spasení v Kristu všem národům dává chválení smysl a uctívání obsah. Všimněme si, jak se důvody k uctívání shodují s poselstvím, které máme hlásat jiným národům: „veliký je Hospodin, nejvyšší chvály hodný, budí bázeň, je nad všechny bohy“ (Ž 96,4), protože „všechna božstva národů jsou bůžci, ale Hospodin učinil nebe“ (Ž 96,5), „Hospodin králuje“ (Ž 96,10) a „přichází soudit zemi“ (Ž 96,13). Cílem evangelizace je tedy sjednotit ostatní národy s Božím lidem a spojit celé stvoření v uctívání Hospodina (Ž 96,11–13).

Uctívání pramení z vnitřního uznání toho, že Hospodin je Stvořitel, Král a Soudce (Ž 96,5,10,13). Uctívání tedy zahrnuje připomínání minulých Božích činů (stvoření), slavení jeho zázraků v současnosti (Bůh udržuje svět a vládne) a očekávání jeho budoucích skutků (soud na konci času a nový život v novém nebi a na nové zemi).

Soud v žalmech znamená obnovení božského řádu týkajícího se klidu, spravedlnosti a všeobecného blaha ve světě, který v současnosti trpí pod vlivem nespravedlnosti, bolesti a smrti. Proto se celá země raduje v očekávání Božích soudů (Ž 96,10–13; Ž 98,4–9). Skutečnost, že Hospodin je spravedlivý Soudce, by měla lidi motivovat, aby ho uctívali ve svaté bázni. Měli by si uvědomit, že uctívání nemohou brát na lehkou váhu (Ž 96,9). Uctívání zahrnuje obrovskou radost a důvěru (Ž 96,1,2,11–13) a také svatou bázeň a úctu (Ž 96,4,9).

Výzva Ž 96 uctívat Stvořitele a Soudce se odráží v závěrečném zvěstování evangelia světu, jak ho nacházíme v poselství tří andělů ze Zj 14,6–12. Zdá se, že tento žalm obsahuje témata, která budeme hlásat na konci dějin: stvoření, spasení („věčné evangelium“), uctívání a soud.

Aplikace

Porovnej Ž 96 s poselstvím tří andělů (Zj 14,6–12). V čem přináší stejné základní pravdy jako poselství na konci času, které máme ohlašovat světu?

KDYŽ BŮH NEMÁ RADOST Z OBĚTÍ

⁷Obětní hod ani oběť přídavnou sis nepřál, nýbrž protesals mi uši; nežádals oběť zápalnou ani oběť za hřích. ⁸Tu jsem řekl: Hle, přicházím, jak ve svitku knihy o mně stojí psáno. ⁹Plnit, Bože můj, tvou vůli je mým přáním, tvůj zákon mám ve svém nitru. (Ž 40,7-9)

²³Ale přichází hodina, ano, již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili. ²⁴Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě. (J 4,23,24)

Osobní studium

Jakému důležitému problému se věnují uvedené texty? Proč Bůh nemá radost z obětí, ačkoli je přikázal ve svém Slově (Gn 20,24)?
Ž 40,7-9

Ž 50,7-23

Ž 51,18-21

Podobně jako proroci, i žalmisté kritizují nesprávné pohnutky a způsoby uctívání. Hlavní myšlenkou těchto textů není Hospodinův odpor vůči přinášení obětí a slavení svátků Izraele, ale příčinou této silné nevole je prudký rozpor mezi povrchním uctíváním a skutečnou zbožností.

Bůh nekárá lidi za přinesené oběti, ale za bezbožnost a skutky nespravedlnosti, které páchají ve svém osobním životě (Ž 50,8.17-21). Autoři žalmů nevystupují proti uctívání a přinášení předepsaných obětí, ale proti samolibým obětem a bezobsažnému uctívání, které se projevuje nespravedlností „nábožných“ lidí.

Když se vytvoří hluboká propast mezi vnějšími projevy uctívání a správnou vnitřní motivací, samotné rituály se obvykle stanou důležitějšími než pravá zkušenost setkání s Bohem. Uctívání se tak soustřeďuje na vyprázdněné rituály, místo aby uprostřed uctívání stál Bůh, na kterého mají všechny tyto rituály poukazovat a mají ho zjevovat.

Jak souvisí Ježíšova slova v J 4,23,24 s varováním výše uvedených žalmů?

Samotné přinášení obětí nestačí. K čemu by byly tyto oběti dobré, kdyby srdce těch, kteří je přinášejí, nebylo naplněno pokáním, vírou a lítostí nad spáchanými hříchy? Jen když je obětování zvířat doprovázeno pokáním a upřímným díkůvzdáním, mohou se Bohu líbit jako „oběti spravedlnosti“ (Ž 51,21; viz také Ž 50,14). Ježíš se odkazuje na slova proroka Izajáše a říká: „Lid tento ctí mě rty, ale srdce jejich je daleko ode mne“ (Mt 15,8). Žalmisté vnímali stejné problémy, na které později poukazoval Ježíš. Šlo zejména o kritiku náboženských vůdců, se kterými se Ježíš nejčastěji dostával do konfliktů během své pozemské služby.

Aplikace

Co můžeš udělat pro to, abys i přes velké poznání nepadl do pasti přesvědčení, že stačí znát pravdu a zachovávat církevní obřady a zvyky?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si kapitolu „Síla modlitby“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 93–104; CVP 96–104). Ústředním bodem správného uctívání byla důležitost pravého pokání: „Litovat svých hříchů a rozejít se s nimi – to je pokání. Žádného hřichu se nevzdáme, pokud si neuvědomíme, jak je škodlivý. V našem životě nedojde ke skutečné změně, dokud nepřestaneme mít hřích rádi a pokud se nerozhodneme s ním skoncovat.“

Mnozí z nás nechápou, co je to pokání. Litují, že se dopustili něčeho špatného. Dokonce se začnou jinak chovat, mají strach, že je jejich nesprávné činy přivedou do neštěstí. To ale není skutečné pokání, o jakém mluví Bible. Tito lidé litují, že jim spáchané zlo může přinést nepříjemnosti, nelitují však vlastního nesprávného jednání. Ezauovi bylo líto, že jako důsledek svého nesprávného jednání provždy ztratil otcovské požehnání a bohatství. Balaám se vyděsil, když na cestě před sebou uviděl anděla s taseným mečem. Uznal: ‚Zhřešil jsem, protože se bál o život. Nebylo mu však skutečně líto toho, co dělal. Nezměnil postoj a nelitoval činu, který zamýšlel spáchat. Jidáš prodal svého Mistra lidem, kteří jej chtěli zavraždit. Dodatečně potom litoval: ‚Zhřešil jsem, zradil jsem nevinného člověka!‘ (Mt 27,4)“ (SC 22.23; CVP 25)

„Přestože Bůh nebydlí v chrámech, účastní se shromáždění svého lidu. On totiž slíbil, že když se lidé sejdou, aby vyznávali své hříchů a modlili se jeden za druhého, navštíví je svým Duchem. Dokud však ti, kdo přišli uctívat Boha, neodloží veškerou svou špatnost, bude jejich setkávání zbytečné. Ti, kdo uctívají Boha, musejí ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctíli“ (J 4,23).“ (PK 50; OSU 18)

Otázky k rozhovoru

1. *Jakou největší obětí může člověk přinést Bohu? (Viz Ž 40,7–11; Ř 12,1.2.)*
2. *Jak je spojena osobní bohoslužba s uctíváním Boha ve společenství věřících? Proč potřebujeme obojí? Jak se navzájem ovlivňují?*
3. *Mnoho lidí má dojem, že uctívání zahrnuje jen modlitby, zpěv chvalo zpěvů a studium Bible a duchovní literatury. Přestože jsou tyto činnosti pro zbožný život důležité, proč se nemůžeme omezit jen na ně? Uved'te několik příkladů jiných forem uctívání.*
4. *Ellen G. Whiteová napsala: „Náš Bůh je laskavý a soucitný Otec. Práce pro něj má být radostným zážitkem. Oslava Boha a služba Bohu nám má přinášet radost.“ (SC 103; CVP 103) Jak se může stát uctívání Hospodina naší „radostí“?*

„Očekávej na Hospodina!“

Texty na tento týden

Ž 27,14; Ř 8,18–25; Ž 131; Mt 18,3; Ž 126; Ž 92; Mk 16,1–8; 2Pt 1,19

Základní verš

„Očekávej na Hospodina! Bud' pevný a posilni své srdce! Očekávej na Hospodina!“ (Ž 27,14; ČSP)

Dostali jsme se k závěru studia žalmů v tomto čtvrtletí. Během našeho putování jsme šli cestou bázně před majestátním Stvořitelem, Králem a Soudcem; cestou radosti z vysvození, odpuštění a ze spasení, které nám dává Bůh; cestou smutku, bolesti a nářku a také cestou úžasného zaslíbení věčné Boží přítomnosti a očekávání nekonečného uctívání Boha v celém vesmíru. Naše cesta však pokračuje. Žijeme totiž nadějí na příchod našeho Pána, kdy se naplní naše touha po Bohu. Pokud bychom tedy měli zdůraznit nějakou závěrečnou myšlenku žalmů, mohla by to být výzva: „Očekávej na Hospodina!“

Očekávání na Hospodina není nudné nicnedělání či zoufalé vyhlížení slavné události. Naopak, čekání na Hospodina je naplněné důvěrou a vírou, která se projevuje ve skutcích. Toto čekání změní naše smutné a pochmurné večery v jasné ráno plné radosti (Ž 30,6; Ž 143,8). Posiluje naše srdce obnovující se nadějí a Bohem darovaným pokojem. Čekání nás motivuje usilovně dělat to, k čemu nás Bůh povolal, a přinášet snopy bohaté úrody z jeho „misijních polí“ (Ž 126,6; Mt 9,36–38). Čekání na Hospodina nás nezklame. Naopak, bude bohatě odměněno, protože Hospodin je věrný všem svým zaslíbením (Ž 37,7–11.18.34; Ž 71,1; Ž 119,137.138).

Osnova lekce

Závěrečná lekce věnující se studiu žalmů nás přivádí k úžasnému tématu naděje. Autoři žalmů často vyjadřují rozhodnutí trpělivě „očekávat na Hospodina“ a na jeho zásah, který ukončí působení zla a nastolí znovu vládu lásky a spravedlnosti.

- Ž 37: Trpělivé očekávání na Boží zásah (neděle)
- Ž 131: Očekávání s důvěrou, jakou má dítě k mamince (pondělí)
- Ž 126: Očekávání s důvěrou na základě minulých zkušeností (úterý)
- Ž 92: Sobotní den jako škola důvěry (středa)
- Ž 30,6; Ž 59,17: Důvěra, že po dlouhé noci přijde „nové ráno“ (čtvrtek)

ZTIŠ SE A ČEKEJ

⁷Ztiš se před Hospodinem a čekej na něj. Nevzrušuj se kvůli tomu, kdo jde úspěšně svou cestou, nad tím, kdo strojí pikle. ⁸Odlož hněv a zanech rozhořčení, nevzrušuj se, ať se nedopustíš zlého, ⁹neboť zlovolníci budou vymýceni, ale kdo naději skládá v Hospodina, obdrží zemi. (Ž 37,7–9)

Všechnu naději jsem složil v Hospodina. On se ke mně sklonil, slyšel mě, když o pomoc jsem volal. (Ž 40,2)

Osobní studium

Jaké výzvy zaznívají v uvedených verších?

Ž 27,14

Ž 37,7–9.34

Ž 39,8

Ž 40,2

Ž 69,7

Ga 5,5

Ř 8,18–25

Čekání patří v našem životě mezi největší stresory. Bez ohledu na to, kdo jsme, kde žijeme a v jaké situaci se nacházíme, každý z nás musí občas na něco čekat. Čekáme v obchodě, v koloně aut nebo u lékaře na výsledky vyšetření. Nic z toho není příjemné.

Jak je to s čekáním na Boha? Obraz čekání (očekávání) na Hospodina se nenachází jen v žalmech, ale v celé Bibli. V kontextu čekání se často setkáváme s důležitou vlastností, kterou je vytrvalost. Právě díky ní nemusíme podlehnout obavám ze zklamání a strachu, že Bůh nebude jednat v náš prospěch. Oddané Boží dítě čeká s jistotou a je přesvědčeno o Boží věrnosti. Je si jisté, že se na Boha může

spolehnout a že, i když se nám to právě teď nezdá, Bůh nakonec připraví to nejlepší řešení každé situace.

Očekávání na Hospodina je něco zcela jiného než čekání na autobus nebo ve frontě u pokladny. Je to hluboká touha po Bohu, kterou můžeme přirovnat k velké žízni na vyprahlé místo bez vody (Ž 63,2). Žalmista sice čeká na různá požehnání od Boha, ale jeho touha být v Boží přítomnosti převyšuje jakoukoli jinou touhu a potřebu v jeho životě.

Apoštol Pavel ve svém listu Římanům říká, že Bůh i celé stvoření čekají na obnovu světa a na požehnané setkání Boha a jeho lidu na konci času. „Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů“ (Ř 8,19).

To je nádherné zaslíbení!

Zatímco čekáme na naplnění velkých Božích zaslíbení a na setkání s Bohem a „veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu“ (Ř 8,22), Bůh zůstává prostřednictvím Ducha svatého se svým lidem.

Během čekání jsme povoláni vydávat svědectví (Sk 1,4–8) o plánu spasení, který vyvrcholí v novém stvoření. Právě toto nové stvoření je to očekávané a konečné naplnění našich nadějí. Jako společenství věřících jsme přijali jméno „adventisté“, které obsahuje myšlenku naděje na příchod Krista, kterého očekáváme. Čekáme a víme, že naše čekání není marné. Kristova smrt a vzkříšení při prvním příchodu je zárukou jistoty jeho druhého příchodu.

Aplikace

Co od Boha očekáváš v tomto období tvého života? Jak se můžeme naučit čekat na Boží odpověď, zvláště když to, o co se ve víře modlíme, se ještě neuskutečnilo?

JAKO DÍTĚ U MATKY

¹Poutní píseň, Davidova. Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnou, ²nýbrž chovám se klidně a tiše. Jako odstavené dítě u své matky, jako odstavené dítě je ve mně má duše. ³Čekej, Izraeli, na Hospodina nyní i navěky. (Ž 131)

Osobní studium

Jak popisuje úvodní žalm náš vztah k Bohu?

Boží lid žije ve světě, který přináší trápení, bolest a pokušení do života všech lidí. Žalmista je ale přesvědčen, že je Božím dítětem a že celý jeho život závisí na Bohu. Tato skutečnost ho naplňuje radostí a on vyznává, že pro něj pýcha ani domýšlivost nemá žádnou cenu. Podvod pýchy totiž spočívá v tom, že vede k sobectví a neschopnosti vnímat cokoli jiného než sebe. Pyšní jsou zaslepeni svou důležitostí a nevidí Boha, který je převyšuje.

Spravedliví však pozvedají své oči k Bohu (Ž 123,1.2). Uznání Boží velikosti je vede k pokoře a osvobozuje je od samolibosti a zbytečných ambicí. Žalmista vyznává, že se nežene za „velkými věcmi“, které jsou pro něj nedosažitelné (Ž 131,1). Použité výrazy popisují Boží skutky, které jsou mimo lidské chápání. Moderní věda nám ukazuje, že i ty „nejjednodušší“ věci mohou být neuvěřitelně komplikované a přesahovat hranice našeho pochopení a naší představivosti. Obecně platí, že čím více se dozvídáme

o světě kolem nás, tím větší záhady se před námi otevírají.

Obraz dítěte v matčině náruči (Ž 131,2) je úžasným popisem člověka, který v Boží náruči nachází klid a ztišení. Vyjadřuje láskyplný vztah, který má dítě se svou matkou v raných fázích svého života.

Bůh nás zbavuje pýchy a nesmyslných ambicí. Touží nás zároveň vést dál, od „mléka“ k „pevnému pokrmu“, kterým je podle Ježíše respektování Boží vůle a práce na díle, ke kterému nás povolal (J 4,34, také Žd 5,12–14). Dětská důvěra zobrazená v Ž 131 se tak stává zralou vírou, která byla vyzkoušena těžkostmi života, obstála a dospěla k poznání, že Bůh je věrný a dostojí svému slovu.

Na konci žalmu se autor soustředí na společenství Božího lidu. Jsme povoláni využít naši zkušenost s Bohem k povzbuzení jeho církve. Naše osobní zkušenost s Boží věrností a dobrotou může pomoci těm, jejichž víra stále zápasí. Naše svědectví o Kristu může být užitečné i pro naše spoluvěřící, kteří často potřebují prožít novou zkušenost s Kristem.

Aplikace

„Amen, pravím vám, jestliže se neobrátíte a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského“ (Mt 18,3). Na co nás tímto přirovnáním chce Ježíš upozornit?

PŘINÁŠENÍ SNOPŮ

¹Poutní píseň. Když Hospodin úděl Sijónu změnil, bylo nám jak ve snu. ²Tehdy naše ústa naplnil smích a náš jazyk plesal. Tehdy se říkalo mezi pronárody: „Hospodin s nimi učinil velké věci.“

³Hospodin s námi učinil velké věci, radovali jsme se. ⁴Hospodine, změň náš úděl, jako měníš potoky na jihu země! ⁵Ti, kdo v slzách sejí, s plesáním budou sklízet. ⁶S pláčem nyní chodí, kdo rozsévá, s plesáním však přijde, až ponese snopy. (Ž 126)

Osobní studium

Co dává podle úvodního žalmu sílu a naději Božímu lidu? Co z toho můžeš aplikovat ve svém životě?

Hospodinova zázračná vysvobození v minulosti jsou pro Boží lid nevyčerpatelným zdrojem inspirace a naděje pro budoucnost. To, co jsme s ním prožili, bylo tak úžasné, že to můžeme popsat jako splněný sen (Iz 29,7.8). Za zmínku stojí, že lidé, kteří chválí Hospodina za jeho vysvobození ze zajetí v minulosti (Ž 126,1), jsou právě teď sami v zajetí (Ž 126,4).

Radost ze záchrany se prostřednictvím písní zpřítomňuje a můžeme ji vnímat jako vlastní prožitek. Další generace udržují události z biblických dějin živé tím, že zkušenosti svých předchůdců vnímají, jako by je prožili oni sami. Živá víra se projevuje tím, že chválí Boha za pomoc těm, kteří tu byli před nimi, jako by to udělal pro ně samotné.

Připomínání Božích činů v minulosti posiluje a obnovuje naději, kterou prožíváme. Obraz „potoků na jihu“ (Ž 126,4) je výstižným obrazem toho, jak Bůh rychle a účinně

jedná ve prospěch svého lidu. Jih Judska byl vyprahlým pouštním regionem. Potoky však mohly zem rychle zavlažit, když se naplnily vodou při prudkých lijácích v období dešťů. Pravidelné každoročně se opakující časné a pozdní deště byly klíčové pro zajištění dostatečné úrody (Dt 11,14; Dt 28,12). Také obraz rozsévání v slzách, ale sklizně s radostí (Ž 126,5.6) je Božím zaslíbením, které vede od těžké přítomnosti ke šťastné budoucnosti.

Konec období žní byl časem, kdy starověcí Izraelité putovali s úrodou do Božího chrámu v Jeruzalémě (Ex 34,22.26). Motiv úrody poskytl lidem v tehdejší době důležitá duchovní naučení. Tak jako tvrdá práce při setí a péči o pole, sady a vinice je odměněna radostí z bohaté úrody, tak i současné zkoušky Božího lidu budou na konci věků korunovány radostí ze spasení. Obraz velké žně poukazuje na obnovení Božího království na zemi při Kristově druhém příchodu (Am 9,13–15; Mt 9,37). I zde se ovšem objevuje téma čekání na správný čas. Je to jako při sklizni, kdy musíme trpělivě čekat, až vše dozraje a my budeme moci vidět ovoce naší práce.

Aplikace

Uvažuj o některých obdobích, kdy jsi jasně viděl Hospodina působit ve tvém životě nebo v životě tvých blízkých. Jak můžeš z těchto zkušeností čerpat povzbuzení a naději v těžších chvílích?

ČEKÁNÍ A BOŽÍ SOBOTNÍ ODPOČINEK

⁵Hospodine, svými skutky působíš mi radost, plesám nad činy tvých rukou. ⁶Tvoje činy, Hospodine, jsou tak velkolepé, tvoje záměry jsou přehluboké! [...] ¹¹Můj roh jsi však vyvýšil jako roh jednorozce, olej nejčistší jsi na mne vylil. [...] ¹³Spravedlivý roste jako palma, rozrůstá se jako libanónský cedr. ¹⁴Ti, kdo v domě Hospodinově jsou zasazeni, kdo rostou v nádvořích našeho Boha, ¹⁵ještě v šedinách ponosou plody, zůstanou statní a svěží... (Ž 92,5.6.11.13–15)

Osobní studium

Přečti si Ž 92. Která dvě témata spojená se dnem odpočinku zdůrazňuje tato „píseň ke dni sobotnímu“ (Ž92,1)?

Chvála Boha za velkolepé činy jeho rukou (Ž 92,5.6) a popis spravedlivých prostřednictvím jazyka připomínajícího zahradu Eden (Ž 92,13–15) jasně ukazují na stvoření. To je první téma v tomto textu, které připomíná sobotu. Dále Ž 92 velebí Hospodina, že jako Bůh spravedlnosti zvítězil nad nepřáteli (Ž 92,8–16). Tím zdůrazňuje druhé téma soboty, kterým je vykoupení a záchrana (Dt 5,12–15). Ž 92 tedy vyvyšuje Boha za stvoření v minulosti, za to, že udržuje svět v současnosti, a poukazuje na naději v budoucnosti, kdy Bůh na konci věků ustanoví věčný pokoj a řád.

Lidé se mohou těšit ze sobotního odpočinku, protože Bůh je „Nejvyšší“ (Ž 92,2). Jeho svrchované postavení mu dává jedinečnou výhodu nad všemi jejich nepřáteli.

Přestože je Nejvyšší, Hospodin se ochotně sklání, aby zachránil ty, kteří ho prosí o pomoc. Hospodinovo dílo stvoření a zejména vykoupení tohoto stvoření by mělo inspirovat lidi, aby Boha uctívali a milovali. Vždyť život na hřbíchem zničené zemi bez naděje na vykoupení není nic, z čeho bychom měli být nadšeni. Milujeme, trpíme a umíráme. Mělo by to všechno nějaký smysl, kdyby ne-

existovala žádná naděje? Proto oslavujeme Hospodina nejen jako našeho Stvořitele, ale také jako našeho Vykupitele.

Odkaz na „nejčistší olej“ vyjadřuje žalmistovu obnovenou touhu sloužit Bohu opět jako jeho služebník (Ž 92,11). Pomazání olejem bylo symbolem posvěcení vyvolených lidí v národě – kněží a králů (Ex 40,15; 1S 10,1). Žalmista si však na popsání svého pomazání vybral neobvyklé hebrejské slovo *balal*, které obvykle neodkazovalo na pomazání Božích služebníků. Označuje spíše „smíchání“ oleje s jinými částmi oběti (Ex 29,2; Lv 2,4.5). Žalmistovo jedinečné použití slova *balal* naznačuje, že autor chce sám sebe přinést jako živou oběť a cele se zasvětit Hospodinu (Ř 12,1).

Nemělo by nás překvapit, že myšlenky o zasvěcení nacházíme právě v žalmu věnovaném sobotě. Vždyť sobota je znamením, že Hospodin posvěcuje svůj lid (Ex 31,13). Obrazy libanónských palem a cedrů pak představují Boží lid, který roste ve víře a naplno oceňuje Boží lásku a úžasné záměry, které má Bůh se stvořením. Sobota je znamením věčné smlouvy Hospodina s jeho lidem (Ez 20,20). Proto je sobotní odpočinek pro Boží lid nezbytný. Posiluje ho, aby s důvěrou čekal na Hospodina, který nakonec naplní všechna zaslíbení vyplývající z jeho smlouvy (Žd 4,1–10).

Aplikace

Přečti si ještě jednou Ž 92. Jaká naděje je v textu zdůrazněna? Jak může být toto zaslíbení pro nás povzbuzením už tady a teď?

PLESÁNÍ, KTERÉ PŘICHÁZÍ RÁNO

Neboť jeho hněv je na okamžik, jeho přízeň však na celý život. Večer se uhostí pláč, a ráno všechno plesá. (Ž 30,6)

Já však budu zpívat o tvé síle, nad tvým milosrdenstvím hned zrána budu plesat. Vždyť ses mi stal nedobytným hradem, útočištěm v den soužení mého. (Ž 59,17)

Osobní studium

Přečti si Ž 5,4; Ž 30,6; Ž 59,17; Ž 92,2,3; Ž 119,147; 2Pt 1,19 a Zj 22,16. Jaká část dne symbolicky znázorňuje čas Božího vykoupení a proč?

Dobou, kdy je v žalmech očekáváno Boží vykoupení, je obvykle ráno. Dlouhá noc zoufalství a problémů končí (Ž 130,5,6) a projevuje se Boží příznání. V Ž 143 Boží vysvobození změní temnotu smrti (Ž 143,3) ve světlo nového rána (Ž 143,8) a pobyt v jámě (Ž 143,7; „hrobu“; BK) změní na chůzi „po rovné zemi“ (Ž 143,10).

Přečti si text Mk 16,1–8. V čem je toto ráno pro nás tak důležité?

Ráno vzkříšení Ježíše Krista otevřelo cestu pro věčné ráno Božího spasení pro všechny, kdo v něj věří. Ježíšovi učedníci naplno prožili splnění zaslíbení, které zaznívá v Ž 30: „Večer se uhostí pláč, a ráno všechno plesá“ (Ž 30,6). Stalo se to tehdy, když se setkali se vzkříšeným Kristem. Jen díky Boží přízni a jeho bezpodmínečné

lásce se i náš pláč jednou promění v radost (Ž 30,6.8).

Jako ranní hvězda (jitřenka) ohlašuje nový den, tak víra způsobí, že Boží děti prožijí novou realitu věčného života (2Pt 1,19). Ježíš je „jasná hvězda jitřní“ (Zj 22,16), kterou netrpělivě očekáváme, aby nastolila Boží království, ve kterém už nebude noc, zlo a smrt (Zj 21,1–8.25). Vždyť právě takové království čekáme víc než cokoli jiného, když mluvíme o čekání na Hospodina. A takové čekání určitě stojí za to.

„Kristus mohl nad otevřeným Josefovým hrobem vítězně prohlásit: ‚Já jsem vzkříšení a život‘ (J 11,25). To může říci jen Bůh. Všechny stvořené bytosti žijí jen z jeho vůle a moci. Jejich život závisí na Bohu. Od nejvyššího serafína po nejnepatrnější živou bytost všichni čerpají život z věčného Zdroje. Jedině ten, kdo je jedno s Bohem, mohl říci, že má moc život položit a zase jej přijmout. Kristus měl ve svém božství moc lámat pouta smrti.“ (DA 785; TV 501.502)

Aplikace

Říká se, že smrt je zakódována v našich buňkách již od narození. Pro nás jako padlé bytosti je toto smutné konstatování skutečností. Jaké zaslíbení jsme mohli přijmout díky Ježíšovu vzkříšení? Proč nikdy nesmíme zapomenout, že smrt je pro nás jen spánkem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si kapitolu „Trvalý pokoj“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 67–75; CVP 69–76).

V žalmech zaznívá naléhavá výzva: „Ztiš se před Hospodinem a čekej na něj“ (Ž 37,7). Když se nám čekání zdá tíživé, nejisté a osamělé, vzpomeňme si na učedníky v den Ježíšova nanebevstoupení (Sk 1,4–11). Ježíš byl vzat do nebe před jejich očima, zatímco oni byli ponecháni na zemi, aby čekali, až se někdy, neznámo kdy, v budoucnosti vrátí. Kdo kdy zažil intenzivnější touhu po Božím požehnání než učedníci ten den? Toužili, aby mohli být s Ježíšem. Dostalo se jim však poučení, aby čekali na splnění Otcova zaslíbení a na Ježíšův návrat. Mohlo by se nám zdát, že učedníci budou naplněni zoufalstvím a zklamáním. Ale opak byl pravdou. Vrátili se do Jeruzaléma a udělali přesně to, co jim Ježíš přikázal – čekali na dar Ducha svatého a pak v jeho moci kázali světu evangelium (Sk 1,12–14; Sk 2).

Očekávat Kristův příchod by nebylo možné, kdyby v nás Duch svatý nekonal své dílo. Jakékoli lidské nadšení neobstojí ve zkouškách a nevydrží. Na to jsme příliš křehcí. Jediný způsob, jak můžeme vytrvale čekat na Kristův návrat, spočívá v setrvánání v Ježíši Kristu. Tedy mít s ním osobní vztah.

„Jestliže v našich srdcích bude žít Ježíš Kristus, pomůže nám, abychom ,chtěli i konali, co se mu líbí‘ (Ep 2,13). Budeme jednat jako on a v našem životě bude zřejmé působení jeho Ducha. Když mu projevíme svou lásku a budeme žít v něm, budeme duchovně růst, ,a tak budeme stále podobnější Kristu, který je naší hlavou‘ (Ef 4,15).“ (SC 75; CVP 76) Během našeho čekání na Pána můžeme v žalmech nacházet klid a povzbuzení. V našich modlitbách a písničkách se každý den může setkávat naše srdce s Božím srdcem.

Otázky k rozhovoru

1. Proč je v našem duchovním životě čekání důležité? Jakou zkušenost měli s čekáním někteří z biblických hrdinů víry? Jak čekání posílilo jejich víru? (Ř 4,19–22; Žd 11)
2. Co bude na konci našeho čekání? (Ž 37,34–40) Co očekáváme, že se stane, když vše dospěje ke svému konci? Jakou naději nacházíme v těchto textech například v souvislosti se spravedlností, které je v našem porušeném světě tak bolestně málo?
3. Můžeme říci, že mrtví už nečekají? (Kaz 9,5) Skončilo jejich čekání na Ježíše? Jakou naději můžeme najít v odpovědi na tuto otázku?

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století

BK Bible kralická

ČSP Český studijní překlad

PMP Studijní překlad Miloše Pavlíka

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen G. Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
Ed	Education	Vých	Výchova
GC	The Great Controversy	VDV	Velké drama věků
MB	Thoughts from the Mount of Blessing	MON	Myšlenky o naději
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
PP	Patriarchs and Prophets	NUD	Na úsvitu dějin
SC	Steps to Christ	CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji

Zkratka	Anglický název
LS	Life Sketches of Ellen G. White
T	Testimonies for the Church
TM	Testimonies to Ministers and Gospel Workers

Všem dárcům děkujeme za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odesílány na účet příslušného sdružení. První část variabilního symbolu je ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je přidělené číslo sboru.

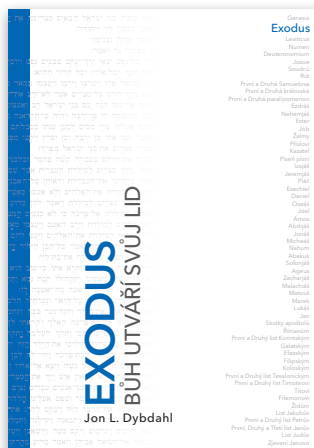
Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2024			
	Téma soboty	Sbírka	VS
Leden			
6. 1.	Den modlitby a půstu		
13. 1.	Den zdraví		
20. 1.	10 dní modliteb za vylití Ducha svatého (10.–20. 1.) Den náboženské svobody	Sbírka DNS pro ČSU	4
27. 1.			
Únor			
3. 2.	Den osobní evangelizace		
10. 2.			
17. 2.	Národní týden manželství (12.–18. 2.)		
24. 2.			
Březen			
2. 3.	Modlitební den žen		
9. 3.	Den adventistického rádia AWR	Sbírka pro AWR	9
16. 3.	Den dětí a mládeže		
23. 3.	Modlitební týden mládeže (16.–23. 3.) Den křesťanského vzdělávání	Sbírka MTM pro EUD	110
30. 3.	Sbírka 13. soboty pro Jihoasijskou divizi	Sbírka 13. soboty	13

HopeTV.cz

NABÍDKOVÝ LIST 1.Q 2024

NOVINKY

JON L. DYBDAHL **EXODUS BŮH UTVÁŘÍ SVŮJ LID**

Jon Dybdahl byl dlouhá léta ředitelem Institutu CASD pro světovou misi, působil v církevním vzdělávacím systému, sloužil jako pastor, učitel Bible a misionář v jihovýchodní Asii. Do svého zpracování knihy Exodus vnesl nejen bohatství své erudice, ale také i svých životních zkušeností s Bohem a jeho lidem.

15 × 21 cm / 248 stran / pevná vazba

GREG BUDD **ZÁZRAK ZA ZÁZRAKEM ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH PAVLA GOII**

Donald W. Corkum (předseda Wisconsinské unie CASD) o knize napsal: Zkušenosti, které Pavel Goia zažil jako křesťan vyznávající naši víru v komunistickém Rumunsku, jsou skutečně pozoruhodné. Tato kniha ukazuje, že Bůh je přítomen a připraven pomoci těm, kdo se rozhodli riskovat pro něho svůj život. My na Západě jsme zvyklí na svobodu a praktikování víry bez velkých překážek. Proto potřebujeme číst příběhy, jako jsou tyto, aby nám pomohly lépe se připravit na náročné období, které je podle proroctví blízko.

15 × 21 cm / 188 stran / brožura

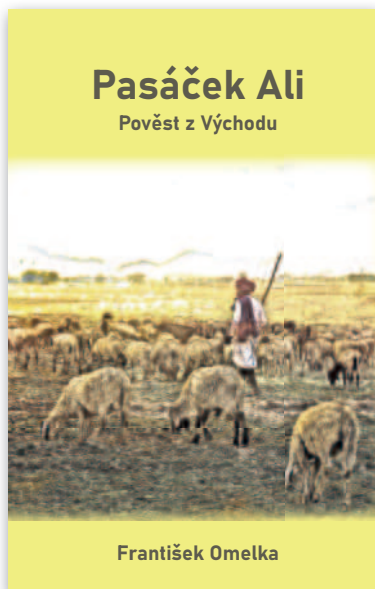
MOŽNOST OBJEDNÁNÍ

- ▶ Advent-Orion, spol. s r. o.
Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec
tel.: 558 359 100, 603 553 628
e-mail: expedice@adventorion.cz
www.adventorion.cz

- ▶ Prostřednictvím sborového traktátníka doručení v příští zásilce do vašeho sboru (neplatí se poštovné ani balné).
- ▶ Osobní objednání – zásilky jsou expedovány po obdržení objednávky na adresu objednatele (poštovné a balné 100 Kč, dobřerečné 100 Kč).

NOVINKY

FRANTIŠEK OMELKA **PASÁČEK ALI** **POVĚST Z VÝCHODU**

Dříve narození možná budou nad touto knihou vzpomínat na své dětství a mládí, kdy je mohl inspirovat příběh statečného chlapce, který přes všechny nesnáze zápasí o vysoký morální kredit. Reedice publikace, která vyšla krátce po druhé světové válce.

11 × 18 cm / 68 stran / brožura

REINDER BRUINSMA **TVÁŘÍ V TVÁŘ** **OSOBNÍ PŘÍBĚHY BIBLICKÝCH POSTAV**

Každý člověk, kterého kdy potkáme, má svůj životní příběh, kterému stojí za to naslouchat. Mnoho takových příběhů nacházíme i v Bibli. Je to kniha o skutečných lidech se všemi jejich přednostmi a nedostatky. Některé postavy jsou známé, o jiných toho víme jen málo. Mohou být pro nás povzbuzením, vzorem, ale i výstrahou. Každá denní chvilka s těmito postavami čtenáře obohatí novým, oslovujícím příběhem. K těmto setkáním nás zve nizozemský teolog Dr. Reinder Bruinsma.

11,5 × 17 cm / 380 stran / brožura

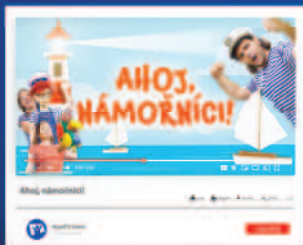

HopeTV nabízí naději v každém záběru

Achillovy paty evoluce

Mnozí lidé věří, že evoluce je nezpochybnitelným faktem a odolá všem útokům, jako Achilles ve svém zlatém brnění. Je to ale opravdu tak?

Ahoj, námořníci!

Valí se sem vína dětské zábavy! Nasedněte se svými dětmi a s posádkou kapely Only His na loď a vydejte se na dobrodružnou plavbu.

Projekt rodina

Kdysi byla fungující rodina samozřejmostí, dnes je spíše vzácností. Proto vznikl Projekt rodina – seriál, v němž vás vztahová poradkyně Milena Mikulková provede celou problematikou vztahů a rodinného života.

Hledání 2

Seriál Hledání 2 sklídl po celém světě již mnoho ocenění a svým moderním zpracováním může i vám pomoci seznámit vaše přátele s křesťanstvím a nenásilnou formou je oslovit poselstvím evangelia.

ešpunti

Příběhy z Bible

Srozumitelně všem

Písně a básně

Otázky, kvízy, aktivity

Pro malé i velké

Biblické pojmy

Tvoření

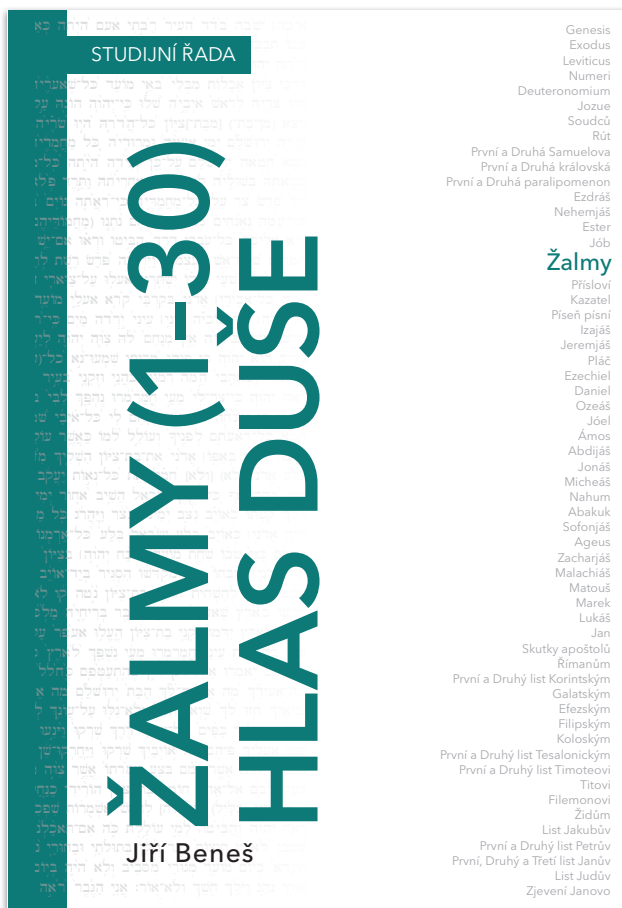
Vyhledejte ešpunti na **You**Tube

espunti.espunti@gmail.com | www.youtube.com/@espunti7712

Jiří Beneš

ŽALMY (1–30) – HLAS DUŠE

Předkládaný rozbor žalmů je míněn jako:

(a) průvodce světem žalmů;

(b) výraz žalmistových podnětů pro ty, kdo se nechají spiritualitou žalmů formovat;

(c) způsob, jak do zvěsti žalmů vstoupit a jak se jimi nechat formovat a konfrontovat, jak žalmistovy podněty sdílet;

(d) pokus porozumět žalmistově touze po Bohu zevnitř a pochopit, že žalmista mluví čtenáři žalmů z duše: zkušenost žalmistova totiž terapeuticky konvenuje s osobní spiritualitou uživatele žalmů, který má četbou žalmů zjistit, že s žalmistovými slovy rezonuje.

Soubor sond do řeči žalmisty, který je nahlížen z perspektivy autora i posluchače – účastníka bohoslužby, obsahuje synchronní rozbor hebrejského textu některých žalmů coby podklad pro kázání na tyto žalmy.

Když se ponoříme do žalmistových modliteb, zaregistrujeme změny v žalmistově řeči, jež dávají nahlédnout do jeho stavu i zápasu, který je výrazem stavu i zápasů celého Božího lidu. Mají-li být žalmy průvodcem modlitbou, nelze k nim přistupovat z odstupu pozorovatele.

16 × 24 cm / 560 stran / pevná vazba

ČTENÍ PRO TY, KDO CHTĚJÍ VIDĚT DÁL

ZA **OBZOREM**

8 | Zubařina je jako zázrak
36 | Bůh je pro mne první i poslední

Michaela Hrachovcová

Z VOZÍKU VIDÍTE SVĚT JINAK, *nově*

64 STRAN | Jaké to je, když se vám nečekaně změní život? Vyprávění ženy, která musela vyměnit aktivní život za invalidní vozík. | **5 ROZHOVORŮ**

ZA **OBZOREM**

DOTOVANÁ CENA

www.zaobzoremlive.cz

Jednotlivá čísla jsou zdarma ke stažení na adrese www.advent-orion.cz/ke-stazeni/casopis-za-obzorem

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNÍ ŠKOLY <http://sobotniskola.casd.cz>

základní informace o sobotní škole / lekce ve formátu pdf / doplňkové materiály / odkazy na další studijní pomůcky / podněty k modlitbám

